

ANG SIMBAHAN NI JESUKRISTO SA MGA SANTOS SA ULAHING MGA ADLAW • PEBRERO 2017

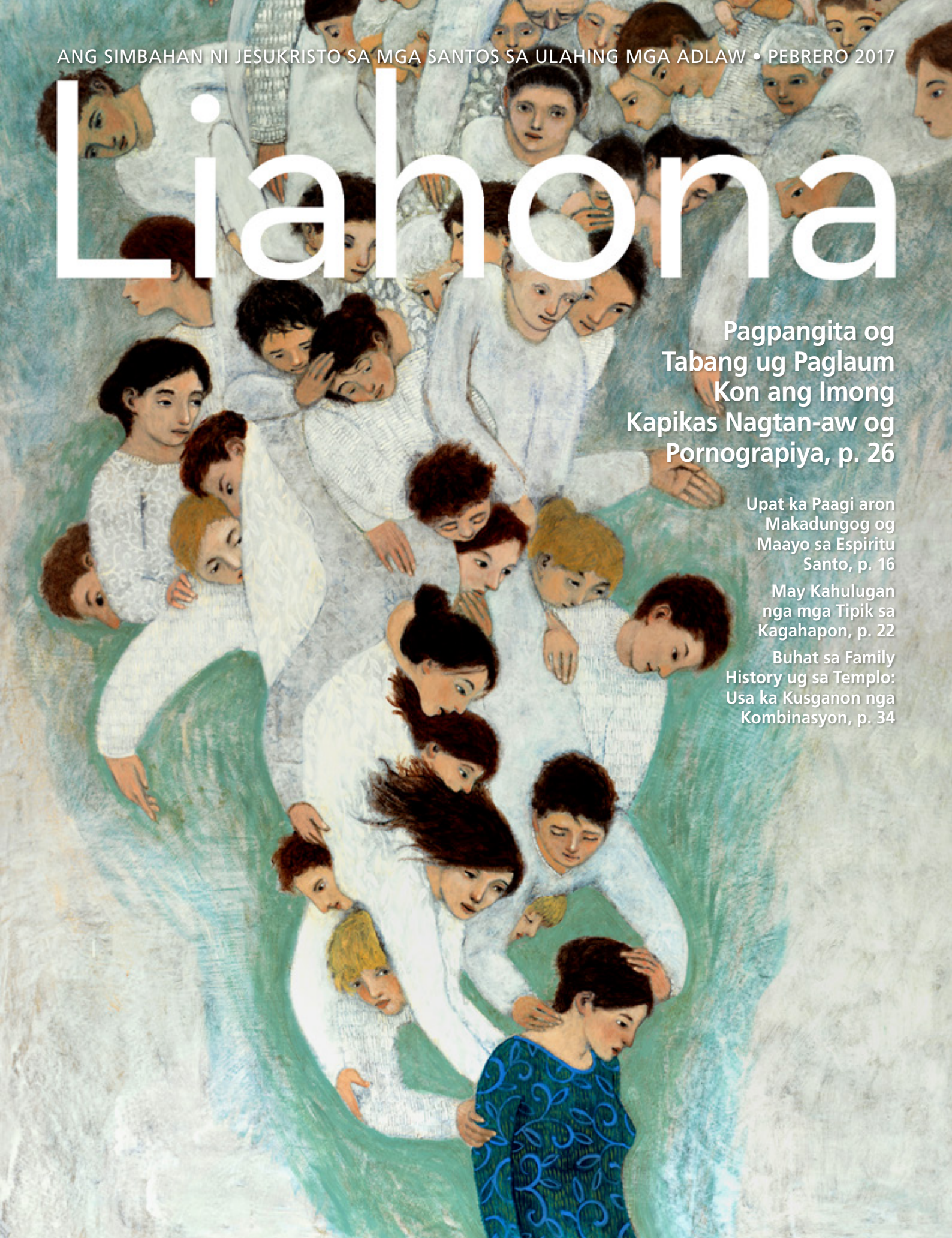
Liahona

Pagpangita og
Tabang ug Paglaum
Kon ang Imong
Kapikas Nagtan-aw og
Pornograpiya, p. 26

Upat ka Paagi aron
Makadungog og
Maayo sa Espiritu
Santo, p. 16

May Kahulugan
nga mga Tipik sa
Kagahapon, p. 22

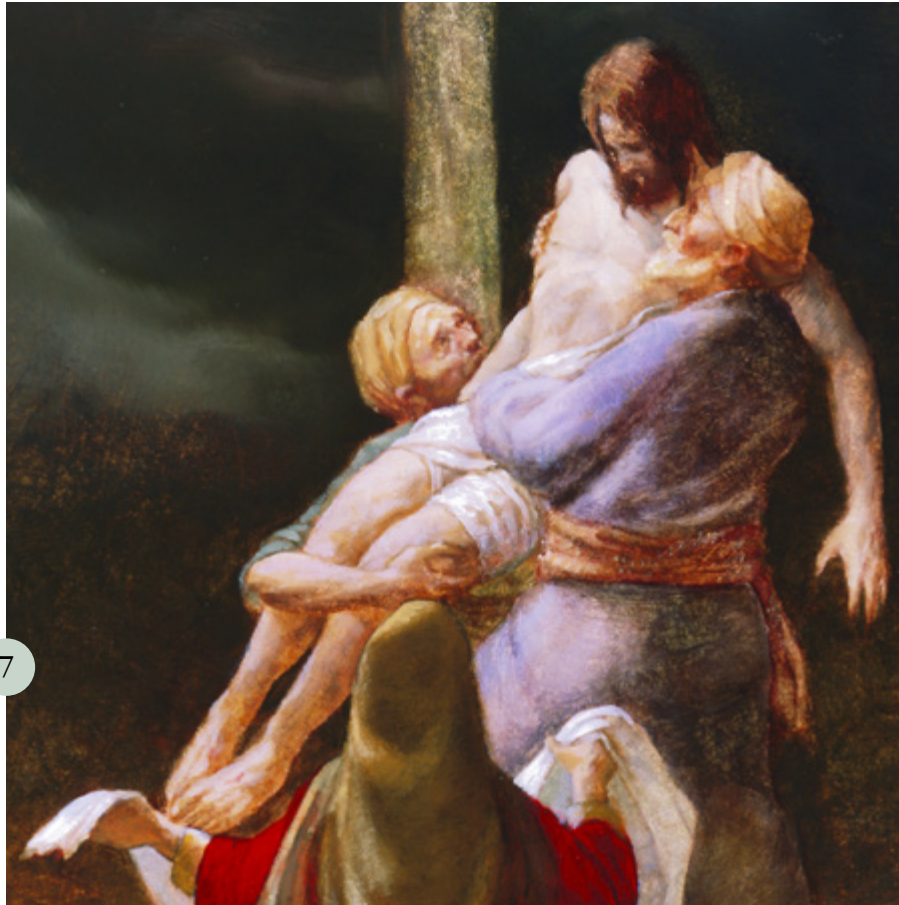
Buhat sa Family
History ug sa Templo:
Usa ka Kusganon nga
Kombinasyon, p. 34

Kini nga mga elder nangalagad didto sa Denmark niadtong 1913. Sa unang mga dekada ang Ginoo mipadayag ngadto kang Propeta Joseph Smith nga ang umahan "andam na sa pag-ani" (D&P 4:4) ug "nga ang butang nga labing billion nganha kanimo mao ang pagpahayag og paghinulsol ngadto niini nga mga katawhan" (D&P 15:6). Sumala niana, ang Propeta ug ang mga misunod nga mga Presidente sa Simbahan mitawag og daghang una nga mga miyembro nga moalagad og mga misyon sa tibuok kalibutan.

Litrato sa maayong kabutbut-on sa Church History Library

7

MGA MENSAHE

- 4 Mensahe sa Unang Kapangulohan: “Maingon nga Ako Nahigugma Kaninyo”**
Ni Presidente Thomas S. Monson
- 7 Mensahe sa Visiting Teaching: Ang Pag-ula ni Kristo Mao ang Katin-awan sa Gugma sa Dios**

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

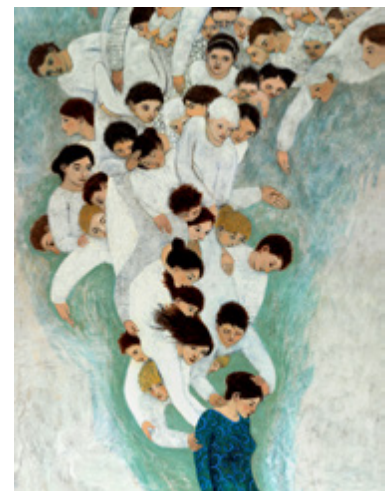
- 14 Ang Kinabuhi sama sa usa ka Drama sa Entablado: Ang Plano sa Kaluwasan sa Tulo ka Yugto**
Ni Margaret Willden
- 16 Ang Tingog sa Espiritu**
Ni Elder Eduardo Gavarret
Ang Espiritu makapahimangno, makagiya, ug makasulti kanato samtang maminaw kita og pag-ayo sa Iyang tingog.

- 20 Ang Pagkamakanunayon sa Kinabuhi**
Ni Don L. Searle
Ang kinabuhi usa ka gasa. Ang kinabuhi mahangturon.
- 22 Pagsabut sa Kasaysayan sa Simbahan pinaagi sa Pagtuon ug Hugot nga Pagtuo**
Ni Keith A. Erikson
Unsa man nato pagtuon og maa-ayo sa dili kompleto nga mga tipik sa kasaysayan?
- 26 Kasubo ug Paglaum**
Pito ka mga paagi alang sa mga asawa o bana nga may tiggamitan og pornograpiya nga makakita og paglaum ug kalig-on sa paglahutay.
- 32 Mihukom Ko sa Pagpangita og Templo**
Ni Mireille Rouffet
Nangita ko og usa ka balaang dapit ug sa katapusan nakakita sa akong mahangturon nga pamilya.

- 34 Family History ug mga Panalangin sa Templo**
Ni Elder Dale G. Renlund, Ruth L. Renlund, ug Ashley R. Renlund
Ang tinuod nga gahum naggikan sa paghiusa sa family history uban sa mga panalangin sa templo.

MGA DEPARTAMENTO

- 8 Notebook sa Komperensya sa Oktubre 2016**
- 10 Kita Naghisgot kang Kristo: Ang Tinuod nga Milagro sa Pagkaayo**
Ni Jonathan Taylor
- 12 Atong mga Panimalay, Atong mga Pamilya: Mamatay na ba Ko?**
Ni Gregory Hamblin
- 20 Mga Hulagway sa Hugot nga Pagtuo: Ni Adriana Gonzáles**
- 40 Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw**
- 80 Hangtud sa Sunod Natong Panagkita: Ang Sambingay sa Dili Maalamon nga Buyog**
Ni Elder James E. Talmage

ANAA SA HAPIN
Atubangan: Detalye gikan sa *Iyang Makit-an Unsa Ang Nawala*, ni Brian Kershishnik.

44

44 Pagpangita og Kalinaw bisan sa Imperpeksyon

Ni Elizabeth Lloyd Lund

48 Nanglimbasug sa mga Kahuyang, Naghulagway sa Hugot nga Pagtuo pinaagi sa Pagdrowing

Ni E. Tracy Williams

Sa dili pa ug atol sa akong pagmision, kinahanglan kong magkat-on sa pagsalig sa Manluluwas—ug nakaamgo sa akong kaugalingon nga anaa sa proseso.

50 Dapit sa Nagsanga nga Dalan kuyog sa Akong mga Higala

Ni Stephen W. Owen

Ang paglakaw sa mamingaw nga dalan mahimong malisud, apan ang mga desisyon sama niini nag-determinar sa atong padulngan.

53 Poster: Pagtabang sa Uban

54 Pangitaon, Dad-on, Itudlo: Apil sa Hagit sa Templo

Ni Carlisa Cramer

Unsaon nimo sa pagtabang aron molambo ang buluhaton sa Ginoo? Yano lang kini—pangitaon, dad-on, ug itudlo!

56 Tulo ka mga Paagi nga Makaapil sa Family History

Ni Sally Johnson Odekirk

Kon family history na, usahay lisud kon asa magsugod. Tulo ka batan-on mipakigbahin unsa ilang gibuhahat.

59 Pagtulun-an human sa usa ka Pagtulun-an:

1 Mga Taga-Corinto 10:13

60 Mga Tubag gikan sa mga Lider sa Simbahan: Unsaon sa Pag-usab

Ni Elder Jeffrey R. Holland

61 Atong Luna

62 Mga Pangutana ug mga Tubag

Unsaon nako paggahin og panahon alang sa mga kalihokan sa Simbahan, family home evening, ug pagtuon sa kasulatan kon ang homework mokuha og dako kaayong panahon?

64 Sa Dihang ang Plano Nahimong Tinuod

Ni Alissa Holm

Pagkamatay sa akong Young Women lider, ang plano sa kaluwasan kalit nga nahimong sobra pa sa flow tsart.

Hi!
Akong ngalan mao si Rentalyn.

68

66 Ako? Madaugdaugon ba Ko?

Ni Merillee Booren

Gusto lang ni Jeff nga makigdula uban kang Ben. Apan unsa man si Sam?

68 Mga Bata nga Buotan: Pagpakigbahin og Gugma sa mga Higala

Ni Devan Jensen

70 Master sa Multiplication

Ni Jessica Larsen

Si Luca kinahanglang mo pasar sa iyang mga multiplication table. Makatabang ba ang pag-ampo?

72 Mga tubag gikan sa usa ka Apostol: Unsa ang mga yawe sa priesthood?

Ni Elder Gary E. Stevenson

74 Mga Hulagway diha sa Kasulatan: Ang Bunyag ug ang Gipahiuli nga Priesthood

75 Mga Kard sa Kinutlo sa Komperensya

76 Mga Istorya kabahin ni Jesus: Sa Dihang Bata pa si Jesus

Ni Kim Webb Reid

79 Koloranan nga Pahina: Makapakita Ko og Gugma alang sa Uban

Hain ang Liahona nga gitago dinhi niining isyu? Timaan: Unsaon ninyo pagpakita og kamabination diha sa dulaanan?

50

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimprinta sa Cebuano

Ang Unang Kapanguloan: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Editor: Joseph W. Sitati

Luyo-luyo sa mga Editors: Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Mga Adviser: Brian K. Ashton, Jean B. Bingham, LeGrand R. Curtis Jr., Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopschke, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Tigdumalang Direktor: Peter F. Evans

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan:

Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: Adam C. Olson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Assistant sa Publikasyon: Cremilda Amaral

Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Bethany Bartholomew, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirik, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus,

C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robinson, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property:

Collette Nebeker Aune

Tigdumala sa Produksyon: Jane Ann Peters

Direktor sa Produksyon: Glen Adair, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty, Derek Richardson

Prepress: Joshua Dennis, Ammon Harris

Direktor sa Pag-imprinta: Steven T. Lewis

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Troy K. Vellinga

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa *Dateline Philippines* sa *Liahona*, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows Subdivision, Quezon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00 matag gula, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitaha ang <http://store.lds.org>. Paliug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/branch isip address asa ipadala ang imong subskripsyon.

Kon dunay mga pangutana mahitungod sa subskripsyon paliug tawag sa Church's Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug Smart o 1800-1-441-0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa *Liahona*, Room 2420, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o i-e-mail sa: liahona@ldschurch.org

Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2017 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-imprinta sa Tinipong Bansa sa Amerika. Gi-imprinta sa Pilipinas.

Copyright nga impormasyon: Gawas kon sa laing paagi gipasabut, ang mga indibidwal mahimong mokopya sa materyal gikan sa *Liahona* alang sa ilang personal, dili pangkomersyo nga paggamit (lakip sa mga calling sa Simbahan). Kini nga katungod mahimong kuhaon pag-usab sa bisan unsang panahon. Ang biswal nga material dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito sa maong artwork. Ang copyright nga mga pangutana kinahanglan ipadala ngadto sa Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; email: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

February 2017 Vol. 20 No. 2. LIAHONA (USPS 311-480) Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Mga Ideya sa Family Home Evening

Kini nga isyu naglangkob og mga artikulo ug mga kalihokan nga magamit alang sa family home evening. Ang mosunod mao ang duha ka mga ehemplo.

"Mamatay na ba Ko?" pahina 12: Ang pagkasabut sa plano sa kaluwasan importante sa atong mahangturong kauswagan. Mahimo ninyong tun-an ang plano pinaagi sa pagbasa sa mga kasulatan sama sa 2 Nephi 2:22–25; 9:10–11; Alma 34:32–33; 40:11–14; 42:5–15; o Doktrina ug mga Pakigsaad 76:30–113. Makahimo kamo og dayagram pinaagi sa pagpuli-puli sa pagdrowing sa kada bahin sa plano sa kasulatan samtang kini gihisgutan sa matag kasulatan (tan-awa sa pahina 54 sa *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo* alang sa usa ka ehemplo sa dayagram). Mahimo usab ninyong praktison ang pagtudlo sa mga baruganan ngadto sa usag usa aron kamo yanong makapasabut sa plano sa kaluwasan ngadto sa usa ka tawo nga dunay pangutana bahin niini.

"Pangitaon, Dad-on, Itudlo: Apil sa Hagit sa Templo," pahina 54: Gidawat na ba ninyo ang hagit? Ang mga Apostoles sa Ginoo midapit natong tanan sa "pag-andam og daghang mga pangalan alang sa templo isip bunyag nga inyong ipahigayon sa templo, ug pagtabang og tawo sa pagbuhat sa ingon," ug mahimo ninyo kini isip pamilya! Aron makahibalo pa mahitungod sa hagit, bisitaha ang templechallenge.lds.org ug diskobrihi ang pipila ka mga step-by-step family history tip. Mahimo ninyong igahin ang umaabut nga mga family home evening pag-andam og mga pangalan alang sa templo ug pagtudlo sa mga higala sa pagbuhat sa ilang kaugalingong family history.

ANAA PAY DAGHAN SA INTERNET

Ang *Liahona* ug ubang mga materyal sa Simbahan anaa sa daghang pinulongan diha sa languages.lds.org. Bisitaha ang [facebook.com/liahona.magazine](https://www.facebook.com/liahona.magazine) (anaa sa pinulongang English, Portuguese, ug Spanish) sa pagpangita og makadasig nga mga mensahe, mga ideya sa family home evening, ug mga artikulo nga mahimo ninyong ipakigbahin sa inyong mga higala ug pamilya.

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Ang mga numero nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Bunyag, 74

Deborsyo, 26, 43

Espiritu Santo, 16, 42

Family history, 32, 34, 54, 56

Gugma, 4, 7, 64, 79

Hugot nga pagtuo, 22, 40, 48, 70

Ikapulo, 61

Jesukristo, 7, 10, 12, 42, 48, 76

Kalinaw, 12, 41, 42, 44

Kalisdanan, 64, 80

Kasaysayan sa Simbahan, 22, 74

Mahangturong mga pamilya, 4, 32, 34

Mga higala, 50, 66

Mga kahuyang, 44, 48

Mga Prayoridad, 62

Misyonaryo nga buhat, 32, 40, 42, 48, 68

Pag-ampo, 42, 70, 72

Paghinulsol, 60

Pagkaadik, 26

Pagkaayo, 10, 26

Paglaum, 26

Pag-ula, 7, 10, 14, 44, 48

Plano sa kaluwasan, 12, 14, 64

Pornograpiya, 26

Priesthood, 72, 74

Sakrament, 41

Templo, 32, 34, 54, 56, 61, 76

Tintasyon, 59, 61

Ni Presidente
Thomas S.
Monson

“MAINGON NGA AKO NAHIGUGMA KANINYO”

Daghang tuig na ang milabay usa ka higala nga ginganlan og Louis misugilon kanako og usa ka malumo nga istorya kabahin sa iyang buotan, hinay og tingog nga inahan. Sa dihang namatay siya, wala gayud siyay nabilin nga dakong kantidad nga kwarta sa iyang mga anak apan usa lamang ka kabilin nga bahandi sa panig-ingnan, sa sakripisyo, sa pagkamasulundon.

Human nasulti ang mga pasidungog sa lubong ug ang makaguol nga pagpanaw padulong sa menteryo, ang nanagko na nga pamilya mihagpat sa gamay ra kaayong kabtangan nga gibilin sa inahan. Taliwala niini, si Louis nakadiskubre og mubo nga sulat ug usa ka yawe. Ang mubo nga sulat miingon: “Sa suok sa lawak katulganan, sa kinaubsan nga hunos sa akong aparador, naay gamay nga kahon. Anaa dinhi ang akong pinakabilihon nga bahandi. Ang yawe maoy moabli sa kahon.”

Ang tanan natingala unsay anaa sa ilang inahan nga dunay dakong bili nga giyawehan man gayud kini.

Ang kahon gikuha gikan sa nahimutangan niini ug hinay nga giabli gamit ang yawe. Samtang si Louis ug ang uban mitan-aw sa sulod sa kahon, ilang nakit-an ang indibidwal nga litrato sa matag anak, nga naa ang ngalan ug petsa sa pagkatawo sa bata. Si Louis mikuha sa usa ka hinimo nga valentine. Ang bati, binata nga agi, nga iyang nailhan nga iyaha, iyang gibasa ang mga pulong nga iyang gisulat 60 na ka tuig ang minglabay: “Mahal kong Inahan, Gihigugma ko ikaw.”

Natandog ang ilang kasingkasing, mihinay ang mga tingog, ug nagluha ang mga mata. Ang bahandi sa inahan mao ang iyang mahangturon nga pamilya. Ang kalig-on niini anaa sa dili matarug nga pundasyon sa “gihigugma ko ikaw.”

Sa kalibutan karon, dili makita kana nga lig-ong pundasyon sa gugma nga mas gikinahanglan sa panimalay. Ug dili nimo makita bisan asa sa kalibutan ang mas maayo nga ehemplo niana nga pundasyon kon dili diha sa mga panimalay sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw kinsa

nakapahimo sa gugma nga maoy pinakasentro sa ilang kinabuhi sa pamilya.

Alang niadtong kinsa namahayag nga mga tinun-an sa Manluluwas nga si Jesukristo, mihatag Siya niining impluwensyal nga instruksyon:

“Ako magahatag kaninyog bag-ong sugo, Nga kinahanglan maghigugmaay kamo ang usa sa usa; maingon nga Ako nahigugma kaninyo, kinahanglan maghigugmaay usab kamo ang usa sa usa.

“Ang tanang tawo makaila nga kamo mga tinun-an ko, kon kamo maghigugmaay ang usa sa usa.”¹

Kon kita mosunod sa sugo sa paghigugma sa matag usa, kinahanglang tagdon nato ang usag usa uban sa pagbati ug pagtahud, mopakita sa atong gugma sa inadlaw-adlaw nga panag-istoryahanay. Ang pagpakita og gugma naghatag og usa ka mabination nga pulong, usa ka mapainubsanon nga tubag, usa ka buhat nga dili hinakog, usa ka masinabtanon nga dunggan, usa ka mapasayloon nga kasingkasing. Sa tanan natong pakig-uban, kini ug ang ubang samang kinaiya makatabang sa pagpakita sa gugma nga anaa sa atong kasingkasing.

Si Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008), miobserbar: “Ang gugma . . . mao ang kulon sa bulawan nga anaa sa katapusan sa bangaw. Gani labaw pa kini sa katapusan sa bangaw. Ang gugma anaa usab sa sinugdanan, ug gikan niini mogawas ang kaanyag nga nag-arko diha sa kalangitan sa unoson nga adlaw. Ang gugma mao ang seguridad diin ang mga bata mohilak, ang paghandum sa kabatانون, ang papilit nga nagbugkos sa kaminyoon, ug ang pakalma nga impluwensya nga nagpugong sa makaguba nga priksyon diha sa panimalay; mao kini ang kalinaw sa katigulangon, ang hayag sa paglaum nga nagdan-ag lahus sa kamatayon. Kadto nga mga tawo adunahan kaayo kinsa nalipay niini sa ilang panag-uban sa pamilya, mga higala, simbahan, ug mga silingan.”²

Ang gugma mao ang kahulugan sa ebanghelyo, ang labing dungganan nga kinaiya sa kalag sa tawo. Ang

gugma mao ang ikaayo alang sa masakiton nga mga pamilya, masakiton nga mga komunidad, ug masakiton nga mga nasud. Ang gugma mahimong mapakita pinaagi sa pahiyum, sa balud, sa mabination nga komentaryo, ug sa pagdayeg. Ang gugma usa ka sakripisyo, pangalagad, ug walay paghunahuna sa kaugalingon.

Mga bana, higugmaa ang inyong mga asawa. Tagda sila uban sa kaligdong ug pagdayeg. Mga sister, higugmaa ang inyong mga bana. Tagda sila uban sa pagtahud ug pagdasig.

Mga ginikanan, higugmaa ang inyong mga anak. Pag-ampo alang kanila, pagtudlo kanila, ug pagpamatuod diha kanila. Mga anak, higugmaa ang inyong mga ginikanan. Ipakita kanila ang pagtahud, pagpasalamat, ug pagkamasulundon.

Kon wala ang tinuonay nga gugma ni Kristo, si Mormon mitambag, “[kita] walay kapuslanan.”³ Nanghinaut ko nga kita unta mosunod sa tambag

ni Mormon sa “pag-ampo ngadto sa Amahan uban sa tibuok kusog sa kasingkasing, nga [kita] unta mapuno niini nga gugma, diin siya mitugyan diha sa tanan kinsa tinuod nga mga sumusunod sa iyang Anak, nga si Jesukristo; aron mahimo [kita] nga

mga anak sa Dios; nga kon siya moabut kita mahisama kaniya.”⁴ ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Juan 13:34–35.
2. Gordon B. Hinckley, “And the Greatest of These Is Love,” *Ensign*, Mar. 1984, 3.
3. Moroni 7:46; tan-awa usab sa bersikulo 44.
4. Moroni 7:48.

PAGTULUN-AN GIKAN NIINI NGA MENSAHE

Si Presidente Monson mitudlo kanato sa kaimportante sa pagpakita og tinuod nga Kristohanon nga gugma, ilabi na diha sa panimalay. Ikonsiderar unsa ang inyong mahimo aron makapakita og gugma alang niadtong inyong gitudloan. mahimo usab kamong makahisgot og mga paagi nga sila makapakita og dugang gugma ngadto sa usag usa. Mahimo nimo silang awhagon sa pagpili og usa niadtong mga ideya ug sa paghimo og mga plano sa pagkab-ut niini isip usa ka pamilya. Sama pananglit, ang mga sakop sa pamilya mahimong mangita og sekreto nga buhat sa pagpangalagad ngadto sa laing sakop sa pamilya matag semana. Mahimo unya nimo silang pangutan-on sa pagpamalandong kon giunsa sa pagpaninguha sa pagkab-ot sa ilang tumong nakapalambo sa gugma sa ilang panimalay.

Nag-ampo alang sa Kalinaw

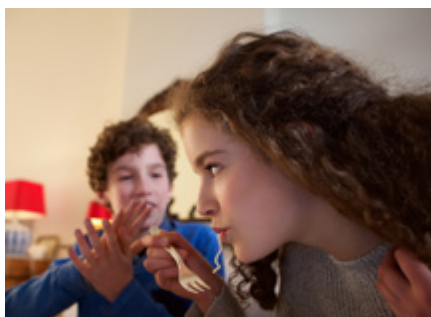
Ni Sarah T.

Ang akong mga ginikanan sa kasagaran motambong og mga miting human sa pagsimba, ug ako ang magbantay sa akong tulo ka manghod nga lalaki ug tabangan silang makapaniudto—bisan og dali ra silang masuko ug gutom na. Sa kasagaran kon magsugod na sila og away, masulbad dayon nako ang gamayng problema. Apan usahay lisud ang pagpahunong kon magsugod na ang away kay samokan ko.

Usa ka hapon, ang akong mga igsoon dili gyud magkasinabut. Akong nakita nga ang akong paningkamot nga mag-uli sila mipasamot ra hinoon kay naglagot ko. Mao nga nagluto ra ko'g akong pagkaon sa paniudto ug naghilom na lang. Sa katapusan, mipahibalo ko nga, "Mag-ampo ko. Mahimo bang maghilum ta og

kadiyot?" Dihang nahilom na sila, nangayo ko og panalangin sa pagkaon. Sa wala pa nako tapusa ang akong pag-ampo, midugang ko, "Ug palihug tabangi mi nga mahimong tigpa-ngita og kalinaw."

Sa una, sama og wala ra sila kadungog ug nagsugod na sab og away. Gisaput ko apan nasayud kong gikinahanglan ko nga magmahigugmaon ug kalma kutob sa mahimo kay bag-o lang kong nag-ampo og kalinaw. Human sa usa ka minuto, mibati ko og hilabihan nga kahilom. Mikaon ko nga walay gisulti, ug sa kadugayan ang mga bata mihunong sa pag-away. Akong naamguhan nga ang kalinaw nga akong gibati maoy tubag sa yano nakong pag-ampo. Nag-ampo ko nga mahimong tighimo og kalinaw, ug ang akong Langitnong Amahan mitabang nako nga magpabiling kalma dihang nindot na unta kaa-yong isingka. Ug nasayud ko nga Siya sa tinuod makahatag nato og kalinaw.

Ang tagsulat nagpuyo sa Arizona, USA.

MGA BATA

Tinuod nga Bahandi

GISUGILON NI PRESIDENTE MONSON ang usa ka istorya mahitunogod sa usa ka inahan nga adunay espesyal nga kahon sa bahandi. Dihang giablihan sa iyang mga anak ang kahon, nakita nila ang kaugalingon nilang mga litrato. Ang bahandi sa inahan mao ang iyang pamilya!

Ang tinuod nga bahandi dili ang mga bulawan o mga mutya—mga tawo kini nga imong gihigugma. Kinsa man ang imong gihigugma? Pagdrowing sa ilang litrato o isulat ang ilang mga ngalan diha sa kahon sa bahandi.

Ang Pag-ula ni Kristo Mao ang Katin-awan sa Gugma sa Dios

Tun-i sa mainampuong paagi kining materyal ug tinguhaa ang inspirasyon aron masayud unsay angay nga ipakigbahin. Sa unsang paagi ang tumong sa Relief Society nag-andam sa mga anak sa Dios nga mga babaye alang sa mga panalangin sa kinabuhiing dayon?

Ang panabut nga ang atong Langitnong Amahan mipadala sa Iyang Bugtong Anak aron kita makaangkon og pagka-imortal ug ang potensyal alang sa mahangturong kinabuhi makatabang kanato sa pag-bati sa walay kinutuban ug dili matugkad nga gugma sa Dios alang kanato. Ang atong Manluluwas nahigugma usab kanato.

“Kinsa ba ang makapahimulag kanato gikan sa gugma ni Kristo? . . .

“Kay masaligon ako nga walay kamatayon, o kinabuhi, o mga manolunda, o mga puno-an, o mga butang karon, o mga butang umalabut, o mga gahum,

“O kahabugon, o giladmon, o bisan unsa diha sa tibuok kabuhatan, nga arang makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios, sa gugma nga anaa kang Kristo Jesus nga atong Ginoo” (Mga Taga-Roma 8:35, 38–39).

Sa Pag-ula ni Jesukristo, si Elder D. Todd Christofferson sa

Hugot nga Pagtuo,
Pamilya,
Kahupayan

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon: “Ang pag-antus sa Manluluwas sa Getsemani ug ang Iyang paghingutas sa krus nagtubos nato gikan sa sala pinaagi sa pagtagbaw sa gipangayo sa kaangayan ngari kanato. Iyang kaloy-an ug pasayloon kadtong maghinulsol. Ang Pag-ula ni Jesukristo nagbayad usab sa utang nga nautang sa kaangayan nato pinaagi sa pag-ayo ug pagbayad nato sa bisan unsa nga pag-antus nga inosente natong giantus. “Kay tan-awa, siya mian-tus sa mga kasakit sa tanan nga mga tawo, oo, ang mga kasakit sa tanan nga buhi nga binuhat, mga lalaki, mga babaye, ug mga bata, nga nahisakop sa banay ni Adan’ (2 Nephi 9:21; tan-awa usab sa Alma 7:11–12).”¹

Si Kristo “misilsil [kanato] sa mga palad sa [Iyang] mga kamot”

(Isaias 49:16). Si Linda K. Burton, Kinatibuk-ang Presidente sa Relief Society, miingon, “Kanang labing gamhanang buhat sa gugma unta mopaluhod kanato diha sa mapainubsanong pag-ampo sa pagpasalamat sa atong Langitnong Amahan sa paghigugma kanato igo nga Iyang gipadala ang Iyang Bugtong ug hingpit nga Anak sa pag-antus sa atong mga sala, sa atong mga kaguol, ug sa tanang ingon og dili maki-angayon sa atong indibidwal nga mga kinabuhi.”²

Dugang nga mga Kasulatan ug Impormasyon

Juan 3:16; 2 Nephi 2:6–7, 9; reliefsociety.lds.org

MUBO NGA MGA SULAT

1. D. Todd Christofferson, “Katubsanan,” *Liahona*, Mayo 2013, 110.
2. Linda K. Burton, “Ang Hugot nga Pagtuo diha sa Pag-ula ni Jesukristo Gisulat ba sa Atong mga Kasingkasing?” *Liahona*, Nob. 2012, 114.

Ikonsiderar
Kini

Sa unsang paagi nga kita maka-padayag sa atong pasalamat ug gugma sa Dios ug nagdto kang Jesukristo alang sa gasa sa Pag-ula sa atong Manluluwas?

NOTEBOOK SA KOMPERENSYA SA OKTUBRE 2016

“Unsa nga Ako ang Ginoo namulong Ako namulong; . . . bisan pinaagi sa akong kaugalingon nga tingog o pinaagi sa tingog sa akong mga sulugoon kini managsama ra” (D&P 1:38).

Samtang kamo magribyu sa kinatibuk-ang komperensya sa Oktubre 2016 inyong magamit kining mga pahina (ug mga Notebook sa Komperensya sa umaabut nga mga isyu) aron sa pagtabang kaninyo sa pagtuon ug paggamit sa bag-o nga mga pagtulun-an sa buhi nga mga propeta ug mga apostoles ug ubang mga lider sa Simbahan.

Ang Pulong sa Kaalam

Niadtong 1833 ang Ginoo mipadayag ngadto ni Propeta Joseph Smith ug usa ka plano alang sa piskay nga pagpuyo. Kana nga plano makita sa Ika-89 nga seksyon sa Doktrina ug mga pakigsaad ug naila isip Pulong sa Kaalam. Naghatag kini og piho nga direksyon bahin sa kalan-on nga atong gikaon, ug nagdili sa paggamit og mga butang nga makadaot sa atong lawas.

“Kadtong nagmasulundon sa mga sugo sa atong Ginoo ug nagmatinud-anon, nagtuman sa Pulong sa Kaalam gisaaran og partikular nga mga panalangin, lakip niana ang kapiskay ug dugang kusog sa lawas [tan-awa sa D&P 89:18–21]. . . .

Hinaut atong amumahon ang atong mga lawas ug atong mga hunahuna pinaagi sa pagtuman sa mga baruganan nga gitakda diha sa Pulong sa Kaalam, usa ka balaanong hinatag nga plano. Sa tibuok nakong kasingkasing ug kalag, ako mopamatuod sa mahimayaong panalangin nga nagpaabut kanato kon ato kining buhaton.”

Presidente Thomas S. Monson, “Mga Baruganan ug mga Saad,” *Liahona*, Nob. 2016, 78, 79.

PROPETIKANHON NGA SAAD

MAPASALAMATON ALANG SA IGPAPAHULAY

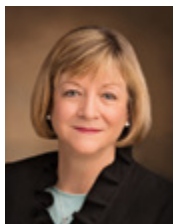
“Kita dunay oportunidad sa pag-ambit sa sakrament matag semana—giandam, gipanalanginan, ug giapud-apud sa awtorisadong mga sinugo sa Dios Makapasalamat kita kon pamatud-an sa Balaang Espiritu ngari nato nga ang mga pulong sa pag-ampo sa sakrament nga gihalad sa awtorisadong mga tighupot sa priesthood, gidawat sa atong Langitnong Amahan.

Mobati kita sa mas dako nga gugma ug pasalamat sa Manluluwas, kansang walay kinutuban nga sakripisyo naghimong posible nga kita malimpyo gikan sa sala. Kon moambit kita sa pan ug sa tubig, mahinumdom kita nga Siya nag-antus para kanato. Ug kon mobati kita og pasalamat sa Iyang nabuhat kanato, mobati kita sa Iyang gugma kanato ug sa atong gugma Kaniya.

“Ang panalangin sa gugma nga atong nadawat magpasayon sa atong pagtuman sa sugo nga sa ‘kanunay mahinumdom kaniya.’ [Moroni 4:3; 5:2; D&P 20: 77, 79]. Gani bation ninyo ang gugma ug pasalamat, sama nako, alang sa Espiritu Santo, nga gisaad sa Langitnong Amahan nga kanunayng magauban kanato samtang magpabilin kitang matinud-anon sa mga saad nga atong gihimo. Atong maihap kadto nga mga panalangin matag Dominggo ug mobati nga mapasalamaton.

Presidente Henry B. Eyring, Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Pagpasalamat sa Adlawng Igpapahulay,” *Liahona*, Nob. 2016, 100.

Barug diha sa Kalig-on Niining Makuyaw nga Panahon

Nagtuo ako sa tibuok kong kasingkasing nga kitang mga sister adunay dala sa pagkatawo nga kalig-on ug hugot nga pagtuo nga motugot kanato sa pagbuntog sa mga hagit sa pagpuyo sa katapusang mga adlaw. . . .

“ . . . Kita kinahanglan nga magtuon ug makasabut sa Pag-ula ni Jesukristo. . . .

“ . . . Kinahanglan nga atong sabton ang panginahanglan sa pagpahiuli sa

doktrina, organisasyon, ug sa mga yawe sa awtoridad niining ulahing mga adlaw [pinaagi ni Propeta Joseph Smith]. . . .

“ . . . Kinahanglan nga atong tun-an ug sabton ang mga ordinansa ug mga pakigsaad sa templo. . . .

“ . . . Ako mopamatuod nga ang Ginoo mipanalangin kanato, isip mga babaye nga nagpuyo niining makuyaw nga panahon, uban sa tanan nga mga gahum, mga gasa, ug kalig-on nga gikinahanglan.”

Bonnie L. Oscarson, Kinatibuk-ang Presidente sa Young Women, “Barug diha sa Kalig-on, mga Sister sa Zion,” *Liahona*, Nob. 2016, 13, 15.

UNSAON NATO SA PAGKAILA SA GINOO?

“Usa sa dakong katuyoan sa mortalidad dili kay sa pagkat-on lamang mahitungod sa Bugtong Anak sa Amahan apan sa pagpaningkamot usab nga makaila Kaniya. Ang upat ka mahinungdanong lakang nga makatabang sa pagkaila sa Ginoo mao ang pagpakita og hugot nga pagtuo Kaniya, pagsunod Kaniya, pagserbiyso Kaniya, ug pagtuo Kaniya. . . .

“Sa umaabut nga adlaw “ang matag tuhod moluhod, ug matag dila mokumpisal’ [Mosiah 27:31] nga si Jesus mao ang Kristo. Nianang bulahan nga adlaw, masayud kita nga Siya nakaila sa ngalan sa matag usa kanato. Ug mosaksi ko ug mosaad nga dili lang kita mahibalo bahin sa Ginoo apan kita makaila Kaniya.”

Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Kon Nakaila Pa Kamo Kanako,” *Liahona*, Nob. 2016, 103, 105.

Sa pagbasa, pagtan-aw, o pagpaminaw sa mga pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya bisitaha ang **conference.lds.org**.

MGA SUSAMA OG KAHULUGAN

Pagpalig-on sa Atong mga Pagpamatuod ni Kristo ug ang Iyang mga Doktrina

Daghang mga mamumulong namulong niadtong nanlimbasug sa ilang mga pagpamatuod. Gamita ang 2016 sa Nobyembre nga isyu o bisitaha ang conference.lds.org sa pagbasa sa unsay ilang gisulti.

- Tan-awa sa Dieter F. Uchtdorf, “Pagtuon Kamo gikan kang Alma ug Amulek,” 71.
- Tan-awa sa M. Russell Ballard, “Kinsa man Kami Moadto?” 90.
- Tan-awa sa Quentin L. Cook, “Maisug diha sa Pagpamatuod ni Jesus,” 40.
- Tan-awa sa Ronald A. Rasband, “Aron Dili Mahikalimot,” 113.

ANG TINUOD NGA MILAGRO SA PAGKAAYO

Ni Jonathan Taylor

Human sa akong pagkaaksidente, akong nahibaloan nga ang pisikal nga pagka-paralyze wala nay kaayuhan—apan tungod sa Pag-ula ni Jesukristo, ang espirital nga pagka-paralyze maayo ra.

Ang tuig 2000 puno sa makahuluganong hitabo para sa akong pamilya ug kanako. Ako ug ang akong asawa nagsaulog sa among unang anibersaryo. Nahimo kaming mga ginikanan sa unang higayon. Tuig usab kadto nga na-paralyze ko, lima lamang ka bulan human natawo ang among anak nga babaye.

Niana nga summer nagtabang ko og usa ka gulangon nga sister sa among ward pinaagi sa regular nga pagbisiklita ngadto sa pipila ka eskina gikan sa among apartment padulong sa iyang balay sa paggungting sa mga sagbut sa iyang nataran, apan usa ka buntag kapoy kaayo ko ug dili sama ka abtik sa naandan—ug aksidente kong nabanggaon og sakyanan. Samtang milagro nga nalunas ko, apan nagbilin kini og mga kadaot. Usa ka semana human sa aksidente, nakamata ko sa pagkahibalo nga na-paralyze ko, dili na nako malihok ang mga kaunoran ubos sa akong dughan.

Ang pagka-paralyze usa ka permanente nga kakulangan. Bisan pa sa karon nga modernong mga paagi sa science ug medesina, dili na kini maayo. Ug natural lang nga nahadlok ko sa sinugdanan nga nabalaka kon unsaon na lang ang akong pagkabana ug pagkaamahan. Ang kahadlok napulihan dayon og kalagot sa kaugalingon sa akong pagka hungog—nga

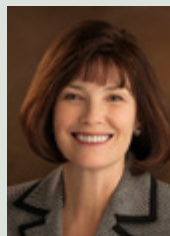
wala ko mohunong sa interseksyon ug sa wala mag-helmet.

Akong gibati nga usa ko ka palasanon. Mikabat og daghang bulan sa rehabilitation hospital ang pagtudlo kanako sa pagpakabuhi nga may kakulangan sa tibuok nakong kinabuhi ug unsaon sa pagkahimong independente pag-usab. Sa samang higayon, ang pagpakabuhi nga paralyze nakatabang nga akong mas masabtan ang mga kasulatan ug Pag-ula sa Manluluwas.

Usa ka piho nga pagtulun-an miabut samtang namalandong ko sa mga milagro nga gipanghimo ni Kristo. Sa Marcos 2, gipasaylo ni Jesus ang usa ka paralitiko gikan sa iyang mga sala ug miayo kaniya. Dihang ang mga

eskriba mikwestyon sa iyang gitanyag nga kapasayloan, miingon si Jesus, "Kay hain bay labi pang masayon, ang pag-ingon ba ngadto sa paralitiko, Ang imong mga sala gipasaylo na, o ang pag-ingon ba, Bangon, dad-a ang imong higdaanan, ug paglakaw?" (bersikulo 9).

Nabasa na nako kini nga kasulatan sa daghang higayon kaniadto, apan kini wala gayud nako hisabti hangtud naaksidente ko. Sa pagbasa sa kapiitulo, gipahinumduman kita bahin sa katinuod sa milagrusong pagkaayo. Karon, bisan lapas sa 2,000 ka tuig sa medikal nga kalaamboan, ang sama niana nga pagkaayo dili makab-ot sa tawo lamang, ug anaa ako niana nga reyalidad matag adlaw. Daghan ang

ANG LABING DAKONG MILAGRO

"Kanako, ang labing dakong milagro niining kinabuhi dili ang pagkabahin sa Pulang Dagat, ang paglihok sa bukid, o gani ang pag-ayo sa lawas. Ang labing dakong milagro mahitabo samtang kita mapainubsanong moduol sa atong Langitnong Amahan ug tiunay nga mangamuyo aron mapasaylo sa atong mga sala ug dayon malimpyo niadtong mga sala ug mausab pinaagi sa maulaong sakripisyo sa atong Manluluwas."

Linda S. Reeves, Ikaduhang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapanguluhan sa Relief Society, "Ang Dako nga Laraw sa Katubanan," *Liahona*, Nob. 2016, 90.

nagtuo nga leksyon kini nga nag-suporta sa kasulatan—nga si Kristo dunay gahum sa pag-ayo sa wala nay kaayohan. Apan dunay mas labaw pa niini nga kasulatan, ilabi na kon ibali-wala nato ang pisikal nga milagro ug magtutok sa espiritwal nga milagro.

Sama nga imposible sa tawo nga paralitiko ang “pagbarug” ug “paglakaw,” mao usab ka imposible sa tawo ang pag-inusara sa pagbuntog sa espiritwal nga pagka-paralyze tungod sa sala. Akong nakat-unan nga ang Pag-ula sa Manluluwas mao ang tinuod nga milagro niini nga kasulatan. Tingali dili gayud nako masinati ang milagro nga ako pisikal nga makabarug ug makalakaw pag-usab sa yutan-on nakong kinabuhi, apan akong nadawat ang mas dakong milagro sa kapasayloan sa akong mga sala pinaagi sa Pag-ula sa akong Ginoo ug Manluluwas nga

si Jesukristo. Ang reyalidad niini nga milagro gipamatud-an diha sa mga bersikulo 10 ug 11:

“Apan aron mahibalo kamo nga ang Anak sa Tawo may kagahum diay dinhi sa yuta sa pagpasaylog mga sala, (siya miingon sa paralitiko,)

“Ako magaingon kanimo, Bangon, dad-a ang imong higdaanan, ug pumauli ka.”

Ang pagkaayo gumikan sa mga epekto sa sala mao ang kinadak-ang milagro nga nadawat nato matag usa sa atong kinabuhi, tanan tungod ni Jesukristo. Sa pagtubos sa atong mga sala, gipas-an ni Kristo ang atong mga kahuyang ug mga sala diha sa Iyang kaugalingon. Nasayud Siya unsay atong maagian sa kinabuhi. Nakasabut Siya sa indibidwal natong mga kakulangan, kahuyang, ug mga hagit bisan unsa kadako o kagamay. Walay laing tawo sa kalibutan ang

makaayo sa espirituhanong pagka-paralyze tungod sa sala.

Mapasalamaton ko sa mga pagtulun-an nga gipanalangin kanako. Naghatag kini sa gikinahanglan nga panglantaw samtang magpakabuhi sa akong kakulangan ug maningkamot sa paggamit niini aron matabangan ko sa pagkat-on ug paglambo. Nahunong na nako nga mobati nga makalolooy ug nahimo na nako ang samang butang nga ganahan nakong buhaton sa wala pa ko maaksidente, ug napanalanginan ko nga makaserbisyo bisan sa akong kahimtang. Ang uban tingali maglisud sa pagpasalamat kon aduna silay mga kakulangan, apan ang Dios padayon sa pagpanalangin kanato—bisan niining mga higayuna. Nagpasalamat ko sa akong Manluluwas, sa Iyang Pag-ula, ug alang niining makatingala nga milagro sa akong kinabuhi. ■
Ang tagsulat nagpuyo sa Wyoming, USA.

MAMATAY NA BA KO?

Ni Gregory Hamblin

Wala ko kahibalo nganong ang akong anak nga lalaki kalit lang nga nahadlok sa paghunahuna sa kamatayon, apan ang kamatuoran sa ebanghelyo naglangkob sa pasalig nga iyang gikinahanglan.

Ang akong siyete anyos nga anak nga lalaki kusog kaayo mitindak ug walay gipadulngan. Ang kadena nakabos sa iyang bisikleta. Giadto nako aron tabangan siya sa iyang mga kalisdanan, gibali ang bisikleta aron akong makuha ang kadena. Sa akong pagtrabaho, miingon siya, “Pa? Kon mamatay ko, magkadugo ba ko?”

Murag nakalitan ko, mitan-aw ko niya. Naghilak siya.

“Unsa man? Dili!” Miingon ko. “Dili ka mamatay.” Milingkod ko sa daplin, ug siya mipasabak nako. Mihilak siya og maayo. Diin man kini gikan?

“Manggawas ba ang naa sa sulod nako?” nangutana siya.

Nagtan-aw ba kaha ni og hadlok hadlok nga salida ang akong anak o unsa ba? “Wala man!” Miingon ko. Giingnan nako siya nga dili siya mamatay.

“Dili, Pa. Ang tanan mamatay, dili ba?”

Miginhawa ko og lawom. Wala nako damha nga ingon niana ang akong pakig-istorya sa usa ka bata.

Sa dihang nahimo kong usa ka amahan, misaad ko sa akong kaugalingon nga dili gayud nako ihikaw ang kamatuoran sa akong mga anak, apan ang pagsulti ni bisan kinsa nila nga usa ka adlaw sila mamatay usa ka urom. Naningkamot ko nga malikayan ang pangutana. “Dili ka kinahanglan mabalaka bahin ana karon,” miingon ko. “Kinahanglan lang ka nga

magmalipayon nga bata ug maglingaw lingaw ug ayaw kabalaka. Mabuhi ka sa taas nga panahon.”

“Dili ko gustong mamatay,” miingon siya.

“Unsa man ang akong buhaton?” Nangutana ko sa akong kaugalingon. Naghunahuna nga makasulti og sayop nga butang ug hangtud sa hangtud siya nga matrauma nagsige og balik sa akong ulo. “Unsay akong buhaton?” Mihalad ko og hilum nga pag-ampo alang sa panabang.

Misugod ko sa pagsulti niya mahitungod sa plano sa kaluwasan. Gisultihan nako siya nga kitang tanan mga bisita niining kalibutana. Gisultihan nako siya kon sa unsang paagi nga ang matag usa ka binuhat gihimo sa duha ka bahin: usa ka lawas ug usa ka espiritu. Gisultihan nako siya nga kon ang tawo mamatay—ug, oo, kitang tanan usa ka adlaw kinahanglan mamatay—ang ato rang pisikal nga lawas ang dili na molihok. Ang atong mga espiritu mahangturon ug dili gayud mamatay (tan-awa sa Alma 40:11).

Gisultihan nako siya nga si Jesu-kristo mao ang atong Manluluwas tungod kay Siya mihimo niini nga posible alang kanatong tanan nga magkauban, bisan kita usahay magkabalag og kadiyot. Gitudloan nako siya nga ang Manluluwas namatay alang kanato ug nabanhaw ug tungod kay Siya buhi, ang atong mga espiritu usa ka adlaw mobalik sa atong mga lawas, ug dili na

gayud kita mag-atubang og kamatayon (tan-awa sa Alma 11:43–45).

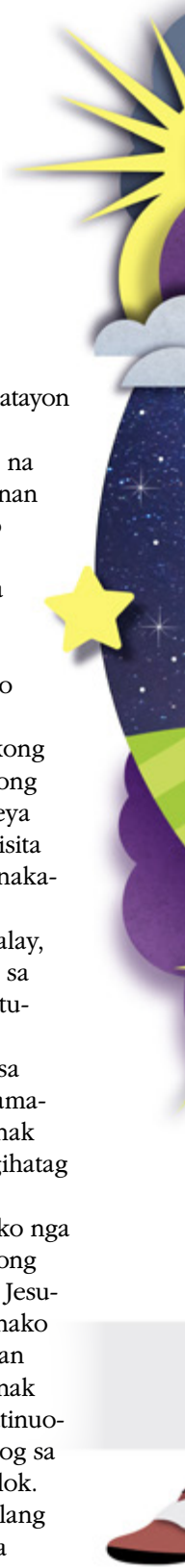
Nangutana siya kon nakakita na ba ko og patay nga tawo. Giingnan nako siya nga nakapanamilit ko sa akong mga apohan sa ilang lubong. Giingnan nako siya nga bisan og ang ilang mga lawas namatay, ang ilang mga espiritu buhi pa gihapon, ug mabati nato usahay nga anaa ra sila sa duol.

Mikalma ang kahadlok sa akong anak, ug ang pagbakho nahimong tipikal nga pag-agik-ik. Ang ideya sa mga kaparyentihan nga mibisita bisan og dili namo sila makita nakapahiyom kaniya.

Nanglakaw mi og balik sa balay, gisulod ang giayo nga bisikleta sa garahe. Naghunahuna ko mahitungod sa unsay akong nasulti. Naghunahuna ko mahitungod sa akong tinguha sa pagsulti sa kamatuoran ngadto sa akong mga anak ug ang mga tubag nga akong gihatag sa akong anak nga lalaki.

Nianang higayuna, nabati nako nga mapasalamaton kaayo ko sa akong pagpamatuod sa ebanghelyo ni Jesu-kristo. Tungod kay nakahibalo nako daan nga ang plano sa kaluwasan tinuod, nakasulti ko sa akong anak nga lalaki nga masaligon ug matinuron, ug naghatag kaniya og kusog sa pagbuntog sa iyang mga kahadlok.

Ang akong pagpangandam alang niining mga taknaa nagsugod sa

wala pa matawo ang akong anak. Sa dihang nangandam pa ko nga magmisyon, aduna koy tumong nga makabaton og usa ka pagpamatuod sa matag aspeto sa ebanghelyo nga gikinahanglan ko nga magtudlo. Ang bahin nga nanglimbasug ko og maayo mao ang Pagkabanhaw sa patay.

Nagtuon ko, namalandong, ug nag-ampo. Nagpuasa ko ug nag-ampo alang sa pagpamatuod. Wala madugay, ang Espiritu Santo misaksi ngari nako nga ang Pagkabanhaw tinuod, nga tinuod gayud nga dunay kinabuhi human sa kamatayon, ug ang mga saad sa plano sa kaluwasan tinuod. (Tan-awa sa 1 Nephi 10:19.)

Kana nga pagpamatuod nahimong importante sa akong misyon, apan nahimo kining usa sa labing gibahandi nga mga gasa, sa dihang ang akong anak nagkinahanglang makakaplag og kalinaw.

Mapasalamaton kaayo ko nianang pagsaksi, ug ako mopamatuod nga ang plano sa kaluwasan tinuod. Mopamatuod ko sa kaimportante sa pagpalig-on sa atong mga pagpamatuod aron kon ang atong mga minahal mobati og kahadlok, makakaplag kita og kalinaw sa atong mga pagpamatuod ug pagsabut sa ebanghelyo ni Jesukristo. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Nevada, USA.

ANG KINABUHI SAMA SA USA KA DRAMA SA ENTABLADO

ANG PLANO SA KALUWASAN
SA TULO KA YUGTO

*Kita anaa sa tunga-tunga sa tulo
ka yugto sa drama sa entablado nga
wala nato masabti sa hingpit, apan ang
pagtutok kang Kristo makatabang nato sa
pagkaplag og mahangturong kalipay.*

Ni Margaret Willden

Ang mga suga awop. Ang pula nga telon gipasaka. Ang nag-costume nga mga tawo miaksyon dayon. Kinsa man ang bayani? Kinsa man ang kontrabida? Lisud mailhan.

Nagbarug kamo sa sentro sa entablado, nga wala hisabti ang tanan. Ang tanan ingon og nakasabut unsay panghitabo gawas lang nimo. “Mao kini ang yugto 2,” usa sa aktor mihunghong. “Tan-awa kining tamdanan.”

Dili man kitang tanan mga aktor, apan ang ideya sa ingon nga drama dili layo sa kamatuoran. Hunahunaa ang plano sa kaluwasan, gitawag usab og “ang mahinungdanan nga laraw sa kalipay” (Alma 42:8), isip ang tulo ka yugto. Yugto 1 mao ang diin kita gikan, yugto 2 mao ang kinabuhi sa yuta, ug ang yugto 3 mao ang asa kita paingon. Atol sa yugto 2, wala kitay panumduman sa atong kagahapon ug gamay ra ang nahibaloan sa atong umaabut, apan swerte kay sa ebanghelyo ni Jesukristo—ang tamdanan sa drama—gibutang ang atong konteksto sa atong mortal nga kinabuhi.

Yugto 1: Pagsabut sa Atong mga Sinugdanan

Gikan sa mga kasulatan ug sa mga pulong sa buhi nga mga propeta, makat-on kita sa atong kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta (tan-awa sa Abraham 3:22–24). Sa wala pa kita moanhi sa yuta, miapil kita sa usa ka konseho uban sa atong Langitnong Amahan. Atong nahibaloan nga moanhi kita sa yuta aron makaangkon og usa ka lawas, makabaton og kaliwatan, moatubang sa mga oposisyon, ug molambo ang kahayag ug kamatuoran. Kon magmasulundon kita ug mahimong mas sama ni Kristo, usa ka adlaw makapuyo kita pag-usab uban sa atong Langitnong Amahan.

Tungod kay kita makahimo man og kasaypanan sa atong pagpadayon, si Jesukristo mao ang gipili isip atong Manluluwas aron sa pagbayad sa kantidad sa sala. Miantus Siya alang sa matag usa kanato, ug tungod sa Iyang Pagsakripisyo, malimpyuhan kita pinaagi sa paghinulsol.

Apan si Satanas (o Lucifer, isip tinawag usab didto sa kinabuhi sa wala pa sa kalibutan) nagrebelde ug nagtinguha sa pagkuha sa atong abilidad sa pagpili sa husto o sayop. Usa ka Gubat sa Langit Nagsugod. Sa iyang kapildihan, Si Satanas gipapahawa sa kalangitan, lakip na ang mga espiritu nga misunod kaniya (tan-awa sa Moses 4:1–4).

Bisan og dili kita makahinumdom niining kinabuhi nga wala pa dinhi sa yuta, kita nasayud nga misaad kita nga mobuhat kutob sa atong mahimo sa pagbalik ngadto sa presensya sa Dios kon anaa nakita sa yuta. Ug Siya misaad kanato sa kabubut-on, nagtugot kanato sa pagpili sa pagsunod Kaniya.

Yugto 2: Paggamit sa Atong Kabubut-on

Karon ania na kita sa yugto 2, ug ang Dios naghatag sa tamdanan aron sa paggiya nato balik Kaniya—ang

ebanghelyo ni Jesukristo. Ang atong hagit mao ang paggamit sa atong kabubut-on sa pagsunod sa tamdanan aron kita makapangandam sa pagbalik ngadto sa atong Langitnong Amahan (tan-awa sa Abraham 3:25). Sama sa usa ka makuti nga drama nga puno sa pasakalye, ang atong mortal nga kinabuhi mahimong komplikado. Puno kini sa mga tintasyon, mga pagsulay, ug uban pang subo nga panghitabo sa tanang matang. Apan ang kamatuoran mao nga ang yugto 2 mahitungod tanan sa pagpili kon mosunod kita sa mga pagtulun-an ni Kristo aron kita mamahimong mas sama Kaniya.

Ang mga kasulatan nagsangkap sa hingpit nga sumbanaan sa kalipay, nag-awhag kanato nga “mopadayon sa uban uban ang pagkamakanunayon kang Kristo” (2 Nephi 31:20). Molambo kita samtang mohimo ug motuman kita sa mga pakigsaad, mosunod sa mga sugo, ug maghinulsol kon kita makasala. Samtang ilambigit nato ang atong kaugalingon sa kasulatan ug mga pagtulun-an sa atong mga propeta, magpabilin kita nga nagtutok sa plano nga gikauyonan natong sundon sa yugto 1.

Yugto 3: Paghangup sa Kahangturan

Ang atong pisikal nga mga lawas mahimong mamatay sa katapusan sa yugto 2, apan ang istorya wala mahuman diha. Sa pagkatinuod, ang yugto 3 walay pagsira sa tabil—mahangturon kini (tan-awa sa Abraham 3:26).

Tungod sa Pag-ula ni Jesukristo, ang tanan nga mga anak sa Dios nga nakapuyo sa yuta mabanhaw. Unsa pay mas malipayon kay sa pagkabanhaw? (tan-awa sa D&P 93:33).

Hapit tanan makadawat usab og himaya depende sa ilang mga binuhatan: ang telestial nga gingharian, dunay himaya nga sama sa bitoon; ang terrestrial nga gingharian, dunay himaya nga sama sa buwan; o ang celestial nga gingharian, dunay kinadak-ang himaya nga sama sa adlaw (tan-awa sa D&P 76:50–113). Sa celestial nga gingharian kita magpuyo uban sa Amahan ug sa Anak. Pipila ka mga tawo “magpabilin nga mga mahugaw” (2 Nephi 9:16) ug sila ilabay ngadto sa kawanangan sa kangitngit, diin sila wala nay pag-uswag.

Unsa Kaha ang Inyong Istorya?

Kon kita mosunod sa ebanghelyo ni Jesukristo sa yugto 2, yugto 3 sa atong drama sa entablado mahimong mahimayaon lapas sa mahunahuna. Ang mortal nga kinabuhi pagasugdan na. Anaa na ang aksyon. Unsay imong buhaton diha sa imong mortal nga kinabuhi? ■

Ang tagsulat nagpuyo sa New York, USA.

Kini nga ideya gibase sa usa ka pakigpulong, “The Play and the Plan,” nahatag ni Presidente Boyd K. Packer (1924–2015), Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, sa usa ka Church Educational System fireside alang sa mga young adult niadtong Mayo 7, 1995.

Ang Tingog sa Espiritu

Ni Elder
Eduardo Gavarret
Sa Seventy

Ang pagpaminaw og maayo sa Espiritu Santo makatabang kanako sa pagdeterminar kon nagsubay ba ko sa hustong dalan o nagkinahanglan nga usbon ang akong padulngan.

Niadtong bata pa ko, ang akong papa adunay tindahan diin namaligya siya ug nag-ayo og mga orasan ug mga relo. Ang among panimalay sa pamilya naa sa likod sa tindahan, mao nga nagtubo ko uban sa mga tingog sa mga orasan ug mga relo.

Sa katapusan sa adlaw, dad-on sa akong papa ang pipila sa mga orasan nga iyang gitrabaho nianang adlaw ug ibitay kini sa sulod sa among panimalay sa bongbong duol sa among mga kwarto. Wala ko kasabut nganong iya kining gibuhay ug nganong matulog kami nga naa ang saba sa mga orasan. Apan pagkadugayan, ang tingog sa nagkalainlaing mga orasan nahimong usa ka pamilyar nga bahin sa mahilum nga kagabhion.

Pipila ka tuig human niadto, nagsugod ko og trabaho uban sa akong papa sa tindahan, nagkat-on gikan kaniya unsaon pag-ayo og mga rilo. Usa ka buntag misulti siya og usa ka butang nga nakapahunahuna nako ug mitabang kanako sa pagsabut nganong iyang gibitay ang mga orasan gawas sa among kwarto imbis didto ra unta sa tindahan.

“Mahimo bang dad-on nimo diri nako ang orasan nga diha duol sa imong kwarto kagabii?” miingon siya. “Naminaw ko sa tingog niini atol sa kagabhion, ug nahibaloan nga dili kini maayo. Kinahanglan ko ning tan-awon og usab.”

Mao kadto! Sa kahilum sa kagabhion, naminaw siya sa tingog sa orasan sa samang paagi sa usa ka doktor maminaw sa pitik sa kasingkasing sa usa ka pasyente. Sa proseso sa pag-ayo sa nagkalainlaing klase sa orasan ug mga rilo sa tibuok kinabuhi, iyang gibansay ang iyang mga dunggan

aron sa pagdeterminar sa tingog sa orasan kon maayo ba kini o dili.

Human niana nga kasinatian, naminaw ko og maayo sa tingog sa mga orasan sa kagabhion, sama sa gibuhay sa akong amahan. Sa pagbuhay sa ingon, nahibaloan nako kon ang usa ka orasan maayo ba o kon kini nagkinahanglan nga ayohon.

Sa nagdako ko ug nakaangkon og panabut sa mga baruganan sa ebanghelyo, gisugdan ko sa pagtandi kini nga kasinatian sa mga positibo nga impluwensya sa Espiritu Santo sa atong kinabuhi. Gisugdan nako sa pagtandi sa mga panahon sa espiritwal nga pagpamalandong ngadto sa hilum nga mga takna sa kagabhion niadtong bata pa ko, ug nagsugod ko og tandi sa tingog sa mga orasan ngadto sa tingog sa Espiritu nga nagpahimangno kanako, naggiya kanako, ug nakigsulti kanako matag karon ug unya.

Mahinungdanong Espiritwal nga mga Hiya

Kini nga kasinatian nakatabang kanako sa pag-ila sa kamatuoran sa mga kasinatian ni Nephi sa mga paghunghong sa Espiritu Santo. Gikan sa Basahon ni Mormon, nakat-on kita nga si Nephi mipakigbahin sa iyang igsoon nga si Sam sa “mga butang nga *gipakita sa Ginoo [kaniya] pinaagi sa Balaang Espiritu*” (1 Nephi 2:17; emphasis gidugang).

Nakasinati na kaayo si Nephi sa impluwensya sa Espiritu Santo. Ang iyang kinabuhi napuno sa mga pagbati sa gugma gikan sa Amahan ug sa Anak, nga gipakita kaniya sa Espiritu Santo. Sa atong pagribyu sa kinabuhi

ni Nephi, makakita kita og klaro kaayo nga mga ehemplo sa gugma sa Dios nga gipakita pinaagi sa mga tubag sa mga pag-ampo ug espirituhanong paggiya. Mga ehemplo naglakip sa:

- Panan-awon ni Nephi sa kahoy sa kinabuhi (tan-awa sa 1 Nephi 11–15).
- Ang Liahona, nga molihok nga pinauyon sa pagtuo (tan-awa sa 1 Nephi 16:10, 16, 26–30).
- Ang pagkaluwas ni Nephi human gigapos og mga pisi (tan-awa sa 1 Nephi 7:17–18).
- Ang direksyon sa Ginoo samtang ang pamilya ni Nephi milabang sa kadagatan (tan-awa sa 1 Nephi 18:21–23).
- Usa ka pagpasidaan gikan sa Ginoo sa pagpaha-wa paingon ngadto sa kamingawan (tan-awa sa 2 Nephi 5:5).

Sa iyang kabatan-onan ug uban sa tabang gikan sa mga panig-ingnan sa iyang mga ginikanan, si Nephi nakapalambo og pagkasensitibo sa tingog sa Espiritu. Iyang gipalambo kini nga abilidad pinaagi sa pagban-say sa mosunod nga mahinungdanon nga espiritwal nga mga hiyas:

- *Pagtinguha*: “Ug nahinabo nga ako, si Nephi, . . . [adunay] dako nga tinguha nga mahibalo sa mga misteryo sa Dios, busa, ako nangamuyo ngadto sa Ginoo” (1 Nephi 2:16). “Ako . . . magtinguha nga masayud sa mga butang nga nakita sa akong amahan” (1 Nephi 11:1; tan-awa usab sa bersikulo 3).
- *Pagtuo*: “Ako mituo sa tanan nga mga pulong nga gilitok sa akong amahan” (1 Nephi 2:16).
- *Pagkamainampuon*: “Ug ako, si Nephi, mitungas sa bukid kanunay, ug ako nag-ampo ngadto sa Ginoo; busa ang Ginoo mipakita ngari kanako sa mga mahinungdanon nga butang” (1 Nephi 18:3).
- *Pagkamasulundon*: “Ug nahinabo nga ako, si Nephi, miingon ngadto sa akong amahan: Ako moadto ug mobuhat sa mga butang nga ang Ginoo nagsugo, kay ako nasayud nga ang Ginoo dili mohatag og mga sugo ngadto sa mga katawhan, gawas kon siya moandam og paagi alang kanila nga sila unta makatuman sa butang diin siya misugo kanila” (1 Nephi 3:7).

Ang Buhat sa Espiritu Santo

Si Nephi kwalipikado kaayo sa pagsulti bahin sa ikatulong sakop sa Dios nga Kapangulohan. Nakat-on siya sa pagpaminaw sa tingog sa Espiritu—bisan sa

kalma nga katubigan o baluron nga kadagatan. Ang iyang mga kasinatian migiya kaniya sa pagsulat bahin “sa buhat sa Espiritu Santo”¹ (tan-awa sa 2 Nephi 31–32). Gikan ni Nephi ug sa ubang mga propeta, nakat-unan nato nga:

Ang Espiritu Santo *namahayag*: “Walay tawo nga makadawat sa Espiritu Santo nga dili makadawat og pagpadayag. Ang Espiritu Santo mao ang tigpadayag”² (tan-awa sa 1 Nephi 10:17–19; 2 Nephi 32:5; Moroni 10:5).

Ang Espiritu Santo *modasig*: Mohatag kini kanato og mga hunahuna, mga pagbati, ug mga pulong, mopatin-aw sa atong panabut, ug mogiya sa atong mga hunahuna (tan-awa sa 1 Nephi 4:6).

Ang Espiritu Santo *mopamatuod*: Siya mopamatuod sa Amahan ug sa Anak (tan-awa sa 2 Nephi 31:18; 3 Nephi 28:11; Ether 12:41).

Ang Espiritu Santo *motudlo*: Siya mopalambo sa atong kahibalo (tan-awa sa 2 Nephi 32:5).

Ang Espiritu Santo *mobalaan*: Human sa bunyag mahimo kitang pagasantoson pinaagi sa pagdawat sa Espiritu Santo (tan-awa sa 3 Nephi 27:20).

Ang Espiritu Santo *mopahinumdom*: Siya modala sa mga butang sa atong panumduman kon gikinahanglan kaayo kini nato (tan-awa sa Juan 14:26).

Ang Espiritu Santo *mohupay*: Sa panahon sa kagubot o nawad-an sa paglaum, ang Espiritu Santo mobayaw sa atong mga espiritu, mohatag og paglaum (tan-awa sa Moroni 8:26), motudlo kanato “sa malinawon nga mga butang sa gingharian” (D&P 36:2), ug motabang kanato nga mobati sa “kalinaw sa Dios, nga lapaw sa tanang pagpanabut” (Mga Taga-Filipos 4:7).³

Ang Impluwensya sa Espiritu Santo

Sa unang kapitulo sa Basahon ni Mormon, makat-unan nato nga si Lehi “napuno sa Espiritu sa Ginoo” (1 Nephi 1:12). Sa katapusang kapitulo sa Basahon ni Mormon, si Moroni misaad kanato nga ang Dios “mopakita sa kamatuoran [sa Basahon ni Mormon] ngari [kanato], pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo” (Moroni 10:4).

Gikan sa sinugdanan hangtud sa katapusan niining dinasig nga basahon sa kasulatan, ang Espiritu Santo aktibo nga nag-apil sa mga kinabuhi sa mga katawhan sa Dios. Kining gamhanang impluwensya naghatag ug nagtandog sa tanang mga magbabasa sa Basahon ni Mormon nga nag-ampo, nagpakita og pagtuo, ug adunay sinsero nga tinguha nga masayud sa kamatuoran (tan-awa sa Moroni 10:4–5).

Unsaon nato pag-ila sa Espiritu Santo ug mogamit sa atong katungod isip mga miyembro sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw aron makadawat sa impluwensya sa Espiritu Santo sa atong kinabuhi? Si Elder Craig C. Christensen sa Kapangulohan sa Seventy mitudlo: “Tanan kita may mga kasinatian sa Espiritu Santo, bisan dili nato kanunayng mamatikdan kini. Samtang ang dinasig nga hunahuna moabut, nasayud ta nga tinuod kini pinaagi sa *espirituhanong pagbati sa atong kasingkasing*.”⁴

Aron pagpalambo sa atong kasarang sa pagdawat sa impluwensya ug direksyon sa Espiritu Santo sa atong kinabuhi, kita,

sama ni Nephi, kinahanglang mougmad og tinguha sa pagdawat, paggamit og pagtuo sa Ginoong Jesukristo, “mag-ampo sa kanunay, ug dili mawad-an sa paglaum” (2 Nephi 32:9), ug sunda ang kasugoan.

Si Presidente Thomas S. Monson mihangyo nga atong buhaton ang usa pa ka butang: “Ablihi ang inyong kasingkasing, bisan ang inyong espiritu, alang nianang espesyal nga tingog nga nagpamatuod sa kamatuoran . . . Hinaut nga kita sa kanunay nahuyon, nga kita unta makadungog niining makahupay, magiyahon nga tingog nga maghimo kanatong luwas.”⁵

Gikan sa akong amahan, nakat-on ko og leksyon sa pagpaminaw sa praktikal nga paagi—magtrabaho og mga relo ug mga orasan. Karon akong gihatagan og bili ang leksyon nga iyang gitudlo kanako. Ang Espiritu Santo, gani, nagdala pa gihapon niana nga leksyon sa akong hunahuna ug kasingkasing, ug naghatag siya kanako og saad sa maayong mga butang nga moabut.

Kadto nga kasinatian nakatabang kanako sa pagpangita og hilum nga mga takna nga makapaminaw ko sa tingog sa Espiritu. Ang pagpaminaw og maayo sa Espiritu Santo nagtabang kanako sa pagdeterminar kon nagsubay ba ko sa eksaktong agianan o nagkinahanglan ba nakong usbon ang akong tumong aron haum sa mga tinguha sa Langitnong Amahan. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Robert D. Hales, “Ang Espiritu Santo,” *Liahona*, Mayo 2016, 105.
2. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 132.
3. Alang sa dugang panabut sa mga tahas sa Espiritu Santo, tan-awa sa David A. Bednar, “Kanunay nga Magbaton og Kapasayloan sa Inyong mga Sala,” *Liahona*, Mayo 2016, 59-62; Robert D. Hales, “Ang Espiritu Santo,” 105-7.
4. Craig C. Christensen, “Dili Mahulagway nga Gasagikan sa Dios,” *Liahona*, Nob. 2012, 14; emphasis gidugang.
5. Presidente Thomas S. Monson, “Sunda ang Kasugoan,” *Liahona*, Nob. 2015, 84.

ANG ESPIRITU SANTO UG PERSONAL NGA PAGPADAYAG

“Ang Espiritu Santo maghatag og personal nga pagpadayag sa paghimo og dagkong mga desisyon sa atong kinabuhi sama sa edukasyon, misyon, panarbaho, kaminyon, mga anak, kon asa kita magpuyo uban sa atong pamilya, ug uban pa. Niining mga butanga, naglaum ang Langitnong Amahan nga gamiton nato ang atong kabubut-on, tun-an ang sitwasyon diha sa atong hunahuna sumala sa mga baruganan sa ebanghelyo, ug ipresentar ang desisyon ngadto Kaniya pinaagi sa pag-ampo.”

Elder Robert D. Hales sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Ang Espiritu Santo,” *Liahona*, Mayo 2016, 105.

ANG MGA ARTIKULO SA HUGOT NGA PAGTUO

Dihang nangutana ko bahin sa sinaw nga asul nga lamesa tunga-tunga sa kusina ni Adriana, akong nahibaloan nga dihay panahon nga siya walay lamesa. Nangingkamot nga makasapar sa galastuhan, mikuha siya sa mga kurso sa self-reliance sa Simbahan ug nakahukom nga makaluto ug makapamaligya siya og pan—kon duna pa lang siyay lamesa. Nag-ampo siya alang sa panabang ug naghimo og lamesa gamit ang scrap nga kahoy.

CODY BELL, LITRATISTA

Adriana González

Central Department, Paraguay

Ang tanan nga akong gipangayo, iyang gidungog. Nakadungog Siya kanako tungod kay Siya nasayud nga kini maayo alang kanako. Karon duna na tay duha ka lamesa. Kini nga lamesa importante sa atong pamilya. Maglingkod kami dinhi aron makigbahin. Dinhi kami motrabaho. Itudlo namo unsay among nakat-unan dinhi ngadto sa uban. Pinaagi sa self-reliance, akong nakat-unan ang paghatag og bili sa akong kaugalingon. Nadiskubrihan nako ang mga talento nga gihatag sa Dios kanako aron pagtabang nako ug sa akong pamilya. Paningkamutan nako sa pagtudlo unsay akong nakat-unan ngadto sa akong igsoong mga babaye sa Relief Society, sa pagtabang nila sa paghatag og bili sa ilang kaugalingong isip mga anak nga babaye sa Dios. Mapasalamaton ako nga makapanalangin niadtong anaa sa akong palibut.

Alang sa dugang nga mga litrato ug istorya mahitungod ni Adriana, adto sa to [lds.org/go/21721](https://www.lds.org/go/21721).

Sa pagpangita kon unsa nga paagi ang programa sa Church's self-reliance makatabang kanimo, bisitaha ang [srs.lds.org](https://www.srs.lds.org).

PAGSABUT SA KASAYSAYAN SA SIMBAHAN PINAAGI SA

Pagtuon UG SA Hugot nga Pagtuo

Karon, magkat-on kita mahitungod sa mga nangagi pinaagi sa dili kompletong mga tipik sa kasaysayan. Samtang tun-an nato kini nga mga rekord, kinahanglang hinumduman nato nga kini wala magrepresentar sa kinatibuk-an sa tanan gayud nga nangagi.

Ni Keith A. Erikson

Direktor sa Church History Library

Ang kasaysayan nagpasabut nga usa ka test nga mas labaw pa kay sa pagmemorya sa mga petsa ug mga kamatuoran. Sa matag adlaw, ang mga tig-arkibo, mga librarian, ug mga historian sa Church History Library mokolekta, mopreserbar, ug mopaambit sa nangaging mga rekord nga makatabang kanato nga mailhan ang impluwensya sa Dios diha sa kasaysayan sa Simbahan ug sa indibidwal natong kinabuhi. Ang pagsabut sa atong kasaysayan naglakip sa proseso sa pagkat-on ug pagdiskubre nga maoy makapalig-on sa atong mga pagpamatuod, makatabang nga kita malikay sa pagduhaduha, makasugilon sa pinakamaayong mga sugilanon, makahibalo sa tinuod nga doktrina, ug makapalambo sa atong panghunahuna. Kon kita “makaangkon og usa ka

kahibalo sa kasaysayan,” kita makatabang usab sa pagpahitabo sa “kaluwasan sa Zion” (D&C 93:53).

Isip usa ka historian, nakapasalamat ko nga atong nakat-unan ang kasaysayan “pinaagi sa pagtuon ug usab pinaagi sa hugot nga pagtuo” (D&P 88:118). Ang hugot nga pagtuo ug ang pagtuon magkauban samtang kita mainampuong magbusog sa mga kasulatan, mobasa ug mamalandong sa daghang makasaysayan nga mga tinubdan, mohimo og mga koneksyon tali sa mga tudling sa kasulatan ug sa makasaysayan nga mga tinubdan, mohunahuna sa impormasyon sulod sa tukmang mga konteksto, mangita og mga sumbanaan ug tema, ug mokuha og makahuluganong mga leksyon. Kini nga pamaagi makatabang nga atong mahatagan og kahulugan ang makasaysayan nga mga kamatuoran ug makakita og tubag sa atong mga pangutana. Daghang baruganan ang makatabang nato sa paghunahuna mahitungod sa kasaysayan aron maablihan ang atong mga hunahuna ngadto sa mas lawom nga panabut.

Ang nangagi wala na—mga tipik na lamang ang nagpabilin

Gamit ang atong pagpanglantaw sa karon, ang nangagi ingon og wala na gayud. Ang mga tawo wala na; ang ilang mga kasinatian natapos na. Hinoon, ang mga tipik sa kagahapon nagpabilin—mga sulat, mga diary, rekord sa mga organisasyon, mga butang. Karon, makat-unan lang nato ang nangagi pinaagi sa dili direktang paagi gamit ang nahibilin nga mga tipik. Ang impormasyon kanunay nga mawala tali sa mga nangagi ug sa karon. Kinahanglang tun-an nato ang mga rekord nga milahutay samtang maghinumdom kita nga kini wala gayud magrepresentar sa tanan nga nangagi.

Ikonsiderar kining usa ka ehemplo: Sa dihang si Joseph Smith miwali sa mga Santos, sama sa naandan wala siyay giandam nga teksto, ug walay girekord nga audio o video. Bisan og ang ubang nanambong tingali mihimo og minugbong sulat o pamalandong, apan mas diyutay ra niadtong mga sinulat ang nahibilin. Sa ingon, dili kita makapangangkon nga nakahibalo kita sa tanan gayud nga gisulti ni Joseph Smith, bisan og pananglitan, mahimo man nato, gikan sa sulat ni Wilford Woodruff bahin sa wali ni Joseph.

Sa ubang mga sitwasyon, ang importanting mga tipik sa kasaysayan sa Simbahan wala pa madiskubre. Sama pananglit, kita walay nagpabiling rekord nga makapasabut inubanan sa ebidensya kon nganong gihimo kadto. Sa samang paagi, wala kitay rekord sa pagbisita ni Pedro, Santiago, ug ni Juan nga sama kadetalyado sa mga istorya sa pagbisita ni Juan Bautista (tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:66–75). Sa samang paagi, bisan og kita adunay mga rekord sa pagdili sa mga kaliwatan sa black african nga makahupot og priesthood, walay rekord nga may pagtugot sa pagpasabut kon nganong nasugdan ang maong buhat. Sa pagtuon sa kasaysayan, ang pagkawalay ebidensya dili balido nga hinungdan sa pagduhaduha. Ang pagkat-on mahitungod sa nanglabayng panahon

mao ang usa ka paningkamot sa pagtigom og labing kasaligan ug, kon mahimo, kapamatud-an nga ebidensya samtang nagtagana sa katapusang paghukom sa mga tipik sa kasaysayan nga dili nato hingpit nga masabtan tungod sa kakulang sa impormasyon.

Ang mga kamatuoran dili maoy molitok, apan ang mga tig-istorya ang molitok

Tungod kay ang nagpabiling mga tipik sa nangagi dili kom-pleto, ang ubang tawo mosulay sa pagsumpay sa mga tipik aron maistorya ang sugilanon. Ang pinakaunang mga istorya gisulti sa mga partisipante ug sa kasaga-ran naghulagway kon unsay ilang nasinati ug kon nganong impor-tante kini kanila. Ang ubang mga partisipante moistorya sa ilang mga sugilanon sa daghang higayon ngadto sa lain-laing mga tawo. Ang ubang mga hitabo nag-aghat sa daghang parti-sipante nga isugilon ang ilang mga kasinatian. Ang ubang mga hitabo nalimtan na hangtud nga ang pinakaulahing kasinatian mopahinumdom kanila.

Ang mga istorya kolektahon ug iistorya pag-usab sa uban sa daghang rason—aron malingaw ang tumatan-aw, makabaligya og produkto, makahimo og konklusyon, o makaagni og kausaban. Ang matag istorya nahimo nga usa ka interpretasyon sa nangagi, natukod pinaagi sa tinu-od nga mga tipik ug giimpluwensyahan sa panumduman sa tigsulti, interes, ug mga tumong. Isip resulta, ang mga istorya mahitungod sa nangagi dili kompleto ug usahay magkasukwahi. Kinahanglan nga ikonsiderar nato sa kanunay kon si kinsa ang nag-istorya sa sugilanon, giunsa nila sa pag-istorya, ug kon nganong ila kining giistorya.

Si Joseph Smith mihatag og ehemplo kon unsaon sa pagtimbang-timbang ang mga tig-istorya ug ang mga kamatuoran. Niadtong 1838, nakabantay siya nga “daghan nga mga [report] nga gipakaylap pinaagi sa dautan ug maliputon nga mga tawo, kalabut ngadto sa pagtubo ug pag-uswag sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.” Isip resulta, misulat siya og kasaysayan nga tuyo ang “pagbutang sa tanan nga mga nagpakisayud mahitungod sa kamatuoran nga makahibalo sa tinuod nga mga hitabo, sumala sa ilang pagkahitabo, kalabut sa akong kaugalingon ug sa Simbahan, kutob sa mga kamatuoran nga akong gipanag-iy” (Joseph Smith—History 1:1). Ang tanang istorya nga gisugilon mahitun-ogod ni Joseph Smith wala magdala og parehas nga bili

Kon makasugat kita og kasaysayan nga dili kompleto, nga posibling malahi-lahi ang pagsabut, ug lahi kay sa atong gihunahuna, kinahanglan nga “itugyan [nato] ang pagsalig diha niana nga Espiritu nga nagtultol sa paglakaw nga mapainubsanon” (D&P 11:12). Nagkinahanglan og kamapainubsanon ang dili paghukom sa kanhing mga tawo gamit ang atong mga sumbanan.

o katukma. Ang mga istorya nga gisugilon sa mga tawo nga may duol kaayong koneksyon sa mga panghitabo sa nangagi maoy mas kasaligan. Ang pinakamaayong mga istorya maglangkob sa tanang makuha nga tipik sa nanga-gi ug moila sa unsay gipanglantaw sa mga tinubdan.

Ang nangagi lahi kay sa kasamtangan (ug OK ra kana)

Samtang maningkamot kita sa paghatag og kahulugan sa mga tipik sa nangagi ug mga itorya nga gisugilon mahitun-ogod niini, makadiskubre kita og mga tawo, mga dapit, mga kasinatian, ug tradisyon nga lahi sa atong kaugalingon. Ang mga kausaban sa science, teknolohiya, ug kultura momugna og lain-laing mga kasinatian sa pagkatawo, pagkaon, biyahe, mga holiday, kalimpyo sa panglawas, pakig-date, medisina, ug kamatayon. Ang pagkalahi-lahi sa politikal, ug ekonomikanhong mga sistema momugna og lain-laing mga kasinati-an sa edukasyon, pagpili, kagawasan, ug oportunidad. Ang nangaging mga panglantaw lahi kay sa atong panglantaw sa panarbaho, pamilya, serbisyo publiko, ug sa tahas ug estado sa mga babaye ug mga minoridad. Ang matag temporal nga aspeto sa tawhanong kasinatian magkausab paglabay sa panahon sa ginagmay ug sa dinagkong paagi.

Sama pananglit, sa atong panglantaw mahitungod sa karon, ang paggamit ni Joseph Smith og bato sa panagna sa paghubad sa Basahon ni Mormon makita nga lahi kaa-yo. Sa iyang panahon, daghang tawo ang mituo nga ang mga pisikal nga butang magamit sa pagdawat og balaang mga mensahe. Kini nga pagtuo gibase, sa gamayng bahin, sa mga istorya gikan sa biblia diin ang mga butang gigamit

alang sa balaang mga katuyoan (tan-awa sa Numeros 17:1–10; 2 Mga Hari 5; Juan 9:6). Ang pagpadayag nga nadawat ni Joseph alang sa pag-organisar sa Simbahan nagpasabut nga ang Dios “naghatag kaniya og gahum gikan sa kahitas-an; sa mga paagi nga giandam kaniadto, sa paghubad sa Basahon ni Mormon” (D&P 20:8). Bisan og ang “pamaagi” naglakip og bato sa panagna sama sa Urim ug Thummim, sa gihapon atong mailhan ang doktrinal nga mensahe “nga ang Dios nagdasig sa mga tawo ug nagtawag kanila ngadto sa iyang balaan nga buhat niini nga panahon . . . ; niana nagpakita nga siya mao gihapon ang Dios kagahapon, karon, ug sa kahangturan” (D&P 20:11–12).

Ang mga pagbana-bana nga gihimo karon makausab sa nangagi

Tungod kay ang nangagi lahi man sa atong panahon, kinahanglan nga magmatngon kita nga dili kita magbana-bana sa mga nangagi nga ibase sa atong mga ideya karon ug mga prinsipyo. Dili kita makaingon nga ang mga tawo sa nangagi sama ra usab kanato o nga sila makadayeg sa atong kultura o mga gituohan. Dili kita makaingon nga karon nasayud na kita sa tanan, nga kita nakabasa na sa tanang tinubdan, o nga ang kasamtangan natong panabut sa nangagi dili gayud mausab. Sa kasagaran, ang gitawag og mga problema sa nangagi sa pagkatinuod mga ngil-ad lamang nga mga pagbana-bana nga gihimo karon.

Sama pananglit, miingon si Joseph Smith nga, “Wala gayud ako moingon kaninyo nga perpekto ako.”¹ Kon maghunahuna kita ang mga propeta dili gayud masayop, tingali magkaproblema kita kon madiskubrihan nato nga may nahimong sayop si Joseph. Aron “makorhian” kini nga problema, kinahanglang dili kita mamugos sa pagbana-bana nga si Joseph perpekto ug dili nato pasanginlan ang Simbahan nga nangilad. Apan, mahimo natong dawaton ang pagkatawhanon ni Joseph Smith ug makaila kaniya

pinaagi sa ubang sugilanon nga naa sa mga kasulatan bahin sa mga propeta. Isip resulta, mahimo natong ipahiangay ang atong mga pagbana-bana nga ang tanang propeta mortal ug dili perpekto. Makapasalamat kita nga ang Dios mapailubon nga nakigtambayayong sa matag usa kanato. Ang pag-angkon sa sayop diha sa kaugalingon natong hunahuna usahay maoy pinakalisud nga bahin sa pagsabut sa kasaysayan.

Ang pagkat-on sa kasaysayan nagkinahanglan og pagpaubos

Kon makasugat kita og kasaysayan nga dili kompleto, nga posibling malahi-lahi ang pagsabut, ug lahi kay sa atong gihunahuna, kinahanglan nga “itugyan [nato] ang pagsalig diha niana nga Espiritu nga nagtultol sa paglakaw nga mapainubsanon” (D&P 11:12). Sa atong mapanglantawan karon, dayag nga mas nahibalo kita kaysa mga partisipante unsay resulta sa mga nangagi, apan kita gamay ra usab og nahibaloan bahin sa ilang kasinatian sa pagsunod niini. Ang mga tawo sa nanglabay nga panahon nahisakop sa kaugalingon nilang mga panahon ug dapit ug kahimtang. Aron mabaturan ang gugmang putli para sa ilang mga panaglahi ug pagsabut sa ilang mga kasinatian, kinahanglan nga sugdan nato pinaagi sa kamapainubsanon sa kaugalingon natong mga limitasyon. Nagkinahanglan og kamapainubsanon ang dili paghukom sa kanhing mga tawo gamit ang atong mga sumbanan. Nagkinahanglan og kamapainubsanon ang pagdawat nga kita wala mahibalo sa tanan, sa paghulat nga mapailubon sa dugang pang mga tubag, ug ang padayon nga pagkat-on. Kon madiskubrihan ang bag-ong mga tinubdan nga makahatag og bag-ong mga panglantaw sa mga butang nga abi nato og ato nang nahibaloan, gikinahanglan ang pagpaubos aron mausab ang atong panabut. ■

MUBO NGA SULAT

1. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 632.

USA KA SUMBANAN SA PAGKAT-ON PINAAGI SA PAGTUON UG SA HUGOT NGA PAGTUO

Ang matitud-anong pagtuon sa kasaysayan sa Simbahan mahimong ipasubay sa pagkumpara ni Alma bahin sa pagtanom og usa ka binhi (tan-awa sa Alma 32:27–42):

1. Atong *hatagan* og *luna* ang pagkat-on sa kasaysayan pinaagi sa paggamit sa mga baruganan nga gi-outline dinhi.
2. Atong *itanom* ang binhi sulod sa atong mga hunahuna ug kasingkasing pinaagi sa mainampingon nga pagbasa ug pagpamalandong. (Usa ba kini ka tipik sa nangagi o istorya nga gisugilon sa pagkahuman? Kinsa ang naghimo niini ug ngano? Unsa ang pinaka-ideya? Unsa nga ebidensya ang nagsuporta niini?)
3. Atong *mailhan* ang kaimportante sa atong pagbasa
4. Sa tibuok natong kinabuhi, kita *makaawhag* og usa ka matitud-anong pagtuon sa kasaysayan sa Simbahan pinaagi sa makugihong pagbasa, paghunahuna, pagampo, pagpaambit, ug pagtudlo.
5. Pinaagi sa paghimo niini, atong *maani* ang bunga sa matitud-anong pagtuon samtang ang atong panabut molambo ug ang atong pagtuo magkadako nga maghimo kanatong mas maayong mga tigkat-on ug magtutudlo, ginikanan, ug mga anak, mga disipulo ug mga Santos.

KASUBO
ug **PAGLAUM**

Kon ang Kapikas Mogamit og Pornograpiya

Pito ka mga paagi nga ang kapikas nga tiggamitan og pornograpiya dili lamang makalahutay sa kasubo apan makakita usab og saad sa paglaum.

Gipili ni Amy ang gitinguha sa kada ginikanan alang sa usa ka anak nga lalaki o anak nga babaye. Nabugkos siya sa templo human nakadawat og kusog nga espirituanong impresyon aron maminyo sa iyang bana.

Sa wala pa ang ilang kasal, ang iyang pamanhunon mihimo usab og maisugon nga pagpili, miangkon nga siya nakagamit og pornograpiya.

Paglabay sa usa ka tuig, nakaamgo si Amy nga ang panlimbasug sa iyang [bana] sa pornograpiya wala pa natapos. Tulo ka tuig sa ilang kaminyoon—sa diha nga duna na silay walo ka bulan nga bata—si Amy nag-antus sa dili mahunahuna nga kasakit nga ang iyang bana adunay lain ug agig sangputanan gi-excommunicate sa Simbahan.

Giunsa man paglahutay ni Amy sa kagul-anan? Unsaon man sa daghan pang mga kababayan-an ug kalalakin-an nga dunay sama nga mga kahimtang sa paglahutay sa ilang kasakit?

Daghang ang mga kapikas ug ubang sakop sa pamilya sa tiggamitan og pornograpiya nakadiskubre og makatabang ug malaumon nga mga kinaiya nga komon sa ilang kaugalingon ug sa panaw sa uban. Ug sila maisugon nga mipakigbahin sa ilang mga istorya.

Ang website sa Simbahan **OvercomingPornography.org** mitawag niining komon nga mga kinaiya isip “mahinungdanong gawi.” Kini nga mga gawi—nasinati sa indibidwal nga kamakanunayon ug

indibidwal nga kahan-ay—naprobaran nga, alang sa daghan, mahinungdanon sa emosyonal, mental, ug espirituanon nga pag-ayo.

Mahinungdanong Gawi 1: Pagsagubang sa Truma sa Pagluib

Pagkat-on mahitungod sa pagsagubang sa truma, pagbasol sa kaugalingon, ug uban pang mga reaksyon sa usa ka tawo sa dihang nadiskubrihan nga ang iyang kapikas migamit og pornograpiya.

Sa dihang nahibaloan ni Eva nga ang iyang bana nalambigit sa pornograpiya, mibati siya og “grabing kasakit, kasuko, ug kaguol, depresyon, ug obsesyon.” Ang obsesyon sa pagkatinuod usa ka komon nga pagbati sa usa ka tawo nga nakasinati og truma sa pagluib sa kapikas sa paggamit og pornograpiya, ug ang kinaiya ni Eva agi og tubag niining bug-at nga emosyon dili usab kasagaran. Nagsugod siya sa pagka-obsess mahitungod sa iyang bana ug sa iyang mga lihok. Asa man siya? Kinsa ang iyang kaistorya? Unsa man ang iyang gibuhat? Ang pagkaadik sa bana sa pornograpiya ug pakighilawas maoy nahimong sentro sa kinabuhi sa asawa, ug ang asawa gusto gayud nga mamaayo ang bana, nagtuo nga kon makontrolar sa asawa ang problema, magmalipayon sila.

Sa dihang nahibaloan ni Jamie ang paggamit sa iyang bana og pornograpiya, nagtinguha siya sa pagkontrolar kutob sa iyang mahimo. Nagtuo siya nga mahan-ay niya ang kinabuhi sa iyang bana, si Jon, aron dili siya

magpangita og dinalian nga katagbawan pinaagi sa pornograpiya, ug aron, siya wala nay laing opsyon kon dili ang pagpili lang sa pagkamatarung. Naglista siya og inadlaw nga buluhaton alang sa iyang bana: unsa ang iyang buhaton para malingaw ug unsa ang gimbuhaton nga kinahanglan niyang kompletuhon.

Ang mahinungdanong pag-usab sa kauswagan ni Jamie miabut sa dihang ang iyang bishop nadasig sa pagpasabut, “Jamie, dili kini imong sala. Wala kay gibuhat nga maoy nakaingon nga mitan-aw siya sa pornograpiya. Siya ang nagpili.” Ug kay dili man siya ang hinungdan sa iyang pagtan-aw og pornograpiya, dili usab siya ang mahimong hinungdan sa iyang paghunong. Masabut nga, siya nakahibalo na sa unsa ang isulti sa bishop ngadto niya, apan si Jamie miingon nga human sa pahinumdom sa bishop, “nahunong ang paglista. Miundang ko sa pagpaningkamot sa pagkontrolar sa iyang gawi ug pag-sulay sa pagpugos kaniya ngadto sa pagkamatarung—ug nag-focus sa akong kaugalingon.” Agi og epekto, si Jamie mitugot nga mobati sa iyang kaugalingong kasakit ug buhaton ang pag-ayo sa iyang kaugalingon.

Human makaamgo si Jamie, si Jon nanglimbasug ug kanunayng mibalik, apan iyang gidawat ang responsibilidad sa iyang kaugalingong binuhatan. Ug samtang sila nagbuhat sa ilang kaugalingong pagpaayo, Nasuta ni Jon ug Jamie nga ang ilang pagpaayo mas maayo isip indibidwal ug isip magtiayon.

Agi og dugang sa pagsalig sa Ginoo, kita kinahanglang magtinguha sa tukma nga tabang, lakip ang pag-abag nga maggikan sa pamilya, mga higala, lider sa Simbahan ug mga propesyonal.

Mahinungdanong Gawi 2: Luwas nga Mopakigbahin

Pagpangita og pagsabot, tabang, ug pagmatuod pinaagi sa tukma nga pagpakigbahin.

Laing punto sa pag-usab ni Jamie ug Jon miabut dihang usa sa ilang anak nagkinahanglan og panalangin. Mitawag sila sa ilang home teacher, kinsa maisugon nga mipasabot nga siya nangita og tabang sa pagsagubang sa iyang kaugalingong panglimbasug sa pornograpiya. Mitanyag siya nga mangita og lain nga makahatag og panalangin. Kana nga pagkamatinuoron nakapaminus sa kaulaw nga gibati ni Jon ug Jamie mahitungod sa ilang kahimtang, ug si Jon sa katapusan mibati nga luwas nga mohisgut ngadto sa laing tawo bahin sa iyang pagkaadik gawas ni Jamie.

Sa dihang ang asawa sa home teacher mitanyag sa pakig-istorya ni Jamie, wala makita ni Jamie ang punto tungod kay ang iyang pakig-istorya dili makaayo ni Jon—ug nianang puntoha, ang pag-ayo niya mao ang iyang tumong. Gani paghuman sa pagpakig-istorya niya ug sa asawa sa home teacher, mas migaan ang gibati ni Jamie. Walay nausab. Si Jon nanglimbasug pa gihapon, apan siya nahupay nga dunay laing tawo ang nasayud unsa ang iyang giagian ug ang iyang kalibutan wala mahugno.

Mahinungdanong Gawi 3: Sugdan Pag-usab ang Espiritwal nga Kamasaligon

Ang pagbati ug pagsunod sa pag-aghat sa Espiritu Santo ug mapahiuli ang pagsalig sa Dios.

Sa dihang si Amy miatubang sa pag-excommunicate sa iyang bana, nasayud siya nga ang Manluluwas makahatag og tubag sa kabug-at nga iyang gibati. Hinoon, miingon siya, wala siya kahibalo unsaon “sa pagsumpay sa ilang panagbulag tali niya ug sa makaayo nga gahum ni Jesukristo.” Unsaon, naghunahuna siya, makakita kaha siya—o makatukod—og usa ka taytayan?

Sa sinugdanan naningkamot siya nga maminusan ang iyang kasakit pinaagi sa pagbantay sa iyang bana ug nangamuyo sa Ginoo sa pag-ayo kaniya. Apan usa ka adlaw usa ka espirituhanong pag-aghat miusab sa tanan: si Amy nakaamgo nga ang pagkontrolar sa gawi sa tawo dili kabahin sa plano sa Langitnong Amahan ug wala nakatabang nila nga maduol ngadto sa Manluluwas. Busa, miingon siya, ang kinadak-ang butang nga angay niyang buhaton mao ang pagsugod sa iyang kaugalingong panaw sa pagpaayo—ug itugyan ang panaw sa iyang bana ngadto kaniya Nakasabut na siya, nga pinaagi sa pagdasig gikan sa Espiritu, nga kinahanglan niyang

hunungon ang iyang pagpakabuhi isip tubag ngadto sa pornograpiya ug mosalig sa gahum ni Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula sa pagpalig-on ug pagpanalangin kaniya.

Sa iyang paghinumdom, miingon si Amy nga walay bisan usa sa iyang pagpangita o pag-imbistigar sa iyang bana nga nakahatag og kalinaw nga pagbati. Ang kinabuhi miingon siya “usa ka nagpadayon nga kasamok.” “Ug ang bugtong kalinaw nga akong nakapalagan mao lang kon akong giila nga ang Langitnong Amahan adunay plano” alang sa iyang bana ug alang kaniya. Dihang siya migamit sa iyang kaugalingong kabubut-on sa pagdangop sa Dios ug nagtinguha sa Iyang tabang, “ang tabang miabut” ug ang haw-ang tali sa iyang kasakit ug sa tabang sa Manluluwas dili kaa-ayo nabati ang ingon ka lapad o ang kasakit nga ingon kabug-at.

Mahinungdanong Gawi 4: Pagpatabang

Pagkaplag og dalan sa pagpaayo pinaagi sa mga kapanguhaan sama sa literatura, kwalipikado nga therapist, usa ka mentor, o namatud-an nga programa sa pagpaayo.

Human sa 25 ka tuig nga kaminyoon, nahibaloan ni Gina ang mahitungod sa paggamit sa iyang bana og pornograpiya ug ang iyang kamaluibon. Tungod sa truma, mitawag si Gina sa iyang bishop. Wala madugay iyang nakapalagan nga siya [bishop] usa ka masinabtanon nga tigpaminaw nga motugot nga iyang ihilak kon gikinahanglan—usa ka panalangin nga iyang giila nga dili anaa sa tanang kapikas sa iyang sitwasyon.

Nahinumdom si Gina sa usa sa ilang unang miting, ang iyang bishop “mitambag nga ako mokuha dayon

og counseling, dili alang sa akong kaminyoon o sa akong bana, apan aron makabaton ko og lig-ong tabang samtang mag-atubang ko sa mga hagit sa unahan. Gusto niya nga bation nako nga ako giatiman ug nasayud siya nga wala siyay nahibaloan nga tingali gikinahanglan. Nakita niya ang akong depresyon ug kabalaka ug mitambag nako nga makig-istorya sa akong doktor bahin sa bisan unsang tabang medikal nga akong gikinahanglan.”

Sulod sa pipila ka tuig, si Gina regular nga nagtambong og mga support group ug counseling ug nagtinguha og pag-abag sa iyang pamilya—usahay magtawag nila aron mohangyo nila sa pag-ampo alang kaniya sa iyang malisud nga mga panahon. Nahibaloan niya, miingon siya, nga ang “Langitnong Amahan dili mobiya nako sa kangitngit.”

Mahinungdanong Gawi 5: Pagmatinuoron

Regular nga makig-istorya sa mga minahal mahitungod sa personal nga paningkamot sa pagpaayo ug pagbuhat sa ingon sa dayag ug sa tinuod nga paagi.

Si Melissa nakahukom nga sulayan og kausa ka higayon sa pagsalbar sa iyang kaminyoon, nga ingon og nagkalayo ug naputol. Sa dihang ang iyang bana, si Cameron, matinuoron nga misulti niya sa iyang paggamit sa pornograpiya. Sa pag-awhag sa asawa, miuyon ang bana nga mosulti sa bishop, ug sa katapusan nakig-istorya sila sa ilang mga ginikanan. Apan, sa iyang pagpasabut, “miabut pa og duha ka tuig sa pag-amgo nga duna pay ikadugang sa paghinulsol kaysa pagsulti sa pipila ka tawo ug paglitok og pag-ampo.” Nakat-unan niya nga

ang dili pagtan-aw sa pornograpiya dili igo. Aron tinud-anayng mabutang sa kahimtang sa pagpaayo, kinahanglan siya modangup ngadto sa Dios ug mangita og mga luwas nga pamaagi sa pag-atubang sa kabug-at, kahadlok, kaulaw ug kabalaka nga mapukaw ang iyang pagtan-aw sa pornograpiya.

Human kausa sa pagbalik sa makadaut, si Cameron miuyon sa pagtambong sa usa ka programa sa pagpaayo sa adiksiyon ug, paglabay sa panahon, nasabtan nga ang Manluluwas dili mobiya kanato sa higayon nga makahimo kita og kasaypanan.

Pinaagi usab sa pagtambong og 12 ka lakang nga programa, si Melissa mibati nga ang iyang pamilya sa katapusan aduna nay mga himan sa pagpadayon. Nakahinumdom siya kon unsa ka lisud ang 12 ka lakang nga miting sa sinugdanan, apan nadasig siya sa facilitator kinsa misugyot nga si Melissa “sulayan kami sulod sa 90 ka mga adlaw. Kon dili ka ganahan namo, ulian ka namo sa imong kaalaot.” Sa katapusan nakaamgo si Melissa nga tungod sa iyang nabati nga paglaum gikan sa mga istorya sa uban, tingali makatabang siya sa lain nga mabati ang paglaum pinaagi sa pagpakigbahin sa iyang kasinatian.

Nagtuo si Melissa nga kon magpabilin lang siya sa kaminyoon, magpakaaron ingnon lang siya nga malipayon. Ang iyang panglantaw nausab sa dihang nakaamgo siya nga ang Manluluwas nakakita sa potensyal niya, ni Cameron, ug sa tanang anak sa Amahan sa Langit. Siya nagbutang sa tanan Siya mao—ang Kahayag ug ang Kinabuhi sa Kalibutan—ngadto sa pagluwas kanato ug paghatag kanato og laing

higayon. Tungod sa Manluluwas, si Melissa miingon, makapahiyom na siya karon nga tinud-anay, ako-nagmalipayon-sa-kinabuhi.

Mahinungdanong Gawi 6: Pagtakda og mga Utlanan

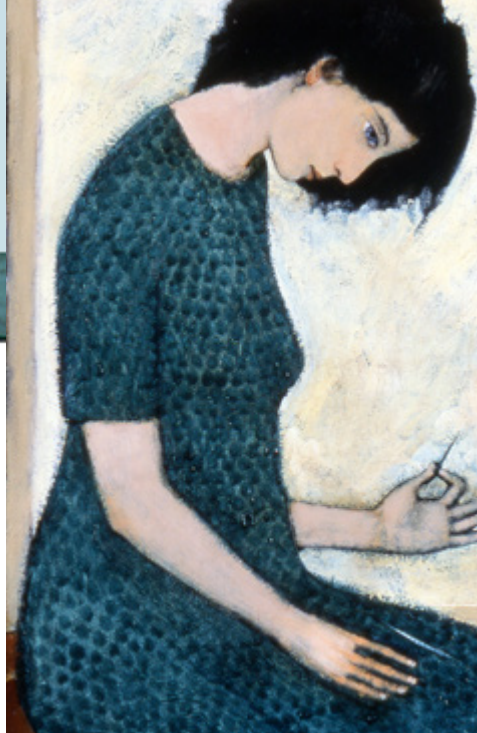
Pagmugna og tukma nga mga utlanan uban sa tiggamit og pornograpiya ug pag-establisar og usa ka estruktura nga motugot sa paglihok ug pagpaayo.

Hapit na maayo ngadto sa ilang paningkamot sa pagbuntog sa pornograpiya, si Jon ug Jamie nakadiskubre unsa ka mapuslanon kadto nga magbutang og mga utlanan, ug nag-uban pa gihapon sila karon—gani human sa pagkakalma—tungod sa kalinaw sa panghunahuna nga nahatag sa mga utlanan. Si Jamie miingon nga kon siya anaa sa labing kahuyang, ang pagtakda sa mga utlanan “nakapanalipod sa akong kasingkasing.”

Siya ug si Jon miuyon nga adunay tukma nga mga panahon ug paagi aron mahisgutan ang mga isyu nga naglibut sa pagbalik makausa sa makadaut. Nagkauyon sila nga dili “magsumpaki pinaagi sa text” apan mag-atubang sa panag-istorya. Nagkauyon usab sila nga kon ang panahisgut mosangput sa panaglalis, mahimo nilang undangon ug mag-istorya inig ka taudtaud.

Daghan sa mga utlanan ni Jon ug Jamie may kalabutan kon unsaon nila pag-istoryahanay, apan ang pipila sa ilang mga utlanan nag-agad sa kon/unya nga pamahayag diin nagkauyon sila nga dunay piho nga mga buhat nga dunay mga sangputanan. Miingon si Jamie, kana, motugot nilang duha nga mobati nga ang kinabuhi dili ingon ka samok.

Pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, ug pagtambong sa templo makatabang sa nanglimbasog nga mga kapikas nga makadawat sa gahum sa Manluluwas nga makaayo.

Mahinungdanong Gawi 7: Magbansay og Pag-atiman sa Kaugalingon

Ang pag-apil sa inadlaw nga buluhaton nga makaayo ug moalima sa hunahuna, lawas, ug espiritu.

Nahinumdom si Gina nga sa wala madugay human niya nakigkita sa bishop sa unang higayon, mitambag siya ngadto niya og pipila ka mga butang nga ingon og sama sa sumbanang mga tubag. “Malumo siya nga miawhag nako,” naka-hinumdom siya, “moadto sa templo, mobasa sa akong mga kasulatan, magpadayon sa pag-ampo.”

Sa mahagiton nga mga tuig nga misunod, si Gina nakaplag nga ang “sumbanang mga tubag” mao ang pamaagi sa pag-alima sa iyang kaugalingon. Ang mga kasulatan nahimong iyang luwas nga kadangpan. “Mobasa ko og bersikulo, isulat kini, ug pamalandongan kon unsa ang ipasabut niini sa akong sitwasyon, ug dayon isulat kad-tong mga hunahuna,” mipasabut siya. “Nasayud ko niana, sukad pa sa una, kinahanglan ko makadungog sa pulong sa Ginoo ug ipatuhop sa akong salabutan. Makahimo ko og gamay kaayong pagsabut sa akong kalibutan, apan sa panahon nga anaa ko sa pagtuon sa kasulatan, nakasabut ko sa mga butang—usa ka bersikulo ngadto sa lain.”

Ingon man, ang pag-ampo ug pagtambong sa templo adunay bag-ong kahulugan. “Human nako gibubu ang akong kasingkasing,” mihinumdom si Gina, “makaingon ko, ‘Langitnong Amahan, Imo na usab nga turno.’” Ug siya hilom nga mohulat ug maminaw. “Bisan sa malisud nga takna,” mipasabut siya, nakaamgo siya nga “ang espiritu milambo.”

Pagpakabuhi sa Paglaum

Walay paningkamot sa pagpaayo sa indibidwal nga sama sa uban ug usa ka proseso ang matag usa—dili usa ka destinasyon. Komon sa daghang mga istorya, hinoon, mao ang pagkaamgo nga walay gamay o dako sa paggamit sa pornograpiya nga OK ra o normal. Isip resulta, kon ang usa ka tawo malambigit sa kanunayng paggamit o bisan unsang matang sa kalambigitan, siya o ang iyang kapikas makasinati sa mga pagbati sa kaguol, truma nga giluiban, pagsalikway, pagkaulaw, ug pagkwestyon sa kaugalingong bili. Ang paggamit sa pornograpiya makadaut sa koneksyon, salig, ug komunikasyon nga mahinungdanon sa luwas nga pakigrelasyon—mahinungdanon kini sa usa ka kapikas sa pagpangita og paglaum ug pagkaayo.

Komon usab ang makahupay nga pagkaplag niining mapait nga kasi-natian, ang mga kapikas makat-on sa katam-is dili sa pagkaplag

niini sa kaulahian sa ilang mga pagsulay apan pinaagi sa paglaum ni Jesukristo taliwala niini.

Karon, si Gina nadiborsyo ug gitutukan ang iyang pagpaayo ug sa iyang mga anak, ug siya kanunayng nagtabang sa kababayan-an nga may susamang mga kahim-tang nga makakaplag og paglaum. Si Melissa ug Cameron nagpabiling kasado ug gitrabaho ang pagpaayo. Ingon usab si Jamie ug Jon, kinsa aktibong nagtabang sa ubang mga managtiayon nga makakaplag sa pagkaayo nga ilang nakaplagan pinaagi sa Manluluwas ug sa Iyang Pag-ula.

Si Eva nadiborsyo ug regular nga nagtambong sa 12-ka miting, diin nakaplagan niya ang kaluwasan ug pagmatuod samtang siya nagbuhat sa iyang pagpaayo. Nasabtan niya nga samtang ang pagkaadik sa iyang bana maoy nahimong sentro makausa sa iyang kinabuhi, ang pagpaayo miabut samtang iyang gisentro ang Manluluwas sa iyang kinabuhi ug mga paningkamot.

Si Amy ug ang iyang bana nagpabilin ang kaminyoon—bisan og padayon iyang pagbalik makau-sa sa makadaut. Si Amy, hinoon, mipamatuod nga ang kalinaw miabut sa dihang nagtan-aw siya sa kinatibuk-ang komperensya nga naghunahuna, “Unsaon man nako pagkaayo ang akong kasakit?” dili, “ako naglaum nga unta ang akong bana makadungog niini.” Naka-hibalo siya nga ang makaayo nga gahum ni Jesukristo ug ang iyang hugot nga pagtuo sa walay kinutubang kinaiyahan sa Pag-ula nakahatag og paglaum—dili lang sa iyang bana apan usab alang kaniya.

Ang usa ka babaye nga naapiktuhan sa pornograpiya mahimong nakapamulong alang sa tanan sa dihang siya miingon, “Ang Manluluwas dili gusto nga maningkamot kita og maayo; gusto Niya nga kita modangop ngadto Niya sa labing dali.” Kining pito ka mahinungdanong mga gawi makatabang sa kababayan-an ug kalalakin-an sa ilang paningkamot sa pagbuhat niana. ■

NAPULOG DUHA KA KAMATUORAN

Agi og dugang sa pagbuhat sa Apito ka mahinungdanong gawi, daghang miyembro sa pamilya niadtong migamit og pornograpiya nakakaplag usab og paglaum ug pagkaayo pinaagi sa pagtuon sa mosunod nga 12 ka kamatuoran sa mga materyal sa Church's Addiction Recovery Program. Alang sa dugang impormasyon mahitunogod sa mga materyal ug pagtabang sa mga kapikas ug mga sakop sa pamilya, tan-aw sa addictionrecovery.lds.org.

1. *Ang Dios "mohupay kaninyo sa inyong mga kasakit" (Jacob 3:1).* Ang paggamit sa pornograpiya usa ka seryosong butang, apan makakita kita og kahupayan nga ang Dios nasayud sa atong mga sitwasyon, nga Siya dili gayud mobiya kanato, ug nga Siya motabang nato sa atong mga kasakit.
2. *"Iwakli ang mga kadena nga nag-gapos kaninyo" (2 Nephi 1:23).* Dili kita responsable sa buhat sa uban o mobasol sa pagkaadik sa uban. Isip mga anak sa Dios kinsa nakasabut sa balaang kinaiyahan ug kapadulngan, nakahibalo kita nga kita gawasnon sa paglihok ug sa pagbuhat ug pagpakita sa atong kabubut-on sa pagpili alang sa atong mga kaugalingon.
3. *"Siya modala diha kaniya sa mga sakit ug mga balatian sa iyang mga katawhan" (Alma 7:11).* Kon kita motugyan sa atong palasanon ngadto sa Ginoo, makasabut kita nga Siya makaayo sa atong labing lawom nga kasakit, nga walay panalangin nga mahikaw

kanato, ug ang pagbag-o magkinahanglan og panahon.

4. *"Paduol ngari kanako" (D&P 88:63).* Ang tabang sa Ginoo mahinungdanon, ug makaplagan nato kini pinaagi sa pag-ambit sa sakramento, pagtambong sa templo, ug pagtinguha sa pakig-uban sa Iyang Espiritu Santo.
5. *"Buhata ang inyong kaugalingon nga kaluwasan" (Mormon 9:27).* Dili kita makakontrolar sa laing tawo ug ayuhon siya sa iyang pagkaadik, apan atong matutokan ang atong kaugalingong pagpaayo, moatiman sa atong kaugalingon, ug usab pagsabut pinaagi sa pagpakat-on mahitungod sa adiksiyon.
6. *"Pagtambayayong sa usag usag nga mga alantuson" (Mosiah 18:8).* Agi og dugang sa pag-salig sa Ginoo, kita kinahanglang magtinguha sa tukma nga tabang, lakip ang pag-abag nga maggikan sa pamilya, mga higala, priesthood ug mga lider sa Relief Society, mga tigtudlo, support group, ug mga propesyunal.
7. *"Sa matag butang maghatag og mga pagpasalamat" (D&P 98:1).* Bisan kon nakasinati kita og mga kasagmuyo, kahadlok, ug kasuko, makakaplag usab kita og kalipay kon kita magpasalamat alang sa impluwensya sa Dios sa atong mga kinabuhi, pag-ila sa atong kaugalingong gasa ug mga talento, ug makita ang maayo diha atong mga minahal kinsa naadik.
8. *"Pagmalig-on ug makanunayon" (Helaman 15:8).* Makatakda kita og tukma nga kinutuban aron sa pagpanalipud sa atong kaugalingon ug sa atong mga pamilya—samtang dili molahutay sa abusadong gawi sa bisan unsang matang—ug magtinguha sa direksyon sa Ginoo kon sa unsang paagi mapatunhay ang relasyon.
9. *Kita "magdumili sa pagbuhat sa lipalipat" (2 Mga Taga-Corinto 4:2).* Ang paggamit sa pornograpiya milambo sa tago, ug mahatagan lang og kasulabaran pinaagi sa kamatinud-anon sa atong kaugalingon ug uban sa atong mga minahal, pag-establisar sa dayag ug matitud-anon nga komunikasyon uban kaniya.
10. *"Ipataas ang mga kamot sa nawad-an og paglaum" (D&P 81:5).* Mahimo kitang mohigugma ug mag-ampo alang sa atong minahal, maghalad og tabang samtang kon siya andam sa pagdawat niini.
11. *"Miantus sa tanan niini nga mga butang uban sa pagkamapa-ilubon" (Alma 38:4).* Ang pagpaayo usa ka proseso, ug samtang ang pagbalik makausa sa makadaut kinahanglan nga dili gamiton isip rason, mahimong matubag kini uban sa gugma ug paglaum.
12. *"Kaninyo ibilin ko ang kalinaw" (Juan 14:27).* Sa atong pagpakita og hugot nga pagtuo, makakaplag kita og kalinaw nga gisaad sa Ginoo, nasayud nga Siya motabang kanato samtang kita mopasaylo niadtong nakalapas sa mga saad ug sa mga pagbati.

1973 kadto. Nanglimbasug ko sa pipila ka mga hagit, hilabihan ang akong tinguha nga masayud sa Dios, mao nga mihukom ko sa pagbasa sa Biblia. Usa ka adlaw nakabasa ko mahitungod sa templo ni Solomon sa 2 Cronicas 2-5, ug mibati ko nga ang sama nga balaang dapit mahimong ania sa yuta. Mao nga nagpuasa ko ug nag-ampo nga magiyahan ko sa Espiritu Santo aron makit-an kini. Mibati ko nga kon makakita ko og templo, makahimo na dayon ko sa pagsulti sa usa sa mga sulugoon sa Ginoo kabahin sa akong mga problema, ug iya kong tabangan aron masulbad kini.

Mao nga mihukom ko sa pagpangita og templo. Niadtong higayona nagpuyo ko sa Fontenay-sous-Bois, usa ka kasikbit nga dapit sa Paris, mao nga misugod ko og drayb padulong sa siyudad aron pagpangita og usa ka templo. Nakakita ko og daghang mga building, lakip nang mga simbahan ug mga sinagoga, apan wala ko makakita og templo. Pag-uli nako, nag-ampo ko ug natigala nganong wala ko makakita og

MIHUKOM KO SA PAGPA- NGITA OG TEMPLO

*Nangita ko og usa
ka balaang dapit
ug sa katapusan
nakakita og paagi
nga mahimong
kabahin sa usa ka
mahangturon nga
pamilya.*

templo. Dili ba igo ang akong kaputli? O dili pa lang gyud ko andam?

Nalimtan na nako ang tanan kong napakyas nga pagsiksik hangtud ang sister nga mga misyonaryo sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw miabut sa akong panimalay pagka Pebrero 1980. Mitudlo sila kanako nga ang pinakaduol nga templo tua sa Zollikofen, Switzerland—ang Bern Switzerland nga Templo.

Nabunyagan ko pagka Abril 12, 1980, ug miadto ko sa templo sa unang higayon nga usa gayud ka tuig human niadtong, pagka Mayo 5, 1981. Didto nakahimo ko sa pagbuhat sa buluhaton sa templo alang sa daghang mga babaye sa akong pamilya, lakip na ang akong mga lola, mga tiya, ug mga ig-agaw.

Niini nga mga babaye, ang nailhan ra gayud nako mao ang akong ig-agaw nga si Olga.

Si Olga, nga taga Italy, naminyo niadtong batan-on pa siya kaayo, apan subo lang, ang iyang bana bayolente ug dili matinud-anon kaniya. Uban sa tabang sa iyang amahan ug sa iyang igsoon nga

lalaki, si Olga mihukom sa pag-eskapo sa dihang mabdos siya sa iyang ikalima nga anak.

Mipuyo siya uban sa iyang mga ginikanan ug igsoon nga lalaki. Human sa iyang pagpanganak, si Olga namatay. Ang mga ginikanan ni Olga wala gayud maulli gikan sa kakalit sa iyang kamatayon.

Samtang nagpahigayon ko sa mga ordinansa sa templo alang kang Olga, usa ka pulong ang nagsige og santup sa akong hunahuna: *misyon*. Apan nalibug ko—bisi ko nga nagpadako og tulo ka mga bata nga ako ra, ug dili gayud ko makahimo sa pagmisyon.

Ang tubag miabut human sa daghang mga bulan human niadto. Usa ka adlaw ang akong ig-agaw nga si Renzo misulti kanako nga ang inahan ni Olga, ang akong tiya nga si Anita, namatay. Kalit nga nahinumdom ko nga nakompleto na nako ang buluhaton sa templo alang kang Olga niana nga Martes, ug ang iyang mama namatay pagkasunod Biyernes. Uban sa hilabihan nga emosyon, mibati kog pag-aghat nga si Olga naghinaminam nga makadawat sa iyang mga ordinansa sa templo aron iyang masugat ug matudloan ang iyang mama didto sa kalibutan sa mga espiritu. Lagmit mao kadto ang misyon ni Olga.

Apan ako usab adunay misyon sa pagtabang sa akong kaugalingon nga mga ginikanan. Nanguha ko nga makastorya kanila kabahin sa Simbahan sa makadaghang higayon, apan dili gayud sila interesado. Mao nga human ang

akong mama ug papa namatay, gibuhat dayon nako ang buluhaton sa templo alang kanila.

Sa dihang nabugkos na ang akong mga ginikan, ang akong kasingkasing kusog nga mipitik, ug ang akong mga mata napuno sa mga luha sa gugma. Nabugkos dayon ko ngadto sa akong mga ginikanan. Dili gayud ko makahunong sa paghunahuna kabahin sa akong mama, ug gusto nakong gaxson kadto nga sister nga mibarug alang kaniya. Gipasalamatan nako siya sa pagbarug alang sa akong mama. Ang sister usab may mga luha sa iyang mga mata, ug mipasalamat kanako sa kasinatian. Bisan og wala ko kai-laniya, mibati kami nga mga sakop sa susamang pamilya.

Ang akong mga ginikanan nabugkos usab ngadto sa *ilang* mga ginikanan, ug si Olga, nga akong girepresentahan sa ordinansa, nabugkos sa iyang mga ginikanan, ang akong tiyo nga si Marino ug tiya nga si Anita.

Matag higayon nga mahinumdom ko niadto nga mga kasinatian, ma-emosyonal ko. Naghunahuna ko kabahin ni Olga, ug naglaum ko nga siya nagtuman sa iyang misyon sa pikas bahin sa tabil. Tungod sa mga ordinansa sa templo, dili ra ako ang miyembro sa Simbahan sa among pamilya. Nagtuo ko nga ang akong mga ginikanan midawat sa mga ordinansa nga gipahigayon alang kanila. Napuno ko sa tumang kalipay ug nagpasalamat sa Ginoo sa paghimo niini nga posible alang nako aron maistablisar ang mahangturon nga pamilya pinaagi sa mga panalangin sa Iyang balaang templo. ■

Ang tagsulat nagbuyo sa Auvergne-Rhône-Alpes, France.

FAMILY HISTORY UG MGA PANALANGIN SA TEMPLO

Ni Elder Dale G. Renlund

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles
Ug ni Ruth L. Renlund ug Ashley R. Renlund

Sa ilang 2016 Roots Tech nga presentasyon, si Elder Renlund, uban sa iyang asawa, nga si Ruth, ug iyang anak nga babaye, nga si Ashley, nagpahinumdom sa mga Santos sa mga Ulahing Adlaw sa gahum nga moabut tungod sa paghimo sa family history uban sa pagserbisyo sa templo.

ELDER RENLUND: Niadtong Disyembre 1963, ang akong pamilya mibiyaha og unom ka oras nga pagdrayb gikan sa Helsinki ngadto sa isla sa Larsmo, sa kasadpang kababayunan sa Finland. Didto nagtubo ang akong amahan ug didto nagpuyo ang akong lola nga si Lena Sofia.

Sa unang mga tuig, niadtong 1912, si Lena Sofia ug ang akong lolo nga si Leander naminaw sa mga misyonaryo gikan sa Sweden nga nagsangyaw sa gipahiuli nga ebanghelyo. Nianang panahona dihay minus pa sa 800 ka mga misyonaryo sa tibuok kalibutan.

Kadto nga mga misyonaryo mitudlo sa mensahe sa gipahiuli nga ebanghelyo, ug si Lena Sofia ug Leander nabunyagan pagkasunod adlaw. Nahimo silang miyembro sa gamay nga branch, ang una sa Finland.

Paglabay sa pipila ka tuig, ang inahan ni Leander, nga nagpuyo uban kanila, namatay sa tuberculosis. Niadtong 1917, si Leander namatay usab sa tuberculosis, mibiya ni Lena Sofia nga usa ka biyuda ug mabdos sa ilang ikana-pulo nga anak. Kana nga bata—ang akong amahan—natawo duha ka bulan human sa kamatayon ni Leander. Si Lena Sofia sa katapusan milubong sa 7 sa iyang 10 ka anak. Lisud kaayo kadto alang kaniya, nga usa ka pobre nga mag-uumang babaye, sa paghiusa unsay nahibilin sa iyang pamilya.

Sulod sa dul-an sa duha ka dekada wala siyay maayong kinatulgan. Mitrabaho siya ogg maayo panahon sa adlaw aron makakita og igong kwarta nga ikapalit og pagkaon. Sa gabii mag-atiman siya sa himatyon nga sakop sa pamilya. Pirme silang makahinumdom kanunay sa kamatayon. Niadtong mga panahona ang kahoy pikason ug ibutang sa atop aron paughon. Kadto nga mga kahoya gamiton sa paghimo og mga lungon alang sa nangamatay. Lisud hunahunaon kon unsay gibati ni Sofia.

Sa adlaw nga ako siyang nahimamat niadtong 1963, 11 anyos pa lang ko ug siya 87. Nabako na siya tungod sa tibuok kinabuhi nga pagtrabaho. Bako kaayo siya nga kon mobarug siya gikan sa iyang gilingkuran, ang iyang gitason dili mausab. Ang panit sa iyang nawong ug mga kamot nagpakita sa epekto sa grabe nga pagtrabaho—nga gahi ug nangunot na sa katigulang.

Naningkamot siya sa pagbarug kutob sa iyang mahimo, mitudlo sa litrato ni Leander diha sa bong-bong, ug miingon nako sa sinultihan nga Swedish, “*Det här är min gubbe*” (Mao kana ang akong bana).

Nagpalista ko sa eskwelahan nga Swedish-speaking sa sayo pa ug nagkat-on pag-usab og Swedish. Nagtuo ko nga ang akong lola sayop nga migamit sa present tense sa verb sa dihang miingon siya, “Mao *kana* ang akong bana,” tungod kay si Leander namatay sulod na sa 46 ka tuig. Giingnan nako ang akong inahan nga si Lena Sofia miingon unta, “Mao *kana kaniadto* ang akong bana.” Ang akong inahan yanong miingon nako, “Wala ka makasabut.”

Sakto siya! Wala ko makasabut—dili na sama karon. Sukad niadto, namalandong ko sa makadaghang higayon sa kahulugan niana nga kasinatian ug unsay gitudlo sa akong lola kanako.

Hunahunaa ang kalig-on ug kahupayan nga iyang naangkon gikan sa pagkahibalo mahitungod sa gahum sa pagbugkos! Kana nga gahum gihatagan og direksyon samtang kita mangita ug magkat-on mahitungod sa atong mga katigulangan. Ang family history ug mga panalangin sa templo mahimong makahuluganon sa atong mga kinabuhi, apan ang tinuod nga gahum moabut kon usahon nato kini. Dili lang kini basta lang sagulon ang duha ka butang, hinoon, ang usa motabang sa paggiya sa lain. Ang kahibalo nga kini nga mga ordinansa sa umaabut ipahigayon alang kaniya ug ni Leander nakahatag og kahupayan ug kalinaw ngadto ni Lena Sofia atol sa taas nga katuigan sa pagkabiya.

Ang tinuod nga Bili sa Family History

ASHLEY: Kon wala ang family history, ang awtoridad sa pagbugkos dili makaabut asa kini kinahanglan aron magamit. Ang tinuod nga bili sa family history mahimong posible lamang tungod sa awtoridad sa pagbugkos. Ang *tinuod* nga gahum anaa sa paghiusa.

SISTER RENLUND: Ganahan ako niini nga konsepto. Makat-on kita niining duha ka mga panalangin bisan asa diha sa mga kasulatan. Ang paghiusa niini makahatag og

dugang nga mga panalangin ug gahum sa atong kinabuhi. Tan-awon nato ang duha ka mga ehemplo.

Sa Doktrina ug mga Pakigsaad, ang Ginoo nagsulti nato nga Iyang gipadala si Elijah aron “motanom diha sa mga kasingkasing sa mga anak sa mga saad nga gihimo ngadto sa mga amahan.” Ug kini mopabailk sa mga kasingkasing sa mga anak ngadto sa mga amahan. Sa akong hunahuna kabahin kini, Dale, sa unsay gitanom sa imong lola nganha nimo. Dayon ang Ginoo misulti nato nga “ang tibuok yuta sa hingpit malaglag sa [Ikaduhang] Pag-anhi sa Manluluwas” kon kining pagpabalik dili mahitabo (tan-awa

sa D&P 2:2–3). Gamhanan gayud kana nga mensahe.

Mao nga bisan anaa nato ang tanan nga mga rekord sa family history nga ikahatag sa kalibutan ug sa tanang natong posible nga makolekta, kon wala ang awtoridad sa pagbugkos nga gipahiuli ni propeta Elijah, ang katuyoan sa Paglalang mapugngan unta ug “walay bili.” Mao kini ang usa sa unang mga mensahe nga gipadayag sa Ginoo ngadto ni Propeta Joseph Smith sa atong dispensasyon.

ELDER RENLUND: Sakto ka, Ruth. Bisan wala gani makahibalo niini, gibati nako ang kusog ug gahum sa mga istorya ug mga ehemplo sa akong tibuok kinabuhi gikan sa akong lola ug sa ubang mga kaliwat.

Adunay panagna diha sa Doktrina ug mga Pakigsaad seksyon 128 diin si Joseph Smith mikutlo sa Malaquias 4:5–6. Mipasabut siya nga ang mga pulong “mopabalik . . . sa kasingkasing sa mga anak ngadto sa ilang mga amahan” sa konteksto sa gahum sa pagbugkos ug bunyag alang sa mga patay. Dayon siya miingon, “Ug dili lamang niini,

apan kadto nga mga butang nga wala mapadayag gikan sa katukuran sa kalibutan, apan gitago gikan sa maalamon ug mabuot, ipadayag ngadto sa mga bata ug mga masuso karon, dinhi niini nga kapaigoan sa kahingpitan sa mga panahon.” (tan-awa sa D&P 128:17–18).

Hunahunaa kana! Nakita ni Joseph Smith nga bisan ang mga bata makasabut ug makahibalo sa mga butang nga dili mapasabut sa maalamon nga mga lalaki ug babaye sa kalibutan. Ang mga bata ug kabatan-onan sa tibuok kalibutan moapil niini nga mga panalangin kada adlaw, sama sa akong gibuhay sa dihang 11 anyos pa ko, nagkat-on mahitungod niini nga mga konsepto gikan sa akong lola ug mama. Ang mga tawo nga wala gayud makadungog sa Manluluwas samtang nagpuyo dinhi sa yuta adunay oportunidad sa pagdawat sa samang mga panalangin niadtong adunay oportunidad niini nga kinabuhi. Walay usa nga dili apil niini nga oportunidad alang sa mga panalangin.

Mga Ordinansa sa Templo ug Indibidwal nga Gahum

SISTER RENLUND: Ug ang mga ordinansa sa templo importante ngadto sa indibidwal nga gahum. Gani, ang Ginoo mihatag nato og mga ehemplo niining indibidwal nga gahum. Ang unang mga Santos gitudloan mahitungod sa panginahanglan sa ilang mga endowment sa dili pa sila makahimo sa pagpadayon sa buhat sa kaluwasan:

“Kini kinahanglan ngari kanako nga ang akong mga anciano kinahanglan nga mohulat sa mubo nga panahon alang sa katubsanan sa Zion—

“Aron sila unta sa ilang mga kaugalingon makaandam, ug aron ang akong mga katawhan matudloan unta sa labaw nga hingpit, ug makabaton og kasinatian, ug masayud sa labaw nga hingpit mahitungod sa ilang katungdanan, ug sa mga butang diin Ako nagkinahanglan diha sa ilang mga kamot.

“Ug kini dili mahitabo hangtud ang akong mga anciano matugahan sa gahum gikan sa kahitas-an.” (D&P 105:9–11).

Mao nga ang Ginoo nagtudlo mahitungod sa kaimportante sa pagpangandam sa pagdawat sa mga endowment sa templo aron ang mga elder mapanalanginan sa gahum gikan sa kahitas-an. Kin nga panalangin makapahimo sa mga Santos sa pagpadayon nga mas matudloan sa hingpit sa paggamit usab niana nga gahum.

ELDER RENLUND: Madugangan pa kini nga pagsabut kon mopadayon mo ngadto sa seksyon 109, ang pagampo sa pagpahinungod sa Templo sa Kirtland. Miingon

si Joseph Smith, “Ug aron ang tanan nga mga katawhan kinsa mosulod diha sa ganghaan sa balay sa Ginoo makasinati og pagbati sa imong gahum ug aron mapugos sa pagila nga ikaw nagbalaan niini, ug nga kini mao ang imong balay, usa ka dapit sa imong pagkabalaan” (D&P 109:13).

ASHLEY: Oo, ang mga ordinansa sa templo lunsay ug gamhanan. Apan nakita nako kon sa unsa nga paagi, kon inyong idugang ang templo ngadto sa buhat sa pagtuon ug pagkat-on mahitungod sa inyong katigulangan, ang gahum mas dako ug modala sa atong mga panalangin ngadto sa sunod nga level.

SISTER RENLUND: Dale, sa imong hunahuna si Lena Sofia nakasabut ba niana sa dihang mikomentaryo siya nganha nimo mahitungod ni Leander? Ang iya bang pagsabut mas gamhanan tungod kay siya miila sa gahum sa templo uban sa iyang gugma alang kaniya ug sa iyang pamilya?

ELDER RENLUND: Oo, mao gayud kana ang iyang gitudlo. Si Lena Sofia nasayud nga ang iyang dugay nang namatay nga bana mao ug magpabilin nga iyaha sa tibuok kahangturan. Pinaagi sa doktrina sa mahangturong mga pamilya, si Leander nagpabilin nga usa ka presensya sa iyang kinabuhi ug kabahin sa iyang labing dakong paglaum alang sa umaabut. Si Lena sama sa uban, kinsa “diha sa pagtuo kini silang tanan nangamatay nga wala makadawat sa mga gisaad kanila, hinonoa nanaglantaw lamang sila niini ug nanaghangop niini gikan sa halayo, nga nanag-ila nga sila mga dumuloong ug mga langyaw lamang dinhi sa yuta” (Mga Hebreohanon 11:13).

Sa gamhanan nga deklarasyon sa iyang hugot nga pagtuo kabahin sa awtoridad sa pagbugkos, niadtong 1938, gisumiter ni Lena Sofia ang mga rekord sa pamilya sa iyang namatay nga mga anak kinsa labaw sa otso anyos ang edad sa dihang sila namatay. Nianang paagiha ang buhat sa templo mapahigayon, bisan siya mismo dili makaadto sa templo sa panahon sa iyang kinabuhi. Kini nga mga rekord mao ang uban sa labing una nga nasumiter gikan sa Finland ngadto sa templo alang sa mga ordinansa.

Nakahinumdom ba kamo sa hagit ni Elder Neil L. Andersen sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles nga gihatag didto sa RootsTech niadtong 2014?

ASHLEY: Miingon siya, “Pag-andam kutob sa mahimo og mga pangalan para sa templo nga inyong pabun-yagan didto.”¹

SISTER RENLUND: Ug niadtong 2015, midugang siya og walo ka mga pulong: “Ug tabangi ang usa ka tawo sa paghimo sa ingon.”²

Pagdugang og Espirituhanong Gahum

ELDER RENLUND: Mao gyud. Naghunahuna ko mahitugod niining apostolikanhong hagit ug unsaon nga magpadayon kini sa paglambo. Sa konteksto sa among panagsulti, nagtuo ko nga makadugang kita og elemento sa espirtuhanong gahum ngadto niini nga saad. Basahon nato ang Ezequiel kapitulo 47:

“Ug iyang [usa ka anghel] gidala ako [Ezequiel] pagbalik ngadto sa ganghaan sa balay; ug, ania karon ang mga tubig minggula gikan sa ilalum sa bakanan sa balay paingon sa sidlakan (kay ang atubangan sa balay nagaatubang paingon sa sidlakan); ug ang mga tubig minggula gikan sa ilalum, gikan sa tuo nga kiliran sa balay, sa habagatan nga kiliran sa halaran.

“Unya iyang gidala ako sa gawas nga miagi sa alagianan sa ganghaan paingon sa amihanan, ug iyang gimandoan ako nga miagi sa ganghaan sa gawas ngadto sa ganghaan nga nagaatubang sa sidlakan; ug, ania karon, may katubigan nga nagaagay-ay sa tuo nga kiliran.

“Ug sa diha nga ang tawo milakaw paingon sa sidlakan uban ang lubid nga igsusukod diha sa iyang kamot, siya misukod usa ka libo ka maniko [cubits] gikan sa katubigan, ug ako iyang gipaubog latas sa katubigan, katubigan nga diha kutob sa mga buol-buol.

“Misukod na usab siya usa ka libo ka maniko, ug gipaubog ako niya latas sa katubigan, katubigan nga diha kutob sa mga tuhod. Misukod na usab siya usa ka libo ka maniko, ug gipaubog ako niya latas sa katubigan, katubigan nga diha kutob sa mga hawak.

“Sa human niana siya misukod na usab usa ka libo ka maniko, ug kini maoy usa ka suba nga dili na nako malabang; kay ang katubigan mingtubo man, katubigan nga malanguyan, usa ka suba nga dili na malabang. . . .

“Unya siya miingon kanako: Kini nga katubigan minggula paingon sa kayutaan sa sidlakan, ug molugsong ngadto sa Arabah; ug mopanaw ngadto sa dagat; ngadto sa dagat molugsong ang katubigan nga gihimo aron magagay-ay; ug ang iyang mga tubig mamaayo.

“Ug mahitabo, nga ang tagsatagsa ka buhing binuhat nga magapanon, mabuhi ang tagsatagsa ka dapit diin didto ang suba makadangat; ug didto unya adunay dakong duot sa isda; tungod kay kini nga katubigan midangat didto, ug ang tubig sa dagat mamaayo, ug mabuhi ang tanang butang diin makadangat ang suba” (Ezequiel 47:1–5, 8–9).

Nakita ni Ezequiel ang usa ka suba nga nagkalawom samtang kini nagdagayday gikan sa balay. Ang tubig nga nagdagayday gikan sa templo nagrepresentar sa mga panalangin nga mogawas gikan sa mga templo sa pag-ayo sa mga pamilya ug mohatag nila og kinabuhi.

ASHLEY: Apan ang tubig magkalawom kon kini magkalayo. Wala ko makasabut niana.

ELDER RENLUND: Hunahuna nako (usa ka tawo), akong mga ginikanan (duha ka tawo), akong mga apohan (upat ka tawo)—tanang pabalik, ug sa pagpadayon. Ang pagtubo sa suba susama sa exponential growth sa atong pamilya nga subay sa mga henerasyon.

Ang mga panalangin sa templo alang sa tanang Ug pagkanindot nga mga panalangin! “Ang tanang mabuhi nga agian sa suba.”

“Dugay na Kaayo Siyang Naghulat”

ELDER RENLUND: Ang Ginoo adunay plano sa pagbuntog sa personal nga mga pagsulay ni Lena Sofia, sa nawala kanato, inyong trahedya—gani kalamidad sa tanang. Iyang gipahiuli sa yuta ang Iyang priesthood ug ang Iyang awtoridad sa pagbugkos. Nasayud si Lena Sofia niana, ug mao usab ang akong mama, nga si Mariana.

SISTER RENLUND: Ang imong gipasabut kon giunsa niya pagsumiter ang pangalan ni Lena Sofia alang sa buhat sa templo?

ASHLEY: Ganahan ko niana nga istorya. Sa wala madugay human sa kamatayon ni Lena Sofia niadtong 1966, Si Lola Mariana midala sa iyang pangalan ngadto sa Genealogy Department.³ Ang lalaki likod sa kaha miingon niya kabahin sa polisiya sa Simbahan nga kiahanglan moabut og usa ka tuig ang usa ka tawo gikan sa iyang pagkamatay sa dili pa ipahigayon ang buhat sa templo para sa niana nga tawo. Mitubag si Lola Mariana, “Wala ko makagusto nianang tubaga. Makigsulti ko og lain kinsa makahatag og lahing tubag. “Dugay na kaayo siyang naghulat”

Si Lolo Åke miingon nga naningkamot siya sa pagpasabut kaniya, apan lain man noon ang iyang tinan-awan—nga ang laing pagpasabut kaniya wala nay kapuslanan. Misulat si Lolo sa iyang journal: “Nalooy ko sa tawo sa downtown kinsa miingon nga walay mahimo sulod sa usa ka tuig. Kana nga tawo wala makahibalo kinsay iyang gikakomprontasi. Masultihan unta nako siya, apan wala siya mangutana.”⁴

ELDER RENLUND: Wala pa gani makaabut og duha ka bulan, uban sa pagtugot sa Presidente sa Simbahan,

ang buhat sa templo ni Lena Sofia ug ni Leander nakompleto na. Si Lola Mariana ug Lolo Åke nahimo nga mga proxy alang nila ni Lena Sofia ug Leander, kinsa nabugkos alang karon ug sa tanang kahangturan didto sa Salt Lake Temple. Ug nasayud ba kamo nga karon polisiya sa Simbahan nga ang usa ka tawo nga wala pa makatagamtam sa mga panalangin sa templo tungod sa distansya dili na kinahanglang maghulat og tibuok tuig? Nianang paagiha, ang uban sama ni Lena Sofia makadawat sa mga panalangin sa labing daling panahon. Sama sa gisulti ni Lola Mariana sa tawo sa Genealogy Department, “Dugay na silang naghulat.”

SISTER RENLUND: Pagkanindot nga adlaw alang sa inyong pamilya! Hunahunaa ang kalipay nga gibati nila ni Leander ug Lena Sofia, dili na lang hisgutan ang gibati nga kalipay sa ilang mga anak. Kini nga mga panalangin mao ang resulta sa family history ug buhat sa templo nga nagkahiusa, nakapalambo sa gahum nga atong gihisgutan karon.

Bag-o pa lang akong napahinumduman nga si Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles naghigot mahitungod niini nga gahum. Mga tuig na ang milabay nagsugod siya pag-awhag sa mga tawo sa pag-ila sa panalangin sa paghiusa sa duha ka balaan nga mga aspeto sa templo ug family history.

Si Elder Bednar miingon: “Ang family history dili usa ka programa—ug kita usab nagsimba sa templo. Nagkahiusa kining tanan diha ni Kristo. Ug dunay gahum sa pagpangita sa [inyong] kaugalingong mga katigulangan ug pagdala sa inyong kaugalingong mga family name ngadto sa balay sa Ginoo. Nahimo nako kana. Nakatrabaho ug naistorya nako ang gatusan ug liboan sa mga tawo nga nakahimo niana. Ug bisan mobati kita nindot nga anaa sa templo, mas maayo gani kon nakahimo kita sa buhat nga makapahigayon niadtong mga ordinansa alang sa atong kaugalingong namatay nga kaliwatan.”⁵

ASHLEY: Si Presidente Russell M. Nelson, Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, misaad usab nga makita nato kini nga gahum sa atong kinabuhi. Miingon siya, “Bisan kon ang buhat sa templo ug sa family history adunay gahum sa pagpanalangin niadtong anaa sa kalibutan sa espiritu, kini adunay sama nga gahum sa

pagpanalangin sa mga buhi. Kini adunay makapalunsay nga impluwensya niadtong nagbuhat niini. Sila sa pagkatinuod nagtabang aron mahimaya ang ilang mga pamilya.”⁶

Usa ka Saad sa Panalipod

ELDER RENLUND: Mapasalamaton akong modugang sa akong pagpamatuod ngadto sa ilaha—nga magkahiusa sa apostolikanhong tingog sa pagsuporta niining hagit sa templo. Ipaabut nako ang saad sa panalipod nga gitanyag kaniadto. Mga kaigsoonan, mosaad ko og panalipod kaninyo ug sa inyong pamilya sa inyong pagdawat niini nga hagit sa pagpangita og daghang mga pangalan nga dad-on ngadto sa templo nga mga ordinansa nga inyong ipahigayon sa templo ug sa pagtudlo sa uban sa pagbuhat sa ingon.

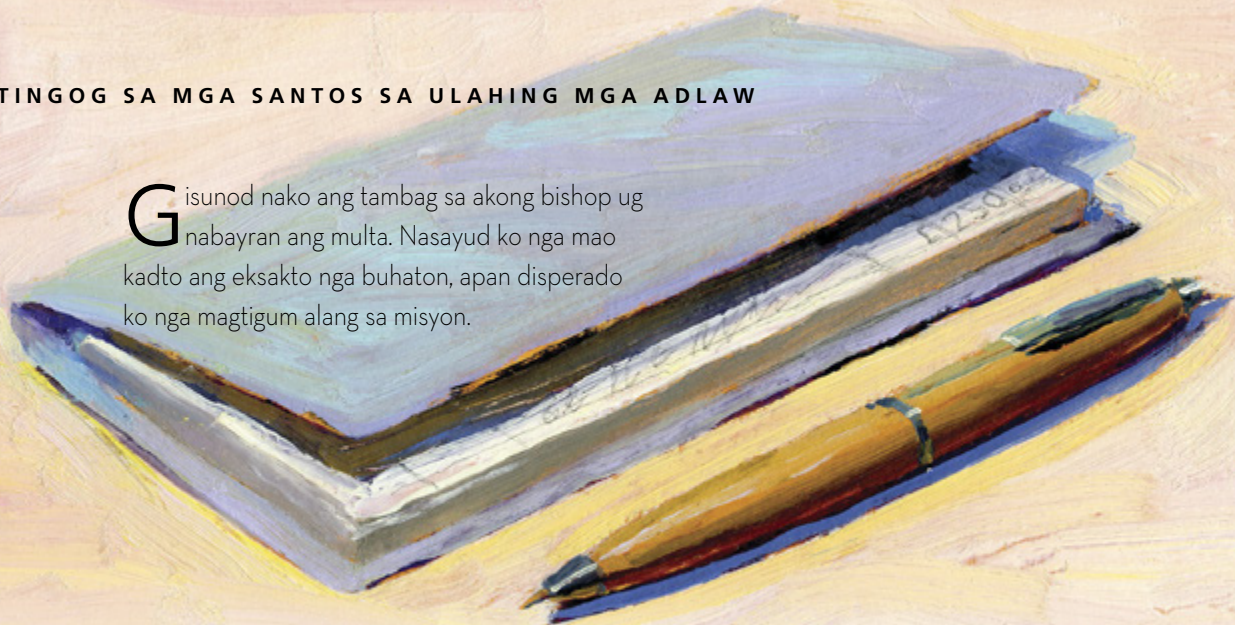
Kon dawaton ninyo kini nga hagit, ang mga panalangin magsugod sa pag-abut kaninyo ug sa inyong pamilya sama sa gahum sa suba nga gihisgutan ni Ezequiel. Ug ang suba motubo samtang magpadayon kamo sa pagpahigayon niini nga buhat ug sa pagtudlo sa uban sa pagbuhat sa ingon. Makaplagan ninyo dili lamang ang panalipod gikan sa tintasyon ug mga kasakit niining kalibutana, apan makaplagan sab ninyo ang personal nga gahum, gahum sa pag-usab, gahum sa paghinulsol, gahum sa pagkat-on, gahum sa pagkahimong balaan, ug gahum nga mobati ang inyong mga kasingkasing sa mga sakop sa inyong pamilya sa pagtudlo sa usag usa ug pag-ayo sa nagkinahanglan og pagkaayo.” ■

Gikan sa presentasyon sa RootsTech 2016 Family History Conference didto sa Salt Lake City, Utah, USA, niadtong Pebrero 6, 2016. Sa pagtan-aw sa rekording sa presentasyon sa English, Portuguese, o Spanish, bisitaha ang lds.org/go/217Renlund.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Neil L. Andersen, “Akong mga Adlaw kabahin sa mga Templo ug sa Teknolohiya,” *Liahona*, Feb. 2015, 31.
2. Neil L. Andersen, sa Ryan Morgeneegg, “RootsTech 2015: Elder Andersen Adds to Temple Challenge,” lds.org/church/news/rootstech-2015-elder-andersen-adds-to-temple-challenge.
3. Karon nailhan nga Family History Department.
4. Mats Åke Renlund, “Reflections,” personal journal, 119.
5. David A. Bednar, sa “The Turning of Our Hearts” (video), lds.org/topics/family-history/turn-our-hearts.
6. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Mga Kaliwatan Nasumpay sa Gugma,” *Liahona*, Mayo 2010, 94.

Gisunod nako ang tambag sa akong bishop ug nabayran ang multa. Nasayud ko nga mao kadto ang eksakto nga buhaton, apan disperado ko nga magtigum alang sa misyon.

PAGSAKRIPISYO SA AKONG PUNDO SA MISYON

Nagpasakop ko sa Simbahan sa wala pa ang akong ika-21 nga birthday. Mibati ko og dakong tinguha sa pag-alagad og misyon, apan naa ko sa malisud nga sirkumstansya. Tungod kay gibiyaan mi sa akong amahan, ako ang nagsuporta og pinansyal sa akong inahan ug tulo ka manghud. Hapit tanan nakong kwarta padulong sa akong pamilya. Niadtong higayona kinahanglan nimo ang dili mo minus £500 (mga 30 mil pesos) sa dili pa mo-aplay og misyon. Human sa duha ka tuig nga pagtigum, aduna pa gihapon koy mga £250 (mga 15 mil pesos).

Daghang sangu sa pinansyal nanghitabo usa human sa lain. Ang akong manghud nga lalaki nakasugat og kagubot ug gipamulta og £240 (mga 15 mil pesos). Ang akong pamilya mihangyo nga pahuwamon siya sa kwarta—hapit ang tanan nga diha kanako. Daw mura kini og pagpili tali sa misyon ug sa akong igsoon, bisan og misaad siya nga ilisan ko kon makahimo na unya siya. Nanglimbasug ko sa desisyon ug nanghangyo og tambag gikan sa akong bishop. Mitambag siya nga

akong tabangan ang akong manghud. Gisunod nako ang iyang tambag ug nabayran ang multa. Nasayud ko nga mao kadto ang eksakto nga buhaton, apan disperado ako nga magmisyon.

Abi nako pila pa ka tuig una ko makatigum og balik sa kwarta, apan pinaagi sa mapaubsanon nga pag-ampo, nakadawat ko og impresyon bahin sa umaabut. Miingon kanako ang Espiritu nga dili na magdahum pa nga mabayran ko og balik sa akong manghud ug nga makamisyon ra ko sa sunod tuig. Miabut og duha ka tuig sa pagtigum sa kwarta nga gihatag nako sa akong manghud, apan ang Ginoo misulti kanako nga kaduhaon kadto nga akong madawat sa katapusan sa tuig.

Nagduhaduha ko apan mipadayon, ug matag semana sulod sa 10 ka semana, usa ka milagro nahitabo. Usa ka young single adult sa ward nakadungog giunsa nako pagsakripisyo ang akong pundo para misyon ug mihatag kanako og £100 (mga 10 mil pesos) para sa akong misyon. Pagkasunod semana laing young adult ang mihatag kanako og £100 sa samang rason. Mapaubsanon ko ug misugod sa paghinulsol sa akong walay pagtuo.

Unya, ang akong employer mihangyo nga ang uban namo mo-resign (pinansyal nga incentive sa mga empleyado nga boluntaryo nga mo-resign). Miboluntaryo ko apan wala ko magtuo nga apilon, tungod kay dako na sila

og nagasto nako sa akong training. Nangutana ang akong amo nganong gusto ko nga mataktak, mao nga akong gipasabut bahin sa akong misyon. Gihatagan ko niya og umento giapil ang milabay na nga pipila ka semana nga gi-backdate ug gidawat ang akong pagsumiter alang sa mga sobra nga mga empleyado. Gihatagan sab ko niya og bonus sa akong pagbiya.

Nakakita ko og temporaryo nga trabaho, nga nahimong full-time nga trabaho human sa duha ka semana. Ila usab kong gihatagan og overtime sa katapusan sa semana. Gidawat nako kada Sabado. Gisumiter nako ang akong mga papeles sa misyon sa wala madugay ug gitawag sa pag-alagad sa England London Bristol Mission. Nakatigum ko og £2,500 (mga 150,000 pesos) sa wala pay usa ka tuig. Sa tinuod lang nakadawat ko og 10 ka pilo sa kantidad nga akong nahatag. Sa Lucas 6:38 mabasa kini: “Panghatag kamo, ug kamo pagahatagan; ang takus nga pinaugdo, dinasok, ug tinantan, ug magaaawas, igabutang ra unya diha sa inyong sabakan. Kay ang takus nga inyong igahatag mao usab unya ang takus nga inyong pagadawaton.”

Nasayud ko nga napanalanginan ko sa akong pagkamasulundon ug pagtuo sa pagsunod sa tambag sa akong bishop. ■

Frederick John Holt, West Sussex, England

PAGKAPLAG OG KALINAW ATOL SA SAKRAMENT

Isip usa ka batan-ong inahan naglisud ko sa pagpangita og panahon sa kalinaw atol sa busy kaayong mga adlaw kon ang kinabuhi puno sa pag-atiman sa lima ka aktibo ug sipat nga mga anak. Makapahulay lang ko og 5 o 10 minutos, apan gikalipay nako kining ginagmay nga tipik sa kahilom.

Kasagaran moduol ko sa Langitnong Amahan pinaagi sa pag-ampo, mangayo og kalig-on, pailub, ug kalinaw. Ang matag Domingo mao ang pagdali-dali sa pagpasuso, pag-ilis sa bata, ug pagdumala sa mga magulang nga bata

para maandam sa simbahan. Sa sukwa-hi, nianang busy nga Domingo nakita nako ang solusyon.

Samtang naminaw ko sa mga pag-ampo sa sakrament nianang adlaw, ang mga pulong ingon og makahuluganon kaayo: “. . . nga sila unta sa kanunay makabaton sa iyang Espiritu uban kanila” (D&P 20:77).

Gihatagan ako sa katungod nga makabaton sa Espiritu sa Ginoo sa pag-uban kanako. Wala gayud ako makamatikod kaniadto sa kamahinungdanon niana nga saad?

Ang sakrament nahimo nga hilum, mapamalandungon nga panahon ikumpara sa saba nakong kinabuhi. Diha sa ordinansa sa sakrament, akong nakaplagan ang kalinaw nga akong gitinguha.

Bisan og mobiya man ko sa sakrament sa walay kaluyahan nga bata human sa pag-ambit sa pan ug sa tubig, akong siguroon nga didto ako alang nianang espesyal nga panahon sa paghinumdom. Akong gilantaw kana nga bililhong mga panahon uban sa tinguha nga wala pa nako masinati kaniadto.

Karon nga nanagko na ang akong mga anak, nagtagamtan na ko sa kaanindot sa mas daghang hilum nga mga panahon. Bisan pa, gihandom gihapon nako kadtong mga panahona nga gigahin sa pag-ambit sa sakrament. ■

Jane McBride, Colorado, USA

Wala gayud ako makamatikod kaniadto sa kamahinungdanon niana nga saad?

ANG MAKAHUPAY NGA GAHUM NI KRISTO

Pipila ka tuig na ang milabay ang akong higala nga si Joseph nagplano nga modrayb gikan sa Utah ngadto sa Washington, D.C., USA. Gidapit ko sa pag-uban niya sa biyahe. Sa among pagpaingon gibisitan namo ang nagkalain-laing mga dapit sa kasaysayan sa Simbahan, ug sa dihang miabut mi sa East Coast, mipaingon mi ngadto sa Siyudad sa New York.

Mga duha pa lang ka semana human sa mangilngig nga hitabo sa Septyembre 11, 2001. Kusog kaayo ang among gibati nga mobisita sa lugar diin naguba ang Twin Towers.

Nakakita kami og usa ka sundalo nga naggiya sa daghang mga tawo samtang sila nanan-aw sa mga

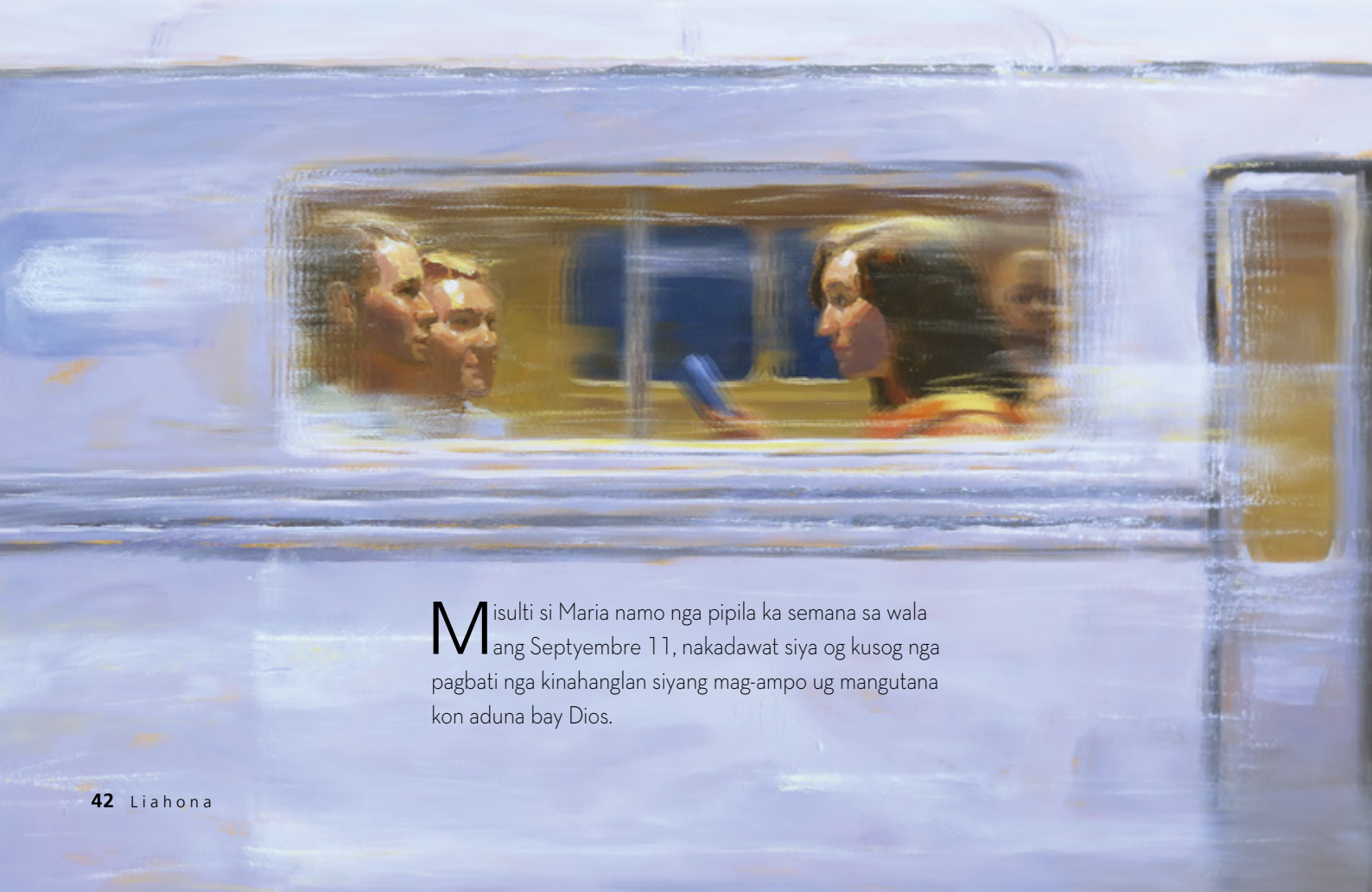
nangaguba. Mitunol siya og mga tisyu aron ipahid sa mga luha sa mga tawo.

Si Joseph ug ako mibati kon unsa ka dako ang gibati nga kasakit sa tanan, ug ganahan mi nga makatabang. Nakahukom kami nga ang labing maayong butang nga among mahimo mao ang pagpakigsulti sa mga tawo, pagpaminaw sa ilang mga istorya, ug tingali mopakigbahin og mensahe ngadto kanila sa paglaum sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo.

Sa among pagpaingon balik sa among hotel, miagi mi sa subway. Naglingkod sa akong atbang mao ang usa ka babaye nga nagbasa og libro. Naghunahuna ko kon unsay kahay nahitabo sa iyang kinabuhi. Nagpaila ko sa akong kaugalingon ug gisultihan

siya nga nagbisita mi sa New York. Miingon ko nga ganahan mi sa iyang mga kasinatian sa bag-ong nahitabo sa Septyembre 11.

Ang iyang pangalan mao si Maria, ug dugay na siyang nagpuyo sa Siyudad sa New York City. Nagtrabaho siya sa usa ka building nga dili layo sa mga tower. Miingon siya namo nga pipila ka semana sa wala pa ang Septyembre 11, duna siyay kusog nga gibati nga kinahanglan siyang mag-ampo ug mangutana kon aduna bay Dios. Miingon siya nga hangtud nianang higayona sa iyang kinabuhi, wala pa siya makaampo og maayo sukad ug wala gayud kaayo mobati sa panginahanglan. Wala siya makabati sa tubag sa iyang pag-ampo hangtud

Misulti si Maria namo nga pipila ka semana sa wala ang Septyembre 11, nakadawat siya og kusog nga pagbati nga kinahanglan siyang mag-ampo ug mangutana kon aduna bay Dios.

GIGIYAHAN SA GINOO: SINGLE NGA PAGKAGINIKANAN

sa pag-ataki sa mga terorista sa mga tower nianang matahum nga kabuntagon. Ang kaguliyang ug kalibug miabut sa tanan nga diha sa iyang palibut, apan siya kalit nga mibati og kakalma. Misulti si Maria namo nga iyang gibati ang talagsaong kalinaw ug nga, bisan pa sa tanang dili mapasabut nga kalaglagaan nianang higayona, gibati niya nga ang Dios diha nagtan-aw kaniya.

Human kini masulti ni Maria kano, si Joseph ug ako misulti kaniya nga iyang gibati ang Espiritu sa iyang Langitnong Amahan sa paagi nianang espesyal nga kalinaw ug kahupayan. Gisultihan namo siya nga mahimo niyang mabati kana nga kalinaw, samtang magtinguha siya Kaniya pinaagi sa pag-ampo ug pinaagi sa pagbasa sa Basahon ni Mormon. Gihatagan namo siya og kopya sa Basahon ni Mormon ug misulti kaniya nga ang basahon makahatag kaniya og padayon nga kalinaw nga iyang gitinguha. Nalipay kaayo siya nga midawat niini ug nagpasalamat kanamo.

Wala ko masayud unsay sunod nga nahitabo sa istorya ni Maria tungod kay si Joseph ug ako kinahanglan nang manaog, apan nasayud ko nga ang Langitnong Amahan nahigugma sa matag usa sa Iyang mga anak. Nasayud ko nga Siya nakahibalo sa mga detalye sa atong kinabuhi, ilabi na kon ang kahimtang ingon og dili na mao sa atong palibut. Makahatag Siya kanato og dili masulti nga kalinaw nga moabut gikan sa Iyang Espiritu, pinaagi sa gahum sa Iyang Anak, nga si Jesukristo. Ang kahayag ni Kristo mohayag og maayo lapus sa bisan unsang dagkong mga pagsulay o kalisdanan tungod kay Siya mibuntog niining tanan. ■

Chris Deaver, California, USA

Wala ko magplano nga mahimong single nga ginikanan sa upat ka anak tunga-tunga sa akong pagka-20 nga pangidaron ug ako naglibug ug nasagmuyo. Gamay ra ang akong balay nga kapuy-an sa upat ka gagmayng bata, ug wala ko nakaeskwela sa kolehiyo. Naglibug ko kon unsaon kaha nako nga masuportahan sa pinansyal ang bag-o pa nakong pamilya. Ang tubag wala moabut kanako sulod sa mga adlaw o mga bulan apan human sa daghang tuig sa pagsunod sa usa ka pag-aghat ug sa mga nagsunod.

Maayo gani kay duna koy kaniya sa pagduol ngadto sa Ginoo sa mga panahon sa problema. Usa ka gabii miabut ang klaro nga tubag: “Eskwela.” Naglibug ko kon unsaon sa paghimong posible niini uban sa pinansyal nakong mga obligasyon, mao nga nakigsulti ko sa akong mga ginikanan ug sa akong bishop. Miuyon sila nga ang pag-eskwela maoy saktong paagi, ug sulod sa pipila ka semana na-enroll ko sa usa ka lokal nga unibersidad, diin nakuha ko og degree sa elementary education inubanan sa pag-endorso sa special education.

Isip usa ka magtutudlo, kulang gihapon ang akong kita aron makahatag sa pinansyal nga mga panginahanglan sa nagtubo nakong mga anak. Padayon kong mihangyo sa Ginoo bahin sa kulang nga kwarta. Atol sa akong pakig-istorya sa akong bishop, girekomendar niya nga moeskwela ko og balik sa pagkuha og master's degree. Miuli ko, nag-ampo bahin niini ug nag-enroll og balik sa eskwelahan sa pagkasunod nga semester.

Mga pipila ka tuig human niadto naaghat ko nga mobalik na usab sa eskwelahan. Nagpa-iskedyul ko sa

gikinahanglan nga mga test, giinterbyu para sa mga programa sa educational administration, ug na-enroll ko, balik na usab sa usa ka master's program sa laing lokal nga unibersidad. Dihang nakompleto kini, naablihan ang bag-ong mga oportunidad ngari nako sa pagpanarbaho nga mipabuhong sa akong kinabuhi og bag-ong mga pakigrelasyon, nakapasiugda og personal nga paglambo, ug natabangan kong makadiskubre og bag-ong mga talento.

Didto sa templo usa ka gabii, gipaambit nako ang akong kasagmuyo ngadto sa Ginoo nga bisan sa akong mga paningkamot, dili gihapon makanunayon ang akong pagkab-ot sa mga gikinahanglang pinansyal. Gibati nako ang kainit sa langitnong komunikasyon nagpahinumdom nga ang tanang gikinahanglan sa akong pamilya nakab-ot na, pinaagi sa kaugalingon nakong paningkamot o pinaagi sa kamatimbangan sa uban, ug kon magpabilin kong masulundon, kami makasugakod ra. Ug napahinumduman ko sa Alma 20:4, “Ako nasayud, diha sa gahum sa Ginoo [ako] makahimo sa tanan niini nga mga butang.”

Mapasalamaton kaayo ko sa Langitnong Amahan sa mga pag-aghat nga humanon ang akong pag-eskwela ug sa padayon nga oportunidad sa trabaho. Nagpasalamat sab ko sa tanang tawo kinsa nagmahunahunaon kaayo sa tibuok katuigan. Akong nakat-unan nga makahimo pa diay ko og daghan labaw kay sa akong gituohang posible uban sa tabang sa akong Langitnong Amahan. Sa managsama nga kahulugan, akong nakat-unan ang mabination nga pagdawat ug kinasingkasing nga paghatag. ■

Susan Kagie, Utah, USA

Pagpangita og Kalinaw bisan sa

IMPERPEKSYON

Ni Elizabeth Lloyd Lund

LDS Family Services

Ang usa ka sayop nga pagsabut sa unsay atong sagubangon dinhi sa kinabuhi sa kalibutan adunay labut sa konsepto sa pagka-perpekto. Daghan ang nasayop sa ilang pagtuo nga kita kinahanglang ma-perpekto dinhi sa kinabuhi aron maluwas o mahimaya.

Isip usa ka therapist, kausa nakigkita ko og usa ka babaye dihang mikalita siya og hilak. Miingon siya, “Unsaon nako nga paigo na ang akong pagkamaayo?” Gisulti niya ang pagkadili niya takus. Dihang gisuhid namo ang iyang mga pagbati, siya walay grabing sala nga nahimo sa nangagi o sa karon. Gibati lamang niya nga dili pa igo ang iyang kamaayo. Gikumpara niya ang iyang kaugalingon ngadto sa iyang mga silingan, higala, ug mga paryente, ug ang tanan nga iyang mahinumduman sa iyang hunahuna, “mas maayo” sila kay kaniya.

Ang mga Hunahuna Mamahimo nga Atong Reyalidad

Nasayud ko nga dunay daghan nga dunay pagbati sa imperpeksyon ug kawalay siguridad, sa iyang calling, isip ginikanan, o sa kinatibuk-an. Kini nga mga pagbati magdala kanato sa pagtago sa atong mga

talento ug modala kanato palayo sa uban og mobati nga nawad-an sa paglaum, kabalaka, o depresyon. Ang atong paghunahuna sa kaugalingon sa dakong bahin makaimpluwensya sa atong mga kinaiya ug pagbati. Daghan kanato makasulti sa atong kaugalingon apan dili makasulti ngadto sa ubang tawo. Kini isip resulta, mopugong sa atong tinuod nga potensyal ug mopaminos sa atong mga abilidad ug mga talento. Si Presidente Ezra Taft Benson (1899–1994) miingon, “Si Satanas maningkamot gayud sa pagbuntog sa mga Santos pinaagi sa kasagmuyo, kawala sa paglaum, kasubo ug depresyon.”¹

“Maayo kay, ang bugtong opinyon kanato nga ang importante unsa ang hunahuna sa Langitnong Amahan ngari kanato. Siya mohigugma ug mokorehir apan dili gayud mopasagmuyo kanato; kana ang lipat-lipit ni Satanas.”²

Ang Imperpeksyon Usa ka Oportunidad

Ania kita sa kalibutan aron malipay, ug ang kabahin niana nga kalipay mao ang butang nga atong gimugna, gituohan, ug gidawat. Kon modawat kita nga kita masalaypong

Ang pagdahum nga ang pagka-perpekto karon lamang nagpasabut nga gilimdan nato ang atong kaugalingon sa oportunidad para sa kalamboan.

mga anak sa Dios kinsa nagkat-on samtang nagpadayon, atong madawat ang atong mga imperpeksyon. Ang paglaum nga diha dayon ang pagka-perpekto nagpasabut sa paglimud sa oportunidad alang sa paglambo. Atong gilimud ang gasa sa paghinulsol ug ang gahum ni Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula sa atong kinabuhi. Si Elder Bruce R. McConkie (1915–85) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon: “Adunay usa lamang ka perpekto nga linalang, ang Ginoong Jesus. Kon ang mga tawo kinahanglan nga mahimong perpekto ug mopuyo sa tanang mga

MGA PAGHULAGWAY PINAAGI NI ALISHA JOHNSON; IMAH SA USA KA PATI © PHOTOMASTER/SHUTTERSTOCK

balaod sa bug-os sa tanan, adunay usa lamang ka maluwas nga tawo sa kahangturan. Ang propeta [Joseph Smith] mitudlo nga adunay daghang mga butang nga pagahimoon, bisan lapas pa sa lubnganan, sa pagbuhat sa atong kaluwasan.”³ Ang atong mga imperpeksyon mahimo nga usa ka paagi nga giandam sa Dios aron kita makabalik Kaniya.

Ang mga Kahuyang Mamahimo nga mga Kalig-on

Ang pagpaduol ngadto sa Langitnong Amahan uban sa imperpeksyon nagkinahanglan og pagpaubos. Kini nga proseso gihulagway ni Ether: “Kon ang mga tawo moduol ngari kanako, Ako mopakita ngadto kani-la sa ilang kahuyang. Ako mohatag ngadto sa mga tawo og kahuyang nga sila mahimo nga magpaubos; ug ang akong grasya igo alang sa tanan nga mga tawo nga magpaubos sa ilang mga kaugalingon sa akong atubangan, kay kon sila magpaubos sa ilang mga kaugalingon sa akong atubangan, ug magbaton og hugot nga pagtuo ngari kanako, niana Ako mohimo sa mahuyang nga mga butang nga mahimo nga malig-on ngadto kanila.” (Ether 12:27). Kon mapaubsanon kita, ibukhad sa atong Langitnong Amahan ang Iyang mga bukton ngari kanato ug tabangan kita sa pagkat-on gikan sa atong mga kahuyang. Ang usa ka ehemplo niini anaa sa Bag-ong Tugon. Samtang nanglimbasug si Pablo sa “tunok [sa iyang] lawas,” iyang nahibaloan nga ang mga kahuyang naghimo niyang mapaubsanon ug nagdala kaniya paduol sa Dios (tan-awa sa 2 Mga Taga-Corinto 12:7). Kini nga pagpaubos ug kaandam sa pagkat-on mao gayud ang atong gamiton sa kaugalingon natong mga imperpeksyon. Kinahanglan nga makakat-on kita gikan niini nga mga kahuyang aron mamahimo kini nga mga kalig-on.

May kalainan usab tali sa nahimong mapaubsanon ug sa pagbati nga gamay ra og bili o kapuslan. Ang pagpaubos magdala kanato paduol sa Ginoo, samtang ang kaulaw ug pagbati nga sad-an makapalayo kanato gikan sa Ginoo. Ang Dios dili gusto nga ipakaubos nato ang atong kaugalingon ug mobati nga kita gamay ra og bili sa Iyang panan-aw. Sakit kini alang Kaniya ug kanato. Importante ang pag-ila nga naa kitay bili sa atong panahon ug ang paningkamot sa paghimo og kausaban. Ang usa ka bahin niining kinabuhia mao ang pagpangita og mga paagi nga mausab ang atong mga kahuyang. Ang ubang mga kahuyang tingali tibuok kinabuhia nga pakiglimbasug, samtang ang uban dali ra nga latason.

Pipila ka tuig ang milabay mitabang ko sa usa ka kliyente nga si Rachel (ang ngalan giusab), kinsa dunay problema sa ilimnong makahubog. Nahimo kining usa ka tinubdan ug paagi aron mawagtang ang kaluya sa lisud niyang kinabuhia. Iyang gitino nga mabuntog niya ang iyang pagkaadik, ug pinaagi sa ubang tabang ug pagdasig, mihunong siya sa pag-inom. Sa wala pa mahingpit ang iyang paghunong sa problema sa pag-inom, wala niya ikapaubos ang iyang kaugalingon tungod sa iyang mga kahuyang. Iya kining gidawat. Dayon, uban sa determinasyon ug tabang sa maayo nga bishop, sa Ginoo ug sa pipila ka importanting mga tawo, gitino ni Rachel nga hunungon niya ang pag-inom. Sa milabayng panahon nakigsulti ko niya, mireport siya nga wala na siyay gana sa pag-inom.

Aron mouswag gikan sa atong mga kahuyang, kinahanglan nga moduol kita sa Ginoo uban sa pagtuo, paglaum, ug panabut nga Siya mogunit kanato sa mga palad sa Iyang kamot. Si Presidente Russell M. Nelson, Presidente sa Korum sa

Napulog Duha ka mga Apostoles mitambag: “Ngadto sa tawo kinsa mibati nga huyang ug mahadlukon, pagmapainubsanon sa inyong kaugalingon. Ang pagka-perpekto dili pa mahitabo niining kinabuhia apan sa sunod nga kinabuhia. Ayaw tinguhaa ang mga butang nga dili makatarunganon. Apan tinguhaa sa imong kaugalingon ang paglambo. Kon tugutan nimo ang Ginoo sa pagtabang kanimo nga makahimo niana, himoon Niya ang kalainan.”⁴

Pilia ang Kalipay Karon

Taliwala sa pagkahimong mas maayo, makapili kita og kalinaw ug kalipay karon. Bisan taliwala sa pinakalisud nga mga kahimtang makapili kita sa atong kinaiya. Si Viktor Frankl, usa ka inila nga psychiatrist ug usa nga nakalingkawas sa Holocaust, miingon, “Ang tanan mahimong kuhaon gikan sa usa ka tawo gawas sa usa ka butang: ang hingpit nga tawhanong kagawasan—ang pagpili og kinaiya sa usa ka tawo sa bisan unsang hut-ong sa mga kahimtang, ang pagpili sa kaugalingong paagi sa tawo.”⁵

Gisultihan kita nga “Ang mga tawo naingon, nga unta sila makabaton og hingpit nga kalipay” (2 Nephi 2:25). Wala kini magpasabut nga ang Dios daw madyik nga mopuno sa atong kinabuhia og kalipay. Ang kalipay usa ka pagpili alang sa kadaghanan kanato. Nagkinahanglan kini og paningkamot ug pagkamapasalamaton, pagsalig, ug hugot nga pagtuo. Ang pagkanegatibo makasulod sa tanang kwarto sa atong kinabuhia kon kini atong tugutan. Tingali dili nato mausab ang mga kahimtang sa atong kinabuhia, apan makapili kita kon unsaon nato kini sa pag-atubang. Si Presidente Thomas S. Monson miingon, “Dili nato makontrol ang hangin, apan atong mapahiayang ang mga layag. Alang sa tumang

kalipay, kalinaw, ug katagbawan, kita unta *mopili* og usa ka positibo nga kinaiya.”⁶

Kon pilion nato ang pagtutok sa maayo, ang pagsalig sa Ginoo sa Iyang Pag-ula, ug pagdawat ug pagkat-on gikan sa atong mga imperpeksyon, atong matangtang ang dili makatarunganong mga ekpektasyon sa atong kaugalingon ug mapaninkamutan ang pagkamaayo ug kalipay sa atong kinabuhi. Magmalinawon

ra kita uban sa atong mga imperpeksyon ug makakita og kahupayan diha sa matubsanong gugma sa Dios. Makaplagaan nato ang kalipay sa atong kasingkasing sa kahibalo nga ang plano sa kaluwasan makadala nato og balik sa atong Langitnong Amahan samtang himoon nato ang atong pinakamaayong paningkamot, bisan sa pagkadili-perpekto niini, aron mahimong takus nga mopuyo og balik uban Kaniya. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Ezra Taft Benson, “Do Not Despair,” *Ensign*, Okt. 1986, 4.
2. J. Devn Cornish, “Igo Ba Ang Akong Kamaayo?” *Liahona*, Nob. 2016, 33.
3. Bruce R. McConkie, “The Seven Deadly Heresies” (Brigham Young University devotional, Hunyo 1, 1980), 6–7, speeches.byu.edu.
4. Russell M. Nelson, “Men’s Hearts Shall Fail Them” (video), mormonchannel.org.
5. Viktor E. Frankl, *Man’s Search for Meaning* (1959), 86.
6. Thomas S. Monson, “Pagpuyo ug Abunda nga Kinabuhi,” *Liahona*, Ene. 2012, 4.

Sa pagpili kon unsaon sa pagsanong ang mga hagit, si Presidente Thomas S. Monson miingon, “Dili nato makontrol ang hangin, apan atong mapahiangay ang mga layag.”

Nanglimbasug sa mga Kahuyang, Naghulagway sa Hugot nga Pagtuo pinaagi sa Pagdrowing

Ni E. Tracy Williams

Mikabat og pito ka tuig aron mokwalipay ko sa pag-alagad og full-time nga misyon. Sa una nakong pakigsulti sa akong bishop, ni Bishop Tapueluelu, mahitungod niini, gihatagan ko niya og mga sumbanan nga paningkamutan nakong masunod. Miingon siya nga kon sundon nako kini ug magkat-on sa pagkamasulundon, mapanalanginan ko. Ang nag-unang pipila ka mga sumbanan—inadlaw nga pagbasa sa kasulatan ug kada semana nga pag-simba—sayon rang buhaton. “Sayon ra ni,” nakaingon ko. Apan nasilo ko dihang gisultihan ko nga usbon ang “kalibutanong” mga butang sa akong kinabuhi, ug ang akong garbo ug kagahi og ulo mituhop gayud kanako.

Naglaum nga makalusot, mibalhin-balhin ko sa upat ka managlahi nga ward ug nakigsulti sa upat lain-lain nga bishop. Gani mibalik ko sa pag-eskwela aron ipadayon ang akong degree sa medikal. Dayon naaghat ko nga hunungon ang tanan ug mag-andam na usab para sa misyon. Mao nga akong gihimo. Mibalik ko ni Bishop Tapueluelu ug mapainub-sanong nangayo sa iyang tabang. Gisultihan ko nga dunay rekisito sa

timbang ang mga misyonaryo—ug akong nakita nga misubra ko sa limit. Diha dayon, akong gibati ang pagkawalay paglaum ug ang kasagmuyo misamok sa akong hunahuna, apan gidasig ko sa akong bishop. Gipahayag niya ang iyang gugma ug pagtuo ngari nako ug miingon, “Ang akong pultahan abli sa kanunay. Magtinabangay ta! Usa ka semana, usa ka kahuyang.”

Mao nga gipakig-istoryahan nako ang akong bishop matag semana, nag-sulbad og usa ka kahuyang sa usa ka higayon. Wala koy ideya nga maghulat pa diay ko og laing upat ka tuig, aron lang masulayan nga mokwalipay sa pag-alagad og misyon.

Pagsalig sa Manluluwas

Niadlong mga tuiga, naningkamot ko nga mas maduol ni Kristo ug magamit ang Iyang mga pagtulunan sa akong kinabuhi. Dihang miabut ang mga hagit, ang Iyang Pag-ula nahimong tinuod ngari kanako. Misalig ko sa gahum, kahupayan, ug sa kusog nga Iyang gihatag kanako pinaagi sa Iyang Pag-ula dihang ang suod nakong higala namatay, dihang ang among pamilya nawad-an og

Kinahanglan kong magkat-on unsaon sa pagsalig sa Manluluwas sa pagbuntog sa akong mga kahuyang ug pagpalambo sa akong kalig-on, samtang nag-andam ko sa pagmisyon ug samtang nagserbisyo ko.

balay, ug dihang naaksidente ko sa sakyanan. Dihang ang mga kahimantang misangput sa pagkawala sa daghan sa akong mga higala, nagka-depresyon ko apan ang Manluluwas mibira kanako. Ang akong mga Biyernes sa gabii gipulihan og work-out sa gym ug pagtuon mahitungod sa Pag-ula ni Jesukristo.

Kada gabii mag-ampo ko alang sa mga tawo kinsa sa umaabut akong alagaran ug gani sa umaabut nakong mga kompanyon!

Sa katapusan mikwalipay ra ko nga moserbisyo sa New Zealand Auckland Mission, Tongan nga pinulongan.

Street Art ug ang Espiritu

Dihang misulod ko sa missionary training center, akong nahibalo-an nga duna pa diay daghan nga angay nakong makat-unan bahin ni Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula ug sa akong kaugalingon. Bisan og may dugo ko nga Tongan, wala pa gyud ko makaadto sa mga isla sa South Pacific, ug naglisud ko sa pinulongan sa Tonga. Dihang miabut ko sa New Zealand, wala koy nasabtan sa gipangsulti ngari nako sa mga tawo nga Tongan. Daghan gyud unta ko og isulti, apan tungod kay di ko kasulti sa ilang pinulongan, diyutay ra nga pulong, ang sayon ra, ug putol-putol pa. Moyangon ra ko

kon pangutan-on ko sa mga tawo. Gikataw-an ko nila, ug mokatawa ko dungan nila, apan sa tago ang katawa nahimo nga luha sa kasagmuyo ug kawalay kadasig. Nakaingon ko, “Pito ka tuig kong nanglimbasug aron maingon ra niini?”

Mao nga nag-ampo ko sa Langit-nong Amahan. Sa Ether 12:27 atong nakat-unan nga ang mga kahuyang mamahimo nga mga kalig-on kon kita mosalig Kaniya. Gisultihan nako Siya sa akong mga kahuyang ug sa akong pagsalig Kaniya, gibalik-balik ko kini . . . gibalik-balik . . . ug gibalik-balik. Nagsugod ko sa pagsalig nga mas dugang pa kang Kristo ug usab sa akong mga kalig-on.

Akong gihigugma ang ebanghelyo ug ganahan og street art, mao nga nakahukom kong tipunon ang duha. Gidala nako ang akong mga kasulatan, usa ka sketch book, mga charcoal pencil, pentel pen, ug pintal nga i-spray gisulod sa akong backpack. Mikatawa ang akong kompanyon ug nangutana, “Unsay buhaton nimo nianang pintal nga spray?” Mipasabut ko, “Dili pa ko makasulti sa ilang pinulongan, apan makapakita ko sa akong pagpamatuod ngadto sa uban.”

Sa tanang nahibilin nga panahon sa akong misyon, migamit ko og street art—papel, dili sa mga building—ug sa Espiritu aron sa pagtudlo sa uban mahitungod ni Kristo. Ug dili katuoang paminawon, nagsilbi kini. Daghang tawo dili gustong maminaw sa akong mensahe, mao nga akong gidrowing. Naabli ang mga oportunidad dihang gisultihan nako sila nga kamao kong modrowing sa mga koral. Wala sila motuo nako. Giorasan ko nila og tulo ka minutos, ug akong gidrowing ang pulong nga *pagtuo* samtang nagtudlo kanila bahin niini. Duna kanila ang mibati nga gihukman ug wala higugmaa. Makapamatuod ko nga uban sa pagtuo kang Kristo atong mabatyagan ang Iyang gugma ug kapasayloan, ug Siya makatabang nga kita mausab ngadto sa pagkamaayo. Iya kanang gihimo kanako.

Ang pito ka tuig nga pagpangandam para sa akong misyon nakatabang nga akong makaplagan ang akong kaugalingon. Kadto nga panahon naghimo nga makaangkon ko og pagpamatuod sa Pag-ula ni Kristo ug sa Iyang gahum aron matabangan ko sa pagbuntog sa akong mga kahuyang ug paggamit sa akong mga kalig-on sa pagpakigbahin unsay akong nahibalo-an ngadto sa uban. Sa katapusan ang pito ka tuig igo gayud. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

Ni Stephen W. Owen

Kinatibuk-ang
Presidente sa
Young Men

Dihang 14 anyos ko, nakahimo ko og desisyon nga miusab sa tanan. Naglakaw ko sa dalan kauban sa pipila sa akong mga higala sa Biyernes sa gabii, ug malingaw kaayo kami, problema, ug nasayud ko nga kinahanglan duna koy buhaton bahin niini. Dili lang ko kasiguro kon makahimo ko.

Sulod sa milabayng mga tuig, ang akong mga higala misugod sa pagsulay sa sigarilyo ug inom. Sa sinugdanan ginagmay ra, kausa ra o kaduha, apan dihang miabut kining gabii sa Biyernes, regular na ang ilang pagpanigarilyo ug pag-inom kon manggawas mi.

Naghunahuna ko nga basta limpyo lang ko sa kanunay, malingaw gihapon ko kauban sa akong mga higala. Siyempre, dunay ikasulting dili maa-yo ang akong mga ginikanan bahin sa akong mga higala. Ug ang akong mga higala nasayud

nga dili sila aprubado sa akong mga ginikanan. Dili ko komportable gumikan niana diin naipit ko sa tunga-tunga: Akong nabantayan nga kanunay nakong depensahan ang akong mga higala ngadto sa akong mga ginikanan ug depensahan ang akong mga ginikanan ngadto sa akong mga higala. Mao kadto nga nianang Biyernes sa gabii, naglakaw mi sa dalan. Ang akong mga higala nagsugod sa pag-inom ug pagpanigarilyo, ug sa katapusan akong naamguhan nga dili gyud diay ko komportable sa ilang mga kinaiya. Mao nga mipili ko.

Milakaw ko sa pikas daplin sa karsada. Gikataw-an ko sa akong mga higala. Gitawag ko nila og “pabuotan-buotan.” Ug miingon sila nga kon magpabilin ko didto, dili na ko nila higala. Sige, miabut na kita sa tumoy sa dalan. Miliko sa wala ang akong mga higala, ug ako sa tuo. Duha ka milya (3 km) ang akong gilay-on sa balay, ug mao kadto ang pinakalayo nga duha ka milya nga

Dapit sa **NAGSANGA NGA**

DALAN kuyog sa Akong mga HIGALA

Akong nabantayan nga kanunay nakong depensahan ang akong mga higala ngadto sa akong mga ginikanan ug depensahan ang akong mga ginikanan ngadto sa akong mga higala.

akong nalakaw sukad. Tingali makaingon mo nga maayo ang akong gibati mahitungod nianang maisugon nga pagpili, apan nianang higayuna, ngil-ad ang akong gibati. Mibangon ko pagkaugma uban sa makalisang nga pag-nag-inusara na lang ko. Para sa usa ka 14 anyos, kadto makasagmuyo gayud.

Bag-o nga Higala

Wala kaayo magdugay human niadto, nakadawat ko og tawag gikan sa usa ka miyembro sa Simbahan nga akong nailhan nga si Dave. Nangutana siya kon gusto ba kong moadto sa iyang balay sa Sabado sa gabii. Iya sab kong gidapit nga makig-uban sa iyang pamilya sa panihapon sa sunod nga adlaw. Ingon og mas makalingaw kini kay sa karon nga wala koy walay sigarilyo o inom. Dihang namati ko sa Papa ni Dave nga nag-ampo sa panihapon, nindot kaayo ang akong gibati. Nagsugod ko sa paghunahuna nga tingali—tingali lang pud—mas nagkamaayo na ang sitwasyon. Ako og si Dave nagkasuod. Nagdula mi og football, nagdungan sa eskwela, nagtinabangay aron makamasyon. Dihang nauli na mi,

kauban mi og kwarto sa kolehiyo. Nagtinabangay mi sa pagpangita sa hustong mga babaye nga minyoan ug gisubay namo ang higpit ug pig-ot nga dalan padulong sa templo ug sa paghuman. Sa tanang katuigan human niana, maayo gihapon kaayo kaming manag-higala. Ug tanan kini nagsugod sa yano nga tawag sa telepono, tukma gayud dihang ako nagkinahanglan niini.

Impluwensya sa usa ka Inahan

Basta, mao ra na sa akong hunahuna ang sinugdanan. Hunahunaa ang akong katingala dihang, mga tuig human niadto, akong nahibaloan nga ang akong mama, mao diay ang hilum nga mihimo sa eksena, maoy mihan-ay sa among pagkahigala! Diha dayon nga nawad-an ko sa karaan nakong mga higala, nakita niya nga duna koy problema,

mao nga iyang gitawagan ang mama ni Dave sa pagsusi kon duna ba silay mahunahunaan nga ikatabang. Si Dave nahangyo sa iyang mama nga kontakon ko ug dapiton ko sa pag-adto. Usahay ang mga pag-aghat sa pagtabang sa tawo nga nagkinahanglan maggikan sa Espiritu Santo; usahay maggikan kini sa usa ka anghel—sama sa usa ka inahan—

himoon sa personal, o sa indibidwal. Kasagaran ang atong mga desisyon mopabati ang atong nahilayo, gani kasubo. Apan kanato dinhi nga mag-inusara. Ang mga desisyon nga akong gihimo sa mahinungdanong mga panahon mipanalangin ug migiya sa tibuok nakong kinabuhi. Apan inahan ug sa mainampuong paningkamot sa akong kalibutan lahi kay sa test nga gisuporta-kuhaon sa eskwelahan—diin kinahanglan nga magtutok ka lamang sa imong kaugalingong test ug dili tugutan nga motabang sa imong katapad. Dili, niini nga test, makahimo kita ug kinahanglang motabang sa usag usa; sa santang ang imong mga pagpili usahay mobihalo nga sa pikas daplin sa karsada, palihug dalan anaa ang uban kinsa mihimo sa kaugalingon nilang lisud nga desisyon aron nga maanaa sa kilid sa Ginoo. Sila mouban kanimo, ug sila nagkinahanglan nga ikaw mouban kanila. ■

MUBO NGA SULAT

1. Thomas S. Monson, *Liahona*, Mayo 2016, 86.

Sa tibuok pagsubay niana ang uban kinsa mihimo sa kaugalingon nilang lisud nga desisyon aron nga maanaa sa kilid sa Ginoo. Sila mouban kanimo.

Magkuyog Kita

Sa katapusan, kita ra ang responsable sa tanan natong mga pagpili. Sama sa gibalik-balik sa pagsulti ni Presidente Thomas S. Monson, “Ang mga pagpili nga atong himoon maoy modeterminar sa atong kapalaran,”¹ ug daghan niana nga mga pagpili kinahanglang

PAGTABANG SA UBAN

“Akong bililhon nga mga sister, ako nangamuyo kaninyo sa pagbaton og kaisug sa paglikay sa paghukom ug pagpanaway niadtong naglibut kaninyo, ingon man usab ang kaisug sa pagsiguro nga ang tanan nahilakip ug mobati nga gihigugma ug gihatagan og bili.”

Thomas S. Monson, “Unta Kamo Adunay Kaisug,” Abril 2009 kinatibuk-ang komperensya

PANGITAON, DAD-ON, ITUDLO:

Apil sa Hagit
sa Templo

*Ang hagit gihatag na—gidawat
na ba ninyo kini?*

Ni Carlisa Cramer

Si Elder Neil L. Andersen sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles midapit sa kabatan-onan sa “pagpangandam og ingon ka daghang mga pangalan para sa templo samtang sila nagpahigayon sa ilang bunyag sa templo ug sa pagtabang sa usa ka tawo sa pagbuhat sa ingon.”¹ Si Elder Dale G. Renlund sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles misaad usab nga ang pag-apil dinhi niining apostolikanhon nga hagit makahatag og espirituhanon nga panalipod ug pag-ayo sa mga pamilya.²

Hunahunaa kini—ang Apostoles sa Ginoo nag-awhag sa kada usa sa pag-apil sa buhat sa family history pinaagi sa pagdala sa mga pangalan sa ilang kaugalingong pamilya ngadto sa Templo. Dili ba nindot kini nga kon sa kada ordinansa nga gihimo sulod sa templo alang sa inyong kaugalingong pamilya? Si Elder Andersen nagdapit sa kabatan-onan sa tibuok kalibutan sa pagbuhat lang niana *ug* sa pagtabang sa mga higala ug mga pamilya sa pagbuhat sa ingon.

Sa inyong pagdawat niining hagit, inyong mabati ang Espiritu, mapalambo ang inyong pagpamatuod, ug monindot ang inyong kasinatian sa templo. Dili sigurado unsaon sa pagsugod? Atong tagsatagsaon ang ang mga hagit:

PANGITAON

Una, pangitaon ang mga pangalan aron dad-on sa templo ug idugang kini sa **FamilySearch.org**. Kon aduna kay nakompleto nga kapin sa upat ka henerasyon, sulayi ang Descendancy View sa FamilySearch. O kon ang imong family tree wala pa kaayoy sulod, makasugod ka pinaagi sa pag-adto sa **FamilySearch.org/findnames**.

DAD-ON

Pagkahuman og pare-serba ug pagpaprinta sa mga ordinansa pinaagi sa FamilySearch.org, dayon, uban sa rekomen, makadala naka sa mga pangalan ngadto sa templo alang sa mga bunyag ug mga kompermasyon! Dapita ang mga na-endowed nga pamilya ug mga higala sa pagkompleto sa uban sa mga ordinansa, o isumiter kini ngadto sa mga templo pinaagi sa FamilySearch aron mahuman ang buhat.

ITUDLO

Ipakigbahin ang kalipay sa family history niadtong naa sa inyong palibut! Pagpahigayon og gabii sa family history uban sa inyong mga higala, o makig-uban sa inyong ginikanan ug mga igsoon ug pagsulat sa inyong family tree. Mahimo ninyong ipakigbahin ang inyong mga kasinatian sa social media, gamit ang #TempleChallenge.

“Kamo anak nga mga lalaki ug mga babaye sa Dios, mga anak sa pakig-saad, ug mga tigtukod sa gingharian. Dili kinahanglan nga maghulat pa kamo ... aron tumanon ang inyong responsibilidad sa pagtabang sa buhat sa kaluwasan alang sa tawhanong pamilya.”

Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Ang mga Kasingkasing sa mga Anak Mobati,” *Liahona*, Nob. 2011, 26.

ANG HAGIT NAKAB-OT

“Nadungog nako ang mga saad ug mga panalagin nga mahatag kanako kon akong dawaton ang hagit sa templo, ug mao nga midisider ko nga sulayan ang mga pulong. Nabati nako ang Espiritu nga kusog kaayo ug nasayud ko nga sa pikas bahin sa tabil, ang ubang mga espiritu ingon ka lipay.

Wesley R., France

Andam Ka Na Ba?

Bisan unsa pa ang inyong kasinatian uban sa family history, adunay daghang paagi nga makaapil kamo sa hagit. Hunahunaa kon unsaon ninyo sa pagtabang sa buhat sa Ginoo nga magpadayon karon. ■

Ang tagsulat nagbuho sa Utah, USA.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Neil L. Andersen, “Is Anything Too Hard for the Lord?” (pakigpulong sa RootsTech conference, Feb. 14, 2015), [lds.org/topics/family-history](https://www.lds.org/topics/family-history).
2. Tan-awa sa Dale G. Renlund, sa “Opening General Session” (pakigpulong sa RootsTech conference, Feb. 6, 2016), [lds.org/topics/family-history](https://www.lds.org/topics/family-history).

Dawata, tumana, ug ipakigbahin ang hagit sa **templechallenge.lds.org**. Ipakigbahin ang imong kasinatian sa #TempleChallenge.

1
Kon madiskubrihan
ninyo ang istorya
sa inyong pamilya,
makakat-on kamo
mahitungod sa
inyong kaugalingon.

TULO KA MGA PAAGI

NGA MAKAAPIL SA FAMILY HISTORY

Ni Sally Johnson Odekirk

Mga Magasin sa Simbahan

Sa dihang si Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miingon, “Ang inyong mga tudlo maayo na kaayo mo-text ug mo-tweet aron mapaspas ug mapalambo ang buhat sa Ginoo—dili lang aron makakontak dayon sa inyong mga higala,” naghisgot siya kaninyo! Dayon siya miingon, “Ako moawhag kaninyo sa pagtuon, sa pagsiksik sa inyong mga katigulangan, ug sa pag-andam sa inyong kaugalingon sa pagpahigayon og proxy nga bunyag sa balay sa Ginoo alang *inyong* kaliwatan nga namatay na” (“Ang mga Kasing-kasing sa mga Anak Mobati,” *Liahona*, Nob. 2011, 26).

Liboan ka kabatan-onan sa tibuok kalibutan ang midawat sa imbitasyon sa pagsiksik sa ilang katigulangan ug mopahigayon og proxy nga bunyag alang kanila. Usa ka batan-ong babaye, si Kaitlen D., nakadiskubre nga kon magdala siya og mga family name ngadto sa templo, mahimo kining mas makahuluganon nga kasinatian.

Miingon siya, “Kon maghimo na ko sa mga ordinansa sa templo alang sa pamilya, nakaamgo ko nga sa taliwala sa nagkaguliyang nga kalibutan nga akong gipuy-an, ang bugtong panahon nga nagmalinawon ang akong kaugalingon mao nga anaa sa sulod nianang balaan nga balay. Nagsugod usab ako sa pagkasuod niadtong anaa sa pikas tabil. Kon magpahigayon og mga bunyag ug mga kumpirmasyon, maghunahuna ko niadtong tanang mga tawo nga dugay nang naghulat nga kini mahitabo. Hapit dili ikahulagway kini nga pagbati—puno sa gugma ug paglaum—nga nakapalambo og maayo sa akong pagpamatuod.”

Adunay daghang mga paagi nga makaapil sa family history ug buhat sa templo, mao nga asa kamo magsugod? Tulo ka batan-on mipakigbahin sa ilang mga kasinatian sa pagkat-on mahitungod sa mga istorya sa pamilya, naginterbyu sa mga sakop sa pamilya, ug nangita og mga family name nga dad-on ngadto sa templo.

Ang Akong Katigulangan Maayong mga Ehemplo ngari Kanako

Ni Kyle S., Texas, USA

Ang akong mga ginikanan ug ako naminaw ni Elder Bednar niadtong Oktubre 2011 nga kina-tibuk-ang komperensya sa dihang miingon siya nga ang pagtrabaho sa family history makahatag nato og panalipod batok sa kaaway. Gisugdan dayon namo ang pagtrabaho sa among family history. Nagpadayon ko sa pagkat-on ug paglambo tungod sa family history; maka-lingaw gyud kini.

Ganahan ko nga mangita diin ako gikan ug mahitun-ogod sa akong katigulangan. Nakat-on ko gikan sa ilang mga kasinatian ug mogamit niini sa akong kinabuhi sa pagtabang nako nga mahimong mas maayo nga tawo. Nindot kaayo nga madiskubrihan kinsa sila, unsay ilang panginabuhi, unsay matang sa kinabuhi, ug unsa kini ka lisud alang kanila.

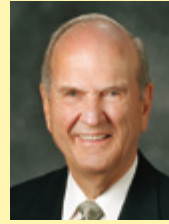
Pananglit, nalingaw ko nga nakahibalo sa usa sa akong katigulangan kinsa mibalhin sa iyang pamilya gikan sa Tennessee ngadto sa Texas, USA, niadtong mga 1870 aron mahimong tig-atiman sa kahayopan. Nag-atubang siya og daghang mga hagit sa iyang kinabuhi, ug gikan kaniya akong nahibaloan nga ang kinabuhi lisud, mao nga importante nga mobarug unsay imong gituhoan.

Kon duna koy mga hagit sa kinabuhi, ang pagtrabaho sa family history makapabati nako nga ang akong katigulangan sa kanunay nag-uban kanako ug nagtabang kanako sa malisud nga mga pagsulay, sama sa gisaad ni Elder Bednar kanato.

Unsaon sa Pagpangita sa mga Istorya sa Inyong Pamilya

Kolektaha ang mga istorya kon unsay ganahan nga buhaton sa inyong katigulangan. Tabang sa paghimo sa inyong katigulangan nga mas makahuluganon ug pagpangita og mga butang nga pareha tali kaninyo. Unsa nga mga sport ang ilang gidula? Unsa nga pagkaon ang ilang gikaon? Unsa nga matang ang ilang eskwelahan?

Pakigsulti sa inyong mga ginikanan ug mga apohan mahitungod sa mga istorya gikan sa ilang mga kinabuhi. Mahimo ninyong gamiton ang Church's *My Family* booklet sa pagsugod sa pagkolekta ug pagpakigbahin sa mga istorya sa pamilya. Sa FamilySearch.org, makadugang kamo og mga litrato, mga istorya, mga tinubdan sa impormasyon, mga audio recording, ug mga dokumento sa pagtabang sa uban sa inyong pamilya nga makaila sa inyong katigulangan. Bisitaha ang FamilySearch.org ug iklik ang "Memories" sa pagsugod.

SA UNSA NGA PAAGI NGA ANG FAMILY HISTORY MAKAUSAB KANATO

"Kon ang atong mga kasingkasing mobati ngadto sa atong mga katigulangan, usa ka butang ang mausab sa atong kahiladman. Atong bation ang kabahin sa usa ka butang nga labaw pa sa atong mga kaugalingon. Ang atong natural nga mga pangandoy alang sa mga koneksyon sa pamilya matuman kon kita nasumpay ngadto sa atong mga katigulangan pinaagi sa sagrado nga mga ordinansa sa templo."

Elder Russell M. Nelson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, "Mga Kaliwatan Nasumpay sa Gugma," *Liahona*, Mayo 2010, 92.

Pagrekord sa mga istorya sa Akong mga Apohan

Ni Matias M., Utah, USA

Ang akong mga apohan nagpuyo sa Uruguay. Sa dihang ang akong mga apohan sa habig sa akong mama mibisita sa akong pamilya, gipahimuslan nako ang oportunidad sa pag-interbyu nila ug nakahibalo sa ilang istorya kon giunsa nila nga nahimong mga miyembro sa Simbahan. Wala gayud ako makadungog sa ilang istorya kaniadto, mao nga ang pagpaminaw sa istorya gikan sa akong mga apohan usa gayud ka talagsaong kasinatian.

Akong gisulat samtang nag-interbyu nila, ug girekord usab nako gamit ang akong telepono aron mapaminaw nako kini kon gusto nakong paminawon pag-usab. Gi-upload nako ang audio file ngadto sa FamilySearch aron nga ang uban makabenipisyo sa pagpaminaw sa ilang istorya, karon ug sa umaabut.

Paglabay sa pipila ka bulan narekord nako ug naupload ang interbyu uban sa akong mga apohan sa habig sa akong amahan. Daghan kaayo kog nakat-unan nga wala nako mahibaloi kaniadto, ug gisultihan ko nila og daghan pa mahitungod sa ilang kinabuhi kay sa akong gipaabut.

Nindot kaayo nga makadungog sa akong kaugalingong mga apohan nga misulti sa ilang istorya ug maminaw sa tambag nga ilang gihatag kanako. Nasayud ko nga ang paggahin og pipila ka minuto sa paghimo niini nga mga interbyu makatabang nako sa “pagdasig sa [akong] mga anak . . . sa pagtuo ni Kristo” (2 Nephi 25:23) sama sa gibuhat ni propeta Nephi sa Basahon ni Mormon sa iyang kaliwatan. Nasayud ko nga kon ang akong mga anak makadungog sa mga pagpamatuod sa akong mga ginikanan, ang ilang mga pagpamatuod malig-on usab.

Unsaon sa Pag-interbyu og mga Sakop sa Pamilya

Alang sa kalihokan sa ward o branch, ikaw ug ang ubang kabatan-onan mahimong mag-interbyu og mas magulang nga mga sakop sa pamilya. Paghunahuna og usa o duha ka pangutana nga inyong gusto nga ipangutana sa inyong mga ginikanan o mga apohan o laing mga paryente. Dayon lingkod uban nila, pangutan-a sila mahitungod sa ilang kinabuhi, ug kuhai og film o irekord sa inyong telepono. Ko mahuman na mo, mahimo ninyo i-upload kini ngadto sa FamilySearch.org.

Ang Akong Tumong: Magdala og 10 mga Family Name ngadto sa Templo

Ni Rajane S., Jamaica

Kanunay akong nadani sa genealogy work, mao nga sa dihang ang among Kapangulohan sa Area mihatag sa kabatan-onan og tumong sa pagkolekta og 10 ka pangalan sa katigulangan aron maghimo og mga bunyag ug mga kumpirmasyon alang nila didto sa templo, nalipay kaayo ko.

Gisugdan nako ang akong pagpangita nga walay tabang, apan wala koy nahimo. Duna koy tulo ka pangalan nga walay impormasyon, ug nianang puntuha gibati nako nga walay mahimo sa espirituhanon ug sa pisikal nga paagi. Nakahukom ko nga mangayo og tabang sa akong inahan. Misugyot siya nga akong tawgan ang iyang inahan. Sa dihang akong gitawgan ang akong lola, nalipay kaayo siyang motabang nako. Gihatagan gani ko niya og pagtugot nga maoy mo-proxy alang sa mga pangalan nga among gihisgutan. Nalipay kaayo ko ug mapasalamaton.

Ang biyahe ngadto sa templo hapit na, ug wala pa koy pangalan gikan sa habig sa akong amahan. Pipila ka oras sa dili pa ko mobiya sa balay, nadasig ko sa pag-adto sa sementeryo ug mohangyo sa akong papa sa pagtawag sa iyang tiya nga mouban. Miadto mi sa sementeryo, ug samtang nagtan-aw ko sa akong papa ug tiya nga naglakaw sa sementeryo, nadasig ko sa pag-adto sa nitso sa pipila sa akong katigulangan. Gibati nako ang ilang pagkaandam nga mahimong kabahin sa ebanghelyo. Uban sa tabang sa Espiritu Santo ug gikan sa akong mga sakop sa pamilya, nakab-ot nako ang akong target. Duna na koy 16 ka pangalan sa katigulangan nga temple-ready na!

Sa dihang miadto ko sa templo, mabati nako ang kadasig ug kalipay sa akong katigulangan kinsa andam na ug naghulat. Atol sa mga bunyag ug kumpirmasyon, mabati nako ang ilang mga kalag nga napuno sa kalipay ug kalinaw. Gibati nako ang katalagsaon, ug ang gusto lang nakong buhaton mao ang pagpasalamat kanila sa paghatag nako og oportunidad nga nahimong kabahin sa butang nga espesyal kaayo.

Unsaon sa Pagpangita sa Inyong mga Family Name alang sa Templo

Sulayi ang Descendancy view sa FamilySearch.org sa pagtabang ninyo sa pagpangita sa inyong katigulangan kinsa nagkinahanglan nga mahuman ang ilang buhat sa templo. Dayon buhata ang youth temple challenge: tan-awa sa pahina 54 niini nga isyu. ■

1 Mga Taga-Corinto 10:13

Si Apostol Pablo mitudlo kon unsaon nato nga maantus ang tintasyon.

TINTASYON

“Ang kaaway . . . nakahibalo kon asa, kanus-a, ug unsaon sa pagtintal kanato. Kon kita nagmasulundon sa mga pag-
aghat sa Espiritu Santo, makat-on kita sa pag-ila sa mga pagdani sa kaaway. . . .

“Ang atong kalampusan wala gayud gisukod kon unsa ka lig-on tintalon apan kon sa unsa kita kaminud-anon nga motubag. Kinahanglan kita nga mangayo og panabang sa atong Langitnong Amahan ug magtinguha og kusog pinaagi sa Pag-ula sa Iyang Anak, nga si Jesukristo.”

Si Elder Robert D. Hales sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, Abril 2009 kinatibuk-ang komperensya.

ANG DIOS MATINUD-ANON

Matinud-anon—kasaligan, maunungon. Makasalig kita sa mga saad sa Dios nga Siya motabang nato nga maantus ug makalingkawas sa tintasyon.

USA KA PAAGI SA PAGLINGKAWAS

Adunay kanunay nga kalingkawasan—lain nga kapilian, dapit nga kaadtoan, butang nga buhaton. Kon pakyas ang tanan, sunda ang ehemplo ni Joseph sa Ehipto ug dagan lang palayo (tan-awa sa Genesis 39:7–12).

Mubo nga sulat sa editor: Kini nga pahina wala himoa nga kinatibuk-ang pagpasabut sa pinili nga mga bersikulo sa kasulatan, kini usa lamang ka punto sa pagsugod sa imong kaugalingon nga pagtuon.

LABAW PA NIANANG IMONG MAANTUS

Kinahanglan maningkamot kita nga molikay sa tintasyon. Usahay atong lisudlisuron ang atong kaugalingon pinaagi sa dili pagsalikway sa tintasyon sa higayon nga moabut kini. Sumala sa gitudlo ni Elder Neal A. Maxwell (1926–2004) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Syempre si Jesus nakamatngon sa hilabihan nga mga tintasyon nga miabut kaniya, apan wala Niya kini hunahuna. Gani, Iyaha dayon kining gisalikway. Kon atong abiabihon ang mga tintasyon, moabiabi dayon kini nato!” (Kinatibuk-ang komperensya sa Abr. 1987)

13 Walay nakaabut nga bisan unsang pagpanulay nga dili maantus sa tawo: apan ang Dios kasaligan, dili niya itugot kamo nga pagapanulayon sa labaw sa inyong kaarangan, apan uban sa pagpanulay siya magatagana usab ug lutsanan sa paglikay, aron kamo makahimo sa pag-antus niini.

KOMON SA TAWO

Mahimong managlahi ang atong mga tintasyon, apan kitang tanan gitintal. Ang tintasyon gikinahanglan, kay “kinahanglan gayud nga ang yawa motintal sa mga katawhan, o sila dili mahimo nga molihok alang sa ilang mga kaugalingon” (D&P 29:39).

MAKAHIMO SA PAG-ANTUS NIINI

Ang mga kasulatan naghatag kanato og mga yawe sa pagtabang kanato sa atong mga responsibilidad sa paglikay sa mga tintasyon aron makalahutay kita niini:

- Pagbantay ug pag-ampo sa kanunay (tan-awa sa Mateo 26:41; Alma 13:28; 31:10; 34:39; 3 Nephi 18:18; D&P 31:12).
- Salig ni Jesukristo (tan-awa sa Alma 37:33), tungod kay “kay maingon nga siya gayud naka-antus man sa diha nga gitintal siya, nan, makahimo siya sa pagtabang kanila nga mga ginatintal” (Mga Hebreohanon 2:18; tan-awa usab sa Alma 7:11).
- “Magpaubos sa inyong mga kaugalingon” (Alma 13:28) ug “pagbantay sa garbo” (D&P 23:1).
- “Mopatalinghug sa pulong sa Dios, ug . . . hugot nga mogunit niini” (1 Nephi 15:24).

**Ni Elder
Jeffrey R. Holland**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

UNSAON SA PAG-USAB

Kon ikaw nakasala ug miang-kon sa kabug-at sa imong mga kasaypanan, ang imong labing mahinungdanon nga hagit mao ang pagtuo nga ikaw mahimong mag-usab, nga usa ka lahi nga ikaw. Ang dili pagtuo niana klaro nga kana usa ka Yawan-on nga himan gihimo sa pagpahiubos ug paglupig nimo. *Ang Paghinulsol* dili dautan nga pulong. Mao kini, human sa *hugot nga pagtuo*, ang labing makapadasig nga pulong diha sa bokabularyo sa Kristiyano. **Mahimo ka nga mag-usab!** Mahimo nimo ang bisan unsa nga gusto nimong himoon sa katarung.

Kon adunay usa ka pagbangutan nga dili nako maagwanta, mao ang makalolooy, huyang nga paghilak, “Aw, ingon ana naman gyud ko.” Kon gusto ka nga makig-istorya bahin sa makapawala sa kadasig nga kinaiya, mao kana ang makapaluya kanako. Palihug ayaw ko og iapil sa imong mga istorya mahitungod sa “Ingon ana naman gyud ko” nakadungog nako niana sa daghan kaayong tawo kinsa

gustong makasala ug motawag niini nga psychology. Ug ako mogamit sa pulong *sala* aron pagtabon sa daghan kaayong kinaiya nga makapawala sa kadasig ug makapaduhaduha ug makapawala sa paglaum.

Makausab ka sa bisan unsa nga gusto nimong usbon ug mahimo nimo kana dihadiha dayon. Lain kining yawan-ong bakak nga motuo nga magkinahanglan og daghang katuigan ug kahang-turan ang paghinulsol. Mao gyud ingon kadugay maghinulsol hangtud ikaw moingon “ako mag-usab”—ug mao gayud kini. Siyempre naay mga problema sa pagbuhat ug mga pagpa-hiuli nga himoon. Mahimong maayo nimo nga **nagahinan**—gayud, mas maayo nimong nagahinan—**sa tibu-ok nimong kinabuhi sa pagmatuod sa imong paghinulsol pinaagi sa kapermanente niini.** Apan ang kausaban, paglambo, pagbag-o, paghinulsol moabut kanin-yo diha-diha sama ni Alma ug sa mga anak nga lalaki ni Mosiah.

Ayaw saypa sa pagsabut. **Ang paghinulsol dili sayon o walay sakit o haruhay.** Mahimo nga kini usa ka mapait nga kopa gikan sa impyerno. Apan si Satanas lamang ang hinungdan nga ikaw maghunahuna sa usa ka mahinungdanon ug gikinahanglan nga pag-angkon sa sala walay lami kay sa magpabilin sa sala. Siya lang ang moingon, “Dili naka mausab. Dili ka mahimong mag-usab. Dugay kaayo ug lisud kaayo kining pag-usab. Undang na. Sugot na. Ayaw paghinulsol. Ingon na man gyud ka niana.” Kana, mga higala, usa ka bakak naggikan sa ka walay paglaum. Ayaw padala niana. ■

Gikan sa usa ka debosyonal nga pakigpulong nga gihatag didto sa Brigham Young University niadtong Marso 18, 1980.

ANG IKAPULO UG ANG WALA DAMHA NGA PANALANGIN

Na-miyembro ko sa Simbahan usa pa lang ka bulan dihang mihatag ko sa una nakong hingpit nga ikapulo. Ako ra ang namiyembro sa akong pamilya, ug ang ikapulo lisud nga sabton sa akong pamilya.

Dili ganahan ang akong mama nga mobayad ko og ikapulo ug gusto hinoon siya nga adto ra nako ihatag niya ang kwarta.

Usa ka adlaw sa wa pa ko motrabaho, namatikdan nako nga walay pagkaon sulod sa refrigerator ug kinahanglan kong mopalit og pagkaon. Wala na koy kwarta, mao nga mihangyo ko ni mama nga pahulamoon ko og kwarta para paniudto. Mibalibad siya og miingon nga maong wala koy kwarta tungod kay gibayad nako sa ikapulo.

Milakaw ko aron kuhaon ang akong Basahon ni Mormon ug giingan siya nga kini nga basahon mohatag og sustansya nako sa tibuok adlaw—espirituhanong sustansya. Giablihan nako kini atubangan sa akong mama ug dunay 100 pesos nga nasup-it sa sulod (igo ipalit og paniudto). Milagro kadto—wala ko magbutang adto nga kwarta sa akong mga kasulatan. Nakakat-on ko og talagsaong leksyon: bisan og ang mga hagit ug tintasyon anaa bisan asa, kanunay mapanalanginan ko kon mobayad ko sa hingpit nga ikapulo ug motuman sa mga sugo. ■

Montserrat L., Federal District, Mexico

PANAHOON PARA SA TEMPLO

Dihang nag-12 anyos na ko, akong nadawat ang una nakong temple recommend. Dili gyud nako makalimtan kadtong unang kasinatian sa templo. Ang kalinaw nga akong gibati lahi gyud kaayo. Bisan og ang akong balay sa habagatang Taiwan upat ka oras ang gilay-on gikan sa templo, mihukom ko nga moadto kausa sa usa ka bulan sa among stake temple day. Miadto ko bisan walay makakuyog nako.

Wala madugay gisugdan nako sa pag-imbatar ang akong mga higala sa Simbahan nga mokuyog nako. Bisan og sa sinugdanan daw dili kaayo sila

interesado, karon kada bulan mangadto na sila. Daghang mga tawo sa ward nagsugod usab sa pag-adto sa templo. Karon bisan og kanunay nga magplano ang among ward nga mag-temple trip, daghan ang moadto—labaw pa sa nakita sa among stake kaniadto.

Sa wala madugay human midesisyon ko nga motambong matag bulan, ang akong pamilya mihukom nga moadto matag bulan. Bisan og duna mi test sa eskwelahan pagkasunod adlaw human sa among temple day, ang akong pamilya ug ako regular gayud nga motambong. Kanunay

kong motambong sa templo kuyog sa akong pamilya sulod na sa pito ka tuig karon. Ang templo balay sa Ginoo, nahibalo kami sa kaimportante sa pag-adto sa templo. ■

Chi-Yun Liu, Tainan, Taiwan

Isumiter ang inyong paborito nga kasulatan o kasinatian nga makapalig-on sa pagtuo diha sa liahona.lds.org o i-email kini sa liahona@ldschurch.org. Ilakip ang ngalan sa inyong ward ug stake ug ang pagtugot sa inyong ginikanan nga kini imantala.

“Unsaon nako paggahin og panahon alang sa mga kalihokan sa Simbahan, family home evening, ug personal nga pagtuon sa kasulatan kon ang homework mokuha man og dako kaayong panahon?”

Hunahuna ang walay lain kaonon kon dili ice cream ra kada adlaw. Nindot kaayong paminawon—hangtod ang inyong lawas dili na maayo ang bation. Apan mahimsog ka pinaagi sa pagkaon lang og broccoli? Dili, ang maayong panglawas nagkinahanglan og balanse nga mga pagkaon.

Karon hunahuna ang bahin sa daghang mga kalihokan sa atong mga kinabuhi. Ang atong espirituhanon, mga pakigrelasyon, ug edukasyon *tanan* mahinungdanon sa atong paglambo. Busa unsaon ninyo pag-una ang importanting mga butang?

Tan-awa unsa ang labing importante diha nimo karon ug pag-ampo aron makahibalo unsa ang tutokan. Si Elder M. Russell Ballard sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles miawhag, “Unaha sa inyong paghunahuna ang gihimo ninyong sagradong mga pakigsaad uban sa Ginoo samtang magsulat kamo sa inadlaw ninyong mga iskedyul.”¹ Ang tanang butang mahimo ra kon inyong unahon ang Ginoo.

Hinumdumi nga “Ang ubang mga butang mas maayo, ug ang uban pinakamaayo.”² Tinguhaa ang Espiritu Santo sa pagtabang ninyo nga makadesider unsa ang labing maayo. Makahupay kamo sa naghilak nga igsoon sa dili pa maghimo sa homework, apan ang pag-adto sa Mutual mahimong unahon sa dili pa motan-aw og sine uban sa mga higala. Mahimo usab ninyong ilhon ang mga babag sa inyong kinabuhi. Unsa kaha ang paggahin og panahon sa mga kasulatan sa *dili pa* ang inyong mga higala sa Facebook?

Labaw sa tanan, ayaw kalimot sa pagsalig sa Ginoo alang sa kusog aron nga kamo “makalakaw, ug dili mangaluya” (tan-awa sa Isaias 40:31).

MUBO NGA MGA SULAT

1. M. Russell Ballard, “Keeping Life’s Demands in Balance,” *Ensign* Mayo 1987, 14.
2. Dallin H. Oaks, “Maayo, Mas Maayo, Labing Maayo,” *Liahona*, Nob. 2007, 105.

Buhata Lang Kini

Kon moingon lang ka nga, “Ah, buhaton lang ni nako kon moabut ang panahon,” si Satanas motintal nimo aron dili gyud nimo kini mabuhat. Pagtagana og oras sa pagbuhat niining mga kalihokan nga makapabayaw sa espirituwalidad, bisan kon kini nagpasabot nga ang pagbalibad sa laing mga kalihokan

Allison R., edad 20, Utah, USA

Paggahin og Panahon alang sa mga Butang Nga Mahinungdanon

Kon dili kita makagahin og panahon alang sa ebanghelyo, nagpasabot kini nga daghan kaayo kita og gibuhat ug kinahanglan kuhaan nato og gamay. Kinahanglan kita nga magplano og mga kalihokan kalabut sa ebanghelyo ug sa atong mga katungdanan. Niining paagiha aduna kitay panahon alang sa ebanghelyo ug sa mga butang nga tinuod nga mahinungdanon.

Noah H., edad 13, Arizona, USA

Tun-i Una ang mga Kasulatan

Magtuon ko sa kasulatan sa dili pa magbuhat sa homework.

Kon magtuon kamo sa kasulatan sa dili pa ang inyong mga katungdanan sa eskwelahan, mas abtik kamo, ug makahinumdom kamo og mas daghang impormasyon. Sa sinemana nga mga kalihokan, kinahanglan lang ninyo kanang planohon sa unang simana—dayon ipangsalot ang uban niini.

Elder Clark, edad 20, Chile Concepción South Mission

Planoha ang Inyong Panahon

Dili gyud sayon ang pagplano sa akong oras isip usa ka estudyante. Apan naghimo ko og tagal sa

pagplano sa akong sinemana nga mga kalihokan, nga naglakip sa mga klase, debosyonal sa buntag uban ang akong mga roommate, personal nga pagtuon sa kasulatan, klase sa institute, ug sa uban. Ako usab kining gihan-ay sumala sa kaimportante. Ang pagplano sa akong kalihokan nakatabang nako nga mabuntog ang paglangay-langay.

Daniel A., edad 19, Edo, Nigeria

Hinumdumi ang Mahangtulong mga Butang

Maningkamot ko sa paghinumdom sa mga pulong sa akong

mama: kita kinahanglan mohatag og prayoridad sa mga mahangtulong mga butang, nga molungtud sa kahangturan (dili sama sa temporal nga mga butang, nga molungtud lang og kadiyot). Akong nakat-unan nga kon mohatag og prayoridad ngadto sa Dios, ang tanang butang mahan-ay ra kon asa kini angay. Sigurado ko nga kon mobuhat kita sa buhat sa Dios, ang Dios mopanalangin kanato sa atong mga buhat.

Vaishali K., edad 18, Andhra Pradesh, India

Paghimo og usa ka Iskedyul

Sa imong pagbangon, mahimo nimong basahon ang imong mga kasulatan, bisan kon

pipila lang kini ka mga bersikulo. Kana nagpasabut sa pagbangon og sayo lima ka minutos aron sa pagbasa sa imong mga kasulatan. Alang sa pagtuon sa pamilya, paggahin og panahon uban sa imong pamilya nga kamong tanan makapamahulay gikan sa inyong mga gibuhay ug dungan nga magtuon. Alang sa mga kalihokan sa kabatan-onan, ang panahon na-set

na, mao nga lakaw og pagkig-uban sa mga batan-on sa inyong ward.

Elena F., edad 15, Idaho, USA

Maalamon sa Pagtrabaho

Kon mauhi na ko sa balay gikan sa eskwelahan, buhaton nako ang akong mga homework assignment aron nga dili ko mauhi ug aron aduna pa koy dugang panahon alang sa mga kalihokan sa Simbahan. Usa ka butang nga makatabang usab mao nga kon ang akong inahan mag-iskedyul para sa matag butang nga akong buhaton kada adlaw. Mas sayon ang pag-apil sa mga kalihokan, pagbuhat sa homework, ug pagbasa sa mga kasulatan.

Rachel O., edad 13, São Paulo, Brazil

Unaha ang Ginoo

Ang pagkat-on sa pagtakda sa mga prayoridad makatabang kanato nga makahigayon sa tanang butang

nga gikinahanglan natong buhaton, ilabi na sa mga butang sa Ginoo. Usa sa nag-una nako nga mga prayoridad mao ang pagtambong sa seminary kada adlaw. Kon makatambong ko sa seminary sa buntag ug unya moeskwela, ang adlaw ingon og sobra pa sa 24 oras. Mas sayon ang mga buluhaton sa eskwelahan, ug ang personal

ANG TINUB-DAN SA KALIG-ON

“Ang kalig-on dili moabut gikan sa dinali-dali nga kali-

hokan apan gikan sa pinahimutang nga lig-ong pundasyon sa kama-tuoran ug kahayag. Moabut kini gikan sa pagpahimutang sa atong pagtagad ug mga paningkamot sa mga sukaranan sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo. Moabut kini gikan sa paghatag og pagtagad sa balaanong mga butang nga labing mahinungdanon.

Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Kabahin sa mga Butang nga Labing Mahinungdanon,” *Liahona*, Nob. 2010, 22.

nga pagbasa sa mga kasulatan ug isip pamilya nahimong makalipay. Ang paghinumdom nga unahan ang Ginoo sa atong mga kinabuhi makatabang nato nga makita ang tanang butang uban sa bag-ong panlantaw ug makatabang nato sa paghan-ay sa mga prayoridad ug pagkab-ot sa atong mga tumong.

Bianca S., edad 19, Paysandú, Uruguay

UMAABUT NGA PANGUTANA

“Unsaon nako sa paghangyo ang akong mga higala nga dili magsulti og dili mabination o dili tukma bahin sa uban?”

Isumiter ang imong tubag ug, kon ganahan, apili og klaro kaayo nga litrato hangtud Marso 15, 2017, sa liahona.lds.org (i-klik ang “Submit an Article”) o pinaagi sa email ngadto sa liahona@ldschurch.org.

Palihug ilakip ang mosunod nga impormasyon: (1) kompleto nga pangalan, (2) petsa sa pagkatawo, (3) ward o branch, (4) stake o district, (5) imong sinulat nga pagtugot, ug, kon ikaw ubos sa 18 anyos, ang sinulat nga pagtugot sa imong ginikanan (ang email mahimong dawaton) aron sa pagmantala sa imong tubag ug litrato.

Ang mga tubag tingali i-edit alang sa gitason o sa pagkakarlaro.

SA DIHANG ANG PLANO **NAHIMONG TINUOD**

Sa kalit ang plano sa kaluwasan nahimong mas labaw pa sa usa ka flow chart—nahimo kining tinubdan sa akong paglaum ug kahupayan.

Ni Alissa Holm

“sulat ang inyong tanang mga talento, ug pagpili og usa nga inyong isulti namo,” giingnan ni Sister Jensen ang klase sa Laurel. Mapasigarbuhon akong mipasabut nga ang volleyball mao ang akong labing maayong talento ug nga ang among sunod nga dula—mao ang akong katapusan nga tuig sa volleyball—mao na unya ang labing maayo.

“Ang mga talento moabut sa daghang mga paagi. Ang uban espirituhanong mga gasa,” tudlo ni Sister Jensen. “Sa akong pagtuo ang Langitnong Amahan mipanalangin nako nga mohigugma sa tanan nga anaa sa akong palibut.”

Midan-ag diha kang Sister Jensen ang gugma bisan asa siya moadto ug mipakigbahin sa iyang pagpamatuod sa kada adlaw nga panag-istoryahanay. Ang iyang gugma tinuod, mabination, ug sama kang Kristo. Labaw pa siya sa lider sa Young Women ngari nako—ingon og siya sama sa ikaduhang inahan, usa ka igsoon, o labing suod nga higala panahon sa akong pagka-high school. Magkuyog mi sa mga konsyerto, magkuyog sa pag-shopping, ug maghimo mi og strawberry jam. Gidad-an ko niya og homemade pudding sa dihang giibtan ko sa akong wisdom teeth, ug ganahan siyang mobisita nako sa snow-cone shack diin ako nagtrabaho. Nagtrabaho siya sa akong eskwelahan, maong mitan-aw usab siya sa akong mga dula sa volleyball.

Paglabay sa pipila ka bulan, sa hapit na mahuman ang bakasyon sa summer, nahigmata ko mga alas 3:00 sa buntag tungod sa pagbagting sa telepono. Gitubag ni mama ug dayon misulod siya sa akong kwarto. “Ang mga Jensens nakasugat og aksidente sa sakyanan sa ilang pagpauli gikan sa ilang family reunion,” miingon siya. “Natulimbang ang sakyanan diha sa dalan ug si Sister Jensen namatay.”

Nahugno ang akong kasingkasing. “Dili kini tinuod,” sa akong hunahuna. Mi-text pa gani siya kaganihang sayo. Nganong nawala na siya karon?”

Nakugang ko, naglibog, ug naguol sa samang higayon. Paglabay sa pipila ka minuto, nakahilak ko, ug gigakos ko sa akong mama samtang naghilak ko. Lisud na nga makatulong, mao nga naghigda ko nga naghunahuna ug naghilak sa nahibilin sa kagabhion.

Sa umaabut nga mga semana, naguol kaayo ko nga wala sukad nako batia kaniadto. Ang volleyball dili na prayoridad, ug wala na ko ganahi sa pagsugod sa ting-eskwela. Ang tanan nga nindot kaayo kaniadto karon nalubong sa kasubo. “Hingpit nakong gibati ang pagbangutan,” gisulat nako sa akong journal usa ka gabii niana. “Dili ko makahunong sa paghilak ug kanunay kong kapoy.”

Sa gabii sa dili pa ang unang klase sa ting-eskwela, naghigda ko nga naghilak ug naghunahuna sa kamatayon ni Sister Jensen. Nasakit ko tungod sa kasubo, ug nakaamgo ko nga nagkinahanglan ko og tabang sa pagbuntog sa kasakit. Kinahanglan kong mag-ampo.

“Palihug tabangi ko nga makasabut ngano nga namatay siya ug unsaon nako nga makadawat niini,” nag-ampo ko.

Hilom akong nagluhod, naghunahuna kon motubag ba Siya. Paglabay sa pipila ka minuto, ang akong hunahuna nagsugod sa paghimo og koneksyon tali sa tanan nga nahitabo. Gibati og kainit ang akong kasingkasing ug ang akong hunahuna gibayaw. Nakaamgo ko nga kini nga mga hunahuna dili akoo; ang Espiritu nagtudlo nako.

Ang plano sa kaluwasan—ang flow chart nga gitudlo kanako sukad pa sa Primary—ang *tinuod*. Si Sister Jensen natawo, nakasinati siya og kalipay, milahutay siya sa mga pagsulay, iyang gipakigbahin ang iyang gugma, ug karon atua na sa kalibutan sa espiritu. Buhi pa giha-pon ang iyang espiritu, ug ako *makakita* kaniya pag-usab. Nakaamgo ko nga kini nga plano, ang plano sa *kalipay*, gihimo aron sa pagtabang nato nga makabalik ngadto sa atong Langitnong Amahan, ngadto sa atong mga pamilya, ug sa atong mga higala. Nianang mga gutloa, gusto nako labaw sa bisan unsa nga magpuyo nga matarung aron makita nako siya pag-usab.

Niadtong unang pipila ka mga semana sa eskwelahan, akong gi-focus ang pagpaningkamot sa pagpalambo sa talento ni Sister Jensen sa paghigugma sa tanan. Samtang naningkamot ko sa paghigugma sa ubang mga tawo, ang kasakit nagsugod sa pagkawala ug mas mibati ko nga malipayon. Nakat-unan nako nga kita makapakita sa atong gugma alang sa uban sa daghang mga paagi—pinaagi sa pagpaminaw nila, pinaagi sa pagpahiyom nila, pinaagi sa pagbangka nila, o pinaagi sa pagkomplimento nila. Gagmay ra kining mga butanga nga gibuhat ni Sister Jensen alang nako, mao nga ang labing maayong paagi sa paghinumdom sa iyang handumanan mao ang pagsabwag sa iyang matang sa gugma.

Bisan og namatay na si Sister Jensen, bation nako kanunay ang iyang gugma. Samtang maningkamot ko matag adlaw sa pagpakita og gamay nga gugma alang sa ubang mga tawo, nagpuyo ko sa matang sa kinabuhi nga iyang gipuy-an—ug nagpaduol og usa ka lakang nga makakita kaniya pag-usab. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

Ako? Madaugdaugon ba Ko?

Ni Merillee Booren

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

*“Magmapuanguron kamo ang usa ngadto sa usa”
(Mga Taga-Efeso 4:32).*

Maaayo kini nga adlaw sa eskwelahan. Si Jeff nakigdula nga murag mga dragon pagka-recess uban sa iyang suod nga higala, nga si Ben. Human sa duha ka tuig sa iyang bag-o nga eskwelahan, si Jeff nalipay na gyud nga naa nay suod nga higala. Si Ben ganahan sa samang mga butang nga ganahan sab ni Jeff, ug daghan kaayo sila og maistoryahan.

Pag-uli ni Jeff, nakit-an niya si Mama nga naghulat kaniya. Daw dili siya malipayon. Ang iyang pahiyum nawala. “Jeff,” miingon si Mama, “nakadawat ko og tawag gikan sa prinsipal karon. Miingon siya madaugda-og kuno ka og gamayng bata nga lalaki sa inyong klase.”

“Wala oy!” Miingon si Jeff. Nasayud siya nga ang madaugdaugon sayop. Ang madaugdaugon makapaguol ug makapahadlok sa mga tawo. Wala pa gayud kana mabuhat ni Jeff.

“Sigurado ka?” Si Mama nangutana. Gihatagan niya og lugar si Jeff sa sofa. “Ang prinsipal miingon nga ikaw ug si Ben misulti kang Sam sa pagbiya, kay wala siyay labot sa inyong club, ug nga dili siya makaapil gawas og molayat siya gikan sa ibabaw sa slide.”

Miduko si Jeff. Nanghangyo si Sam nga makigdula kanila hapit kada adlaw. Apan si Ben mao ang iyang suod nga higala, ug ganahan silang magdula nga sila ra. Wala kana nagpasabut nga siya madaugdaugon, dili ba?

“Sayop ba kon kami lang ni Ben ang magdula?” Nangutana si Jeff. Daw dili usab makiangayon nga adunay motawag kaniya nga madaugdaugon tungod kay nakigdula lang sa iyang suod nga higala.

“Kamong duha mahimong magkauban pa gihapon og dugay-dugay. Apan kon naa si Sam, usa ka sayop nga ipabati kaniya nga walay apil ug nag-inusara. Ang prinsipal miingon nga imong gibugalbugalan si Sam tungod kay wala siya molayat gikan sa ibabaw sa slide.”

“Wala oi!” Miingon si Jeff. Apan si Ben mibugalbugal. Ug mikatawa siya.

“Nakahinumdom ka unsa imong gibati niadtong una tang mibalhin?” Si Mama nangutana.

Mitando si Jeff. Laay kaayo kadto sa eskwelahan. Nag-ampo siya og maayo aron makakita og maayo nga higala.

“Unsay imong gusto nga buhaton sa mga tawo?” Si Mama nangutana.

“Nangandoy ko nga ila kong imbitaron nga magdula inig ka recess. O makigdungan kanila sa paniudto.”

“Dili ba nindot kaayo nga aduna ka nay buotan nga higala karon?” Miingon si Mama. “Mahimo ka nga motabang niadtong nag-inusara, sama nimo kaniadto. Hatagan ko ikaw og usa ka hagit. Ugma gusto ko makakita ka og tulo ka butang nga nindot bahin ni Sam. Dayon sultii ko human sa klase.”

“Makahimo tingali ko niana,” miingon si Jeff, mitutok sa iyang mga sapatos. Dili gayud niya tuyo ang mamahimong madaugdaugon. Gusto niya nga mahimong mabination sama kang Jesus. Ugma gusto niyang ingnon si Sam nga nagbasul siya. Ug ingnon niya si Ben nga gusto niyang paapilon og dula uban nila si Sam.

“Oy,” miingon si Mama. Gikaptan niya ang suwang ni Jeff pataas. “Buotan ka, mabination nga bata. Swerte si Sam nga makaamigo kanimo. Ug tag-ana unsa? Mahibaloan nimo nga lagmit swerte sab ka nga makaamigo ni Sam.”

Mipahiyum og gamay si Jeff. Si Ben pa gihapon ang iyang suod nga higala. Dili siguro lain nga adunay laing higala. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

HAGIT SA PAGKAMABINATION

- Pangita og tulo ka makapaikag nga mga butang bahin sa usa ka tawo nga wala kaayo nimo mailhi.
- Paghunahuna unsa ang buhaton ni Jesus. Pag-hum og usa ka awit sa Primary sama sa “If the Savior Stood Beside Me.”
- Dili kinahanglan nga ikaw ang pinakamaayong higala sa tanan, apan makapili ka nga mahimong mabination. Pagbuhat og butang nga nindot para sa usa ka tawo nga dili kaayo nimo suod.

Pagpakigbahin og Gugma sa mga Higala

Ni Devan Jensen, Utah, USA

Hi!

Akong ngalan mao si Rentalyn.

Nagpuyo ko sa isla sa Weno sa Pacific Ocean. Kini usa sa daghang mga isla sa Chuuk Lagoon. Akong ipakita ang akong gugma sa akong mga higala pinaagi sa pagsayaw uban nila, pagkanta uban nila, ug pagdapit kanila sa simbahan.

MGA AWIT SA GUGMA

Ang akong mga higala ug ako ganahan manganta og dungan. Ang akong paborito nga mga kanta mao ang "Pagkamabination Nagagikan Kanako," "Ako Anak sa Dios," ug "Gusto Ko nga Makita ang Templo." Nahigugma ko sa akong pamilya, ug gusto kong moadto sa templo aron mabugkos uban nila.

PAGDAPIT SA AKONG MGA HIGALA

Akong gidapit ang akong mga higala nga sila si Demina ug Sina ngadto sa simbahan, ug usahay mouban sila nako. Maayo unta mabunyagan unya sila.

MGA BUTANG NI RENTALYN SA PAGPAKITA OG GUGMA

- Dapita ang mga higala ngadto sa simbahan.
- Paglingaw sa pagkanta ug pagsayaw og dungan.
- Pabilin nga suod sa imong pamilya.
- Pakighigala sa mga misyonaryo.

USA KA SAYAW KABAHIN SA MGA HIGALA

Ang akong mga higala ug ako nagkat-on og ballet gikan ni Sister Hardy, usa sa mga misyonaryo. Nagpraktis mi og ballet bahin sa usa ka bata nga ginganlan og Lily kinsa nasaag sa usa ka isla ug nagkinahanglan sa iyang mga higala aron matudloan sa agianan.

PAGBISITA SA AKONG MGA IG-AGAW

Mahal nako ang akong mga ig-agaw! Magbarko ko sa pagbisita kanila sa isla sa Romanum. Ang akong tiyo ug mga ig-agaw motimon sa barko. Motimon usab sila sa mga misyonaryo sa mga isla.

TABANGI OG PUNO SA GUGMA ANG KALIBUTAN!

Unsaon ninyo sa pagsunod ni Jesus pinaagi sa pagpakita og gugma? Ipadala kanamo ang inyong kasinatian ug litrato, uban sa pagtugot sa inyong ginikanan. Ipadala kini sa liahona.lds.org (i-klik ang "Submit an Article") o i-email sa liahona@ldschurch.org.

Master sa Multiplication

*Ang test nagsingabut.
Apan si Luca adunay
plano.*

Ni Jessica Larsen

Gibase sa tinuod nga istorya

“Ginoo higugma mao gyud ang buhata”

(Songbook sa mga Bata, 14).

Siyam piloon og kapito ang tubag 63. Unom piloon
Sog kawalo ang tubag . . . 42? Dili, dili na eksakto!

Si Luca naglagot nga mipapas sa iyang tubag.

“Oras na!” Misulti ang magtutudlo ni Luca. “Ipasa
na ninyo inyong mga test paper.”

“Oh dili!” Naghunahuna si Luca. “Apan wala pa
gani ko mahuman!”

Nanghupaw si Luca samtang
iyang gihatag ang iyang pasulit. Kinahanglang
makakuha siya og 90 porsyento sa iyang inorasan
nga test aron makapasar sa iyang multiplication
tables ug mahimong Master sa Multiplication sa
klase, apan wala lang gayud siya kahibalo unsaon
niya pagbuhat niini!

“Kausa gusto kong magkat-on unsaon sa pagbuhat sa mga monkey bar, apan nahulog ko. Mao nga misulay kog balik, apan nahulog gihapon ko. Igo lang ko makaabut sa ikatulo nga bar. Nag-ampo ko sa Langitnong Amahan nga tabangan ako nga mahimong isug. Human sa akong pag-ampo ako mibati og kaandam sa pagsulay og balik. Niining higayona nahimo nako hangtud sa ikaupat nga bar! Dayon sa ikalima! Mas maayo na ko! Nasayud ko nga ang Langitnong Amahan motabang kanako nga mahimong isug aron mosulay pa gihapon aron mas momaayo pa ko.”

Lily S., edad 7, Arkansas, USA

Nianang gabhiona atol sa family scripture study, si Papa mibasa gikan sa Doktrina ug mga Pakigsaad: “Busa, kon ikaw mangayo kanako ikaw makadawat; kon ikaw motuktok kini pagaablihan nganha kanimo” (D&P 6:5).

Nakahunahuna si Luca. Mao kana ang tubag!

Pag-ampo!

Si Luca misugod sa pag-ampo matag adlaw aron mamaayo siya sa iyang inorasan nga test sa multiplication. Kini mahimo ra. Kinahanglan *kini* mahimo gyud. Siya sa katapusan mamahimong usa ka Master sa Multiplication!

Pagka Martes, si Luca miuli gikan sa eskwelahan ug mikuha sa iyang basketball.

“Nagkinahanglan ka ba og tabang sa pagtuon?” Si Mama nangutana.

“Wala! Mahimo ra kini nako!”

Miingon si Luca samtang midagan siya gawas sa pultahan. Mituo gayud siya og maayo sa pag-ampo nga wala gyud gani niya kuhaa ang iyang mga flash card aron magpraktis sa iyang math.

Pagka Biyernes, si Luca nasayud nga siya makapasar sa test. Apan sa dihang milingkod siya aron pagkuha niini, ang mga tubag wala moabut, ug mas migrabe pa siya kaysa una!

Nagduko si Luca nga naglakaw padulong sa balay gikan sa hunungan sa bus. Nag-ampo siya og maayo aron mamahimong usa ka Master sa Multiplication! Nganong wala man tubaga sa Langitnong Amahan ang iyang pag-ampo?

Pag-uli niya, nag shoot shoot siya sa basket hangtud si Papa nauli gikan sa trabaho. Si Papa mibusina samtang milugar.

“Kumusta ang eskwela?” Nangutana si Papa.

“Dili kaayo maayo,” miingon si Luca, nagduko. “Dili ko makapasar sa akong test sa multiplication.”

“Gikasubo ko kana,” miingon si Papa. Iyang gipataas iyang kamot aron pasahan sa bola.

“Makapasar unta ko!” Miingon si Luca. “Miampo ko ug sa tanan. Pa, ingon ka nga ang Langitnong Amahan motubag sa mga pag-ampo. Wala gayud siya motubag nako karong adlaw!”

“Nagpraktis ka ba sa imong mga flash card?”

Nangutana si Papa.

“Wala.”

“Nagtuon ka ba?”

“Wala,” miingon si Luca. “Apan nag-ampo ko sa tibuok semana!”

Si Papa midribol sa bola ug mitan-aw kang Luca. “Hinupon, ang multiplication susama sa basketball. Sa unsang paagi nga namaayo kaayo ka sa basketball?”

“Mipraktis ko,” miingon si Luca.

“Oo, ug kon mag-ampo kita sa Langitnong Amahan aron pagtabang kanimo sa dili pa ang imong dula, wala kita mag-ampo alang Kaniya nga i-magic nga mamahimo kang maayo nga tigduwa og basketball. Unsa man ang atong giampo?”

“Aron mahinumduman nako unsa ang akong gipraktis,” miingon si Luca.

“Husto kana. Mas epektibo ang pag-ampo kon buhaton nato ang atong bahin ug usab mohangyo sa Langitnong Amahan sa pagtabang kanato,” miingon si Papa.

“Mao nga ang akong bahin mao ang pagtuon sa akong mga flash card?”

Nangutana si Luca.

“Mao gayud,” miingon si Papa, mipasa sa bola balik ni Luca.

Si Luca nanghupaw og lawom ug mi-shoot sa bola. Ang bola miuntol lang sa rim. “OK. Dako-dako gyud ning trabahoa. Apan tingali motuon ko og maayo *ug* mohangyo sa Langitnong Amahan sa pagtabang nako.”

“Mao kana!” Miingon si Papa. “Nan, andam ka na ba magtinagsa?”

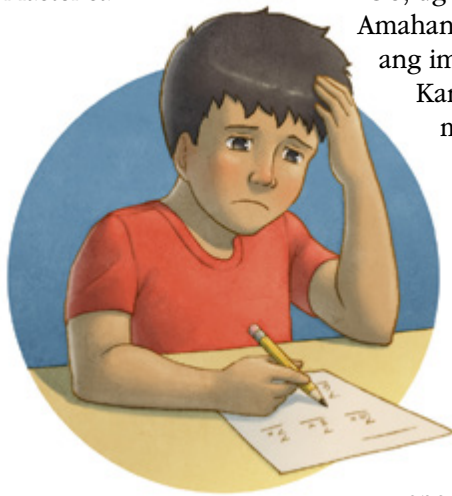
Mipahiyum si Luca ug miilog sa bola gikan kang Papa. “Sige! Basta imo kong tabangan sa pagtuon og dungan.”

“Ayaw kabalaka,” miingon si Papa. “Unom piloon og kawalo ang tubag?”

“Kwarenta y otso!” Mitubag si Luca, nag-itsa pag-usab sa bola. Niining higayona nagtuyok-tuyok sa ring ang bola.

Tali sa pagpraktis ug pag-ampo, mamahimo siyang usa ka Master sa Multiplication. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Texas, USA.

Ni Elder Gary E. Stevenson

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Unsa ang mga yawe sa priesthood?

Ang mga yawe sa priesthood dili mga yawe nga imong mahikap o magunitan sa inyong mga kamot, sama sa mga yawe sa sakyanan. Ang yawe sa priesthood mao ang katungod o pagtugot sa paglihok sa pangalan sa Langitnong Amahan. Ang mga yawe sa priesthood nagtugot sa mga lider sa Simbahan sa pagdumala kon unsaon sa paggamit ang priesthood dinhi sa yuta.

Anaa ni Jesukristo ang tanang mga yawe sa priesthood. Sa dihang ang Simbahan gipahiuli, Siya mihatag sa mga yawe sa priesthood ngadto ni Joseph Smith aron molihok isip Iyang propeta. Ang Unang Kapangulohan ug ang Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles anaa niini nga mga yawe karon.

Ang Unang Kapangulohan ug ang Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles nagdumala kon unsaon sa paggamit ang priesthood sa pagpanalangin sa mga anak sa Langitnong Amahan. Sila mitugyan, o mihatag, sa uban nga mga yawe sa priesthood ngadto sa mga bishop, ug mga presidente sa branch.

Tungod kay ang mga yawe sa priesthood anaa na sa yuta, mahimo na kitang mabun-yagan ug makumpirhan, madawat ang usa ka panalangin sa priesthood kon masakit kita, ug mabugkos sa templo.

Dili Makasulod!

Tugnaw kaayo kadto sa gawas, ug ang bugnaw nga hangin mamahit sa mga aping ug sa mga ilong sa pamilyang Stevenson Human sa makalingaw nga adlaw sa pagski, nanglakaw sila sa snow paingon sa ilang sakyanan. Gusto na nilang makasulod sa sakyanan ug magpainit sa heater.

Apan sa dihang si Elder Stevenson mikuot sa iyang bulsa, ang yawe sa sakyanan wala na! “Asa man ang mga yawe?” hunahuna niya. Ang tanan nag-apura na niya nga ablihan ang sakyanan. Kon wala ang mga yawe, dili sila makasulod! Dili sila makaabli sa pultahan o paandaron ang sakyanan. Dili sila makapaandar sa heater.

Ang unang butang nga gihimo ni Elder Stevenson mao ang paglitok sa pag-ampo. Naghangyo siya sa Langitnong Amahan sa pagtabang nila nga makit-an ang yawe sa sakyanan. Sunod iyang gihunahuna kutob sa iyang mahimo kon diin kaha kini nahulog. Dayon iyang nahinumduman ang pag-ambak sa ski sa sayo pa nianang adlaw, “Tingali tua ra kadto sa snow ang yawe,” sa iyang hunahuna.

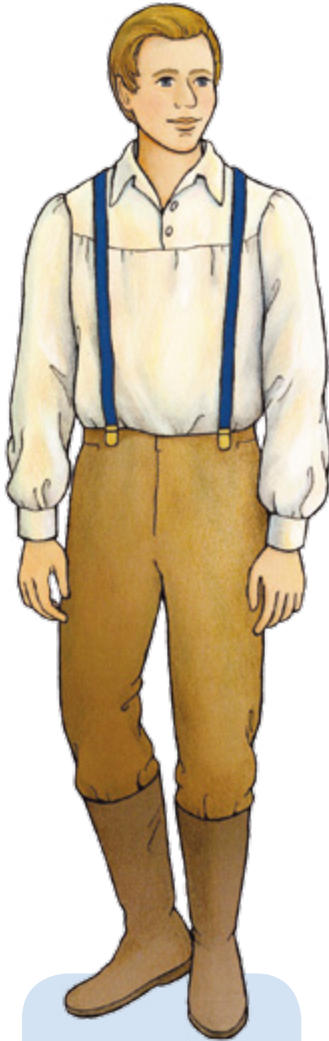
Ang pipila sa pamilya mibalik uban ni Elder Stevenson ngadto sa kinatas-an sa iyang gipadaganan sa ski. Sa pag-abut ngadto sa kinaubsan sa ambakanan sa ski, ang adlaw mosawop na. Nangita sila sa mga yawe samtang nagkangitngit na. Sa ilang kalipay, nakit-an nila ang yawe sa wala pa mongitngit og maayo.

Ang pagpangita ug pagkaplag sa mga yawe sa ilang sakyanan nakapahinumdom nila si Elder Stevenson nga ang Langitnong Amahan dili motugot nga nga magpabilin ta nga magbarug sa katugnaw. Siya mihatag sa mga yawe sa priesthood ug katungod sa mga lider sa Simbahan sa pagtabang kanatong tanan nga luwas nga makauli ngadto Kaniya. ■

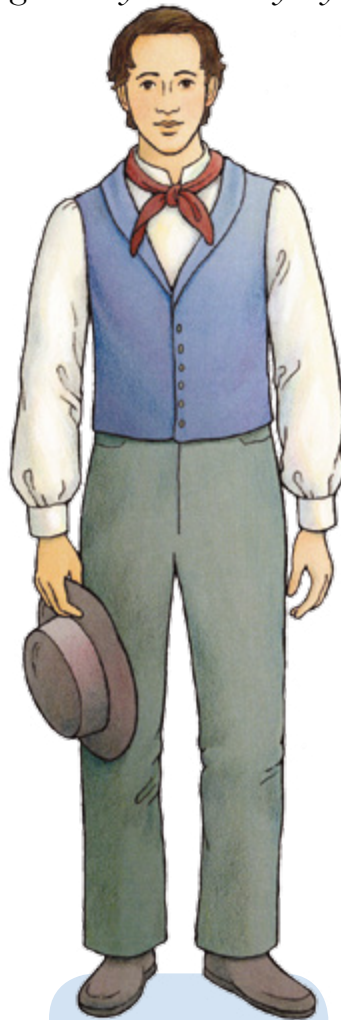

Ang Bunyag ug ang Gipahiuli nga Priesthood

Gamita kining mga hulagway diha sa kasulatan sa pagpakigbahin sa mga istorya sa kasaysayan sa Simbahan!

Joseph Smith

Oliver Cowdery

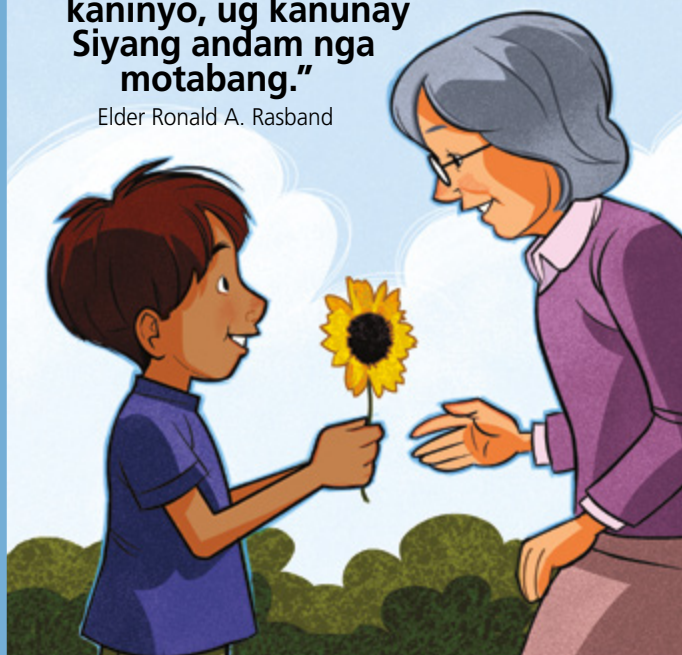
Si Oliver Cowdery mitabang ni Joseph Smith sa paghubad sa Basahon ni Mormon. Samtang si Josep Smith mihubad sa mga kasulatan og kusog, si Oliver misulat sa mga kasulatan. Sa dihang nabasa nila ang mahitungod sa pagpabunyag, nangutana sila sa Dios kon unsaon ang pagbunyag. Agi og tubag sa ilang pag-ampo, si Juan Bautista miabut ug mihatag kanila sa Aaronic nga Priesthood ug mitudlo kanila. Si Joseph mibunyag ni Oliver, ug dayon si Oliver mibunyag ni Joseph. Sa kaulahian, si Pedro, Santiago, ug Juan mihatag ni Joseph ug ni Oliver sa Melchizedek Priesthood.

MGA KARD SA KINUTLO SA KOMPERENSYA

Ania ang pipila sa among paborito nga mga kinutlo gikan sa Oktubre nga kinatibuk-ang komperensya!

"Apan ayaw kalimot, ang Langitnong Amahan nakaila ug naghigugma sa matag usa kaninyo, ug kanunay Siyang andam nga motabang."

Elder Ronald A. Rasband

"Ang tanan mainsakto ra. Ang tanan maayo ra."

Presidente Dieter F. Uchtdorf

"Ang pag-ampo usa ka gasa gikan sa Dios. Dili kinahanglan nga mobati kita nga nawala o nag-inusara."

Sister Carol F. McConkie

"Bugtong opinyon nga importante kanato mao ang unsay hunahuna sa atong Langitnong Amahan kanato."

Elder J. Devn Cornish

Sa Dihang Bata pa si Jesus

Ni Kim Webb Reid

Sa dihang bata pa si Jesus, nagpuyo Siya uban ni Maria, Jose ug sa Iyang mga igsoon. Nakat-unan Niya gikan sa Iyang pamilya ug sa Iyang Langitnong Amahan nga magmaalamon ug magmalig-on.

Matag tuig si Jesus ug ang Iyang pamilya mobiyahe og layo padulong sa Jerusalem. Miadto sila aron sa pagsaulog sa holiday nga gitawag og Pagpalabay.

Usa ka tuig
niana, sa dihang
panahon nga
mamauli, sila si
Maria ug Jose
nagtuo nga si
Jesus mikuyog
sa mga higala.
Human sa
usa ka adlaw,
nakamatikod sila
nga wala Siya.
Diin si Jesus?

Sila si Maria ug Jose dali nga mibalik ngadto sa siyudad sa pagpangita ni Jesus. Nakita nila Siya sa templo. Nagtudlo siya sa mga lalaki mahitungod sa mga kasulatan ug mitubag sa ilang mga pangutana. Ang mga lalaki nasurprisa nga Siya maalamon kaayo.

Miingon si Jesus nga nagpabilin Siya sa templo aron sa pagserbisyo sa Iyang Langitnong Amahan. Makakat-on kita sa mga kasulatan ug makasulti sa uban mahitungod ni Jesus. Dayon makaserbisyo usab kita sa Langitnong Amahan! ■

Gikan sa Lucas 2:41-52

Makapakita Ko og Gugma alang sa Uban

Ni Elder James E. Talmage (1862-1933)
Sa Korum sa Napulog
Duha ka mga Apostoles

ANG SAMBI-NGAY SA DILI MAALAMON NGA BUYOG

Pila kanato ang mas maalamon kay sa dili maalamon nga buyog?

Usahay akong makita ang akong kaugalingon nga ubos sa mga obligasyon sa pagtrabaho nga nagkinahanglan og mahilom ug mamingaw. . . . Ang akong paborito nga pahulayan mao ang kwarto sa itaas sa tore sa dako nga building. . . . Ang kwarto ingon og lisud matultulan ug medyo lisud sudlan og tawo. . . .

Kanunay duna koy mga bisita, hinoon, ilabi na sa ting-init; kay, kon ablihan nako ang mga bintana, manglupad nga mga insekto usahay mosulod ug moapil og okupar sa lugar. . . .

Usa ka ihalas nga buyog gikan sa duol nga bungtod misulod sa kwarto, ug matag karon ug unya mga usa ka oras o labaw pa makadungog ko sa maanindot nga tingog sa paglupad niini. Ang gamay nga nilalang nakaamgo nga kini usa ka prisohan, apan ang tanan niyang paningkamot sa pagpangita sa agianan sa naabli og gamay nga bintana napakyas. Sa dihang andam nga sirad-an na ang kwarto ug mobiya, akong giablihan ang bintana og dako ug gisulayan sa sinugdanan sa paggiya ug dayon gipugos ang buyog nga mogawas ug maluwas, nga nakahibalo nga kon biyaan sa kwarto mamatay kini sama

sa ubang mga insekto nga napriso nangamatay sa uga nga palibut sa kwarto. Sa akong tumang pagpaningkamot nga pagpagawas niini, mas determinado kini nga misupak ug nakigbatok kanako. Sa malinawon niini nga tingog ganiha nahimong masuk-anon nga tingog; ang iyang naghaguros nga paglupad nahimong agresibo ug makahadlok.

Dayon wala ko makabantay ug gipaak ang akong kamot—ang kamot nga naggiya niini ngadto sa kagawasan. Sa katapusan mitugpa kini sa usa ka pendant nga gibutang sa kisame, nga dili nako maabut aron matabangan o madagmalan. Ang grabe nga kasakit sa dili maayo nga pinaakan nakapalooy kay sa masuko. Nasayud ko nga ang dili kalikayan nga silot sa sayop nga gibuhat ug sa wala pagsunod, ug kinahanglan nakong pasagdan ang maong nilalang. Paglabay sa tulo ka adlaw mibalik ko sa kwarto ug nakita ang uga, walay kinabuhi nga

lawas sa buyog diha sa lamesa. Nakabayad na kini sa iyang kagahi og ulo nga mao ang iyang kinabuhi. Sa kawalay panglantaw ug kakulang sa pagsabut nga ako usa ka kaaway, ang mapugsanon nga tiggukod, usa ka mortal nga kaaway nahiangum sa kalaglagan; nga sa tinuod ako iyang higala, mitanyag nga moluwas sa iyang kinabuhi nga wala dawata tungod sa iyang sayop, naningkamot sa pagluwas niini, bisan pa sa iyang gihimo, gikan sa prisohan sa kamatayon ug ibalik kini ngadto sa gawas.

Kita ba mas maalamon kay sa buyog nga walay pasumbingay ang anaa tali sa dili maalamon nga padulangan ug sa atong mga kinabuhi? Duol kita sa pagpakiglalis, usahay sa kapungot ug kasuko, batok sa kalisdanan nga tingali usa ka timailhan sa mas labaw nga kaalam ug paghigugma, nga gitumong batok sa atong temporaryo nga kahupayan alang sa atong permanente nga panalangin. Sa mga kalisdanan ug mga pag-antus sa pagkamortal adunay usa ka balaan nga pangalagad nga ang walay dios lamang ang mapakyas sa pagsabut. Ang pagkawala sa bahandi usa ka panalangin, usa ka makaayo nga paagi sa paggiya og pagpalayo kanila gikan sa pagkahakog ngadto sa kagawasan, diin ang walay kinutuban nga oportunidad naghulat. Ang kahigawad, kasubo, ug kasakit tingali mao ang ekspresyon sa kamabination sa labing maalamon nga Amahan.

Ikonsiderar ang leksyon sa dili maalamon nga buyog! ■

Gikan sa Improvement Era, Sept. 1914, 1008-9; ang punctuation ug spelling gi-standardize.

Anaa Usab Niini nga Isyu

PARA SA MGA YOUNG ADULT

Pagpangita og Kalinaw bisan sa **IMPERPEKSYON**

Usahay sa kinabuhi, mobati kita nga dili pa gayud maayo. Apan ang atong imperpeksyon motugot kanato sa pagpili og kalipay taliwala sa pagtubo, pag-uswag, ug pagpangita og kalig-on sa kahuyang.

p.44

PARA SA MGA KABATAN-ONAN

p.54

PANGITAON, DAD-ON, ITUDLO: APIL SA HAGIT SA TEMPLO

Nahunahunaan na ninyo kini. Nakat-unan na ninyo kini. Karon ang panahon sa pagpadali sa atong buhat sa family history ug sa templo. Aniyay pipila ka ideya aron kamo makasugod.

PARA SA MGA BATA

Unsa ang mga yawe sa priesthood?

Ang mga yawe sa priesthood dili *gayud tinuod* nga mga yawe. Apan kini adunay daghang mga panalangin—sama sa bunyag, pananglitan—alang kanato! Basaha kon unsaon.

p.72

